

KOMMUNESTRUKTURPROSJEKTET I SALTEN

Deltema C

- Kultur og idrett -

Erika Søfting og Roar Samuelsen
Nordlandsforskning

Bodø 23.02.2006

INNHOOLD

1. INNLEDNING	3
1.1 BAKGRUNN, MANDAT OG OPPDRAGSSPESIFIKASJON	3
1.2 METODISK TILNÆRMING: DET TERRITORIELLE PERSPEKTIVET	5
1.3 KULTURENS BETYDNING FOR KOMMUNENE I ET TERRITORIELT PERSPEKTIV	7
1.4 ANALYSEMODELL	8
2. KULTURSEKTOREN OG KOMMUNENES ROLLER	10
2.1 GENERELT OM ROLLENE OG HVORDAN DE KAN VURDERES	10
2.1.1 <i>Rollen som tjenesteprodusent</i>	11
2.1.2 <i>Rollen som samfunns- og demokratiutvikler</i>	12
2.2 DRØFTING AV DAGENS SITUASJON I SALTENKOMMUNENE	15
2.2.1 <i>Saltenkommunene og rollen som tjenesteprodusenter</i>	15
2.2.2 <i>Saltenkommunene og rollen som samfunns- og demokratiutviklere</i>	17
3. FIRE FRAMTIDSBILDER AV KULTURSEKTOREN I SALTEN	22
3.1 INNLEDNING	22
3.2 STATUS QUO-MODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET	25
3.3 REGIONKOMMUNEMODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET	27
3.4 SALTENFJORDKOMMUNEMODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET	29
3.4.1 <i>Saltenfjord-alternativet</i>	29
3.4.2 <i>Hamarøy, Steigen og Meløy kommuner i Saltenfjord-alternativet</i>	32
3.5 SALTENKOMMUNEMODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET	34
4. KONKLUSJONER	37
REFERANSER	44
VEDLEGG -	45
KARTLEGGING AV KULTURSEKTOREN I SALTEN	45
KARTLEGGINGSTEMAER	45
SØRFOLD	48
STEIGEN	53
SALTDAL	59
MELØY	64
HAMARØY	68
GILDESKÅL	74
FAUSKE	78
BEIARN	82
BODØ	90

1. INNLEDNING

I denne delen redegjøres det for bakgrunnen for utredningen samt det mandatet utredningen bygger på. Videre drøftes den metodiske tilnærmingen som legges til grunn og aktuelle problemstillinger beskrives.

1.1 BAKGRUNN, MANDAT OG OPPDRAGSSPESIFIKASJON

Salten Regionråd satte i 2002 "Kommunestrukturen i Salten" på dagsorden. Flere kommunepolitikere i regionen hadde da allerede reist spørsmålet om sammenslåing med nabokommuner og det foregikk prosesser/samtaler om kommunesammenslåing i flere av Saltenkommunene. Regionrådet ønsket at framtidig kommunestruktur i Salten skulle sees på i en samlet prosess og inviterte derfor formannskapene i Salten til felles møte i november 2002 for å diskutere behovet for ny kommunestruktur i regionen.

Konklusjonene fra felles formannskapsmøte førte til at kommunestrukturen i Salten ble satt på dagsorden i samtlige 10 kommunestyre våren 2003, og 8 av kommunene vedtok å gi Salten Regionråd mandat til å utrede framtidig kommunestruktur i Salten. Skjerstad kommune hadde ikke noe i mot at utredningsarbeidet ble igangsatt, men så det ikke naturlig å behandle saken, i lys av sammenslåingsprosessen med Bodø kommune. I Sørfold valgte et flertall i kommunestyre å si nei til et slikt mandat.¹

Med bakgrunn i nevnte mandat fra et stort flertall av kommunene i Salten vedtok Regionrådet i juni 2003 å igangsette utredningsarbeidet og ba Arbeidsutvalget om å framlegge skisse til utredningsprogram/-prosess.

Målsettingen for utredningsarbeidet er følgende:

1. Utredningen skal gi svar på hva som er den beste kommunestrukturen for Salten:
 - i) Hvilken kommunestruktur gir best grunnlag for bosetting, næringsutvikling, infrastruktur, velferd og kommunaløkonomisk handlefrihet?
 - ii) Hvilken struktur gir befolkning og politikere størst innflytelse på sin egen utvikling?
2. Utredningen skal videre gi grunnlag for:
 - i) En bred høringsprosess i regionen om framtidig kommunestruktur.
 - ii) Beslutninger i kommunestyrene om igangsettelse av konkrete utredninger/ prosesser mht. kommunesammenslåinger.
 - iii) Forslag til prosjektplan(er) for videre prosess med sikte på iverksetting av konkrete planer for kommunesammenslåing.

Realiseringen av prosjektets mandat og målsetting skal oppnås gjennom utredning og vurdering av 4 ulike alternative geografiske modeller for revidert kommunestruktur i Salten. Disse 4 modellene omfatter de geografiske inndelingene vist i tabell 1.²

Utredningsarbeidet omhandler alternative kommunestrukturers betydning for utviklingen i Saltenkommunene, knyttet til følgende temaområder som behandles i hver sin delutredning:

¹ I vedtaket ble det presisert at Sørfold kommune på et hvilket som helst tidspunkt kan tiltre utrednings-arbeidet.

² Se kart av kommunestrukturmodellene i vedlegg 1.

- A. Demografi
- B. Næringsutvikling og sysselsetting
- C. Kultur og idrett
- D. Infrastruktur, samferdsel, høyere utdanning og kompetanse
- E. Kommunal tjenesteproduksjon og økonomi
- F. Demokrati, innflytelse og deltagelse

Utredningsarbeidet skal gi kommunene tilstrekkelig informasjon for å kunne ta stilling til fordeler og ulemper ved en eventuelt ny kommunestruktur for Salten.

Hver delutredning består av en kombinasjon av kartlegging av relevant datamateriale og analyser av dette med tanke på å belyse ulike sider ved de alternative kommunestrukturane. Det metodiske opplegget for utredningene presenteres nærmere nedenfor.

”Modell”	Antall kommuner	Kommuner som inngår	Kommunesenter
Status Quomodellen (SQM)	9	–Dagens kommunestruktur	–Dagens.
Regionkommune-modellen (RKM)	4	–Steigen + Hamarøy –Sørfold + Fauske + Saltdal –Meløy + Gildeskål –Bodø + Beiarn	–Oppeid eller Leinesfjord –Fauske –Ørnes –Bodø
Saltenfjordkommune-modellen (SFM)	4	–Hamarøy –Steigen –Bodø + Sørfold + Fauske + Saltdal + Beiarn + Gildeskål –Meløy	–Oppeid –Leinesfjord –Bodø eller Fauske –Ørnes
Saltenkommune-modellen (SKM)	1	–Alle 9 kommuner slås sammen	–Bodø

Tabell 1. Geografisk inndeling av kommunestrukturer.

1.2 METODISK TILNÆRMING: DET TERRITORIELLE PERSPEKTIVET

Agenda Utredning & Utvikling har gitt en meget treffende beskrivelse av det de omtaler som strukturelle ubalanser som utgjør en utfordring for kommunesektoren (Dølvik og Vinsand 2005). De peker på at tiden etter 1945 har vært preget av en betydelig sentralisering i bosettingsmønsteret. I distriktene har mange lokalsamfunn opplevd sammenhengende nedgang i folketallet, både som en konsekvens av utflytting, men etter hvert også som følge av endringer i alderssammensettingen. Dette har bidratt til lavere naturlig vekstkraft i befolkningen.

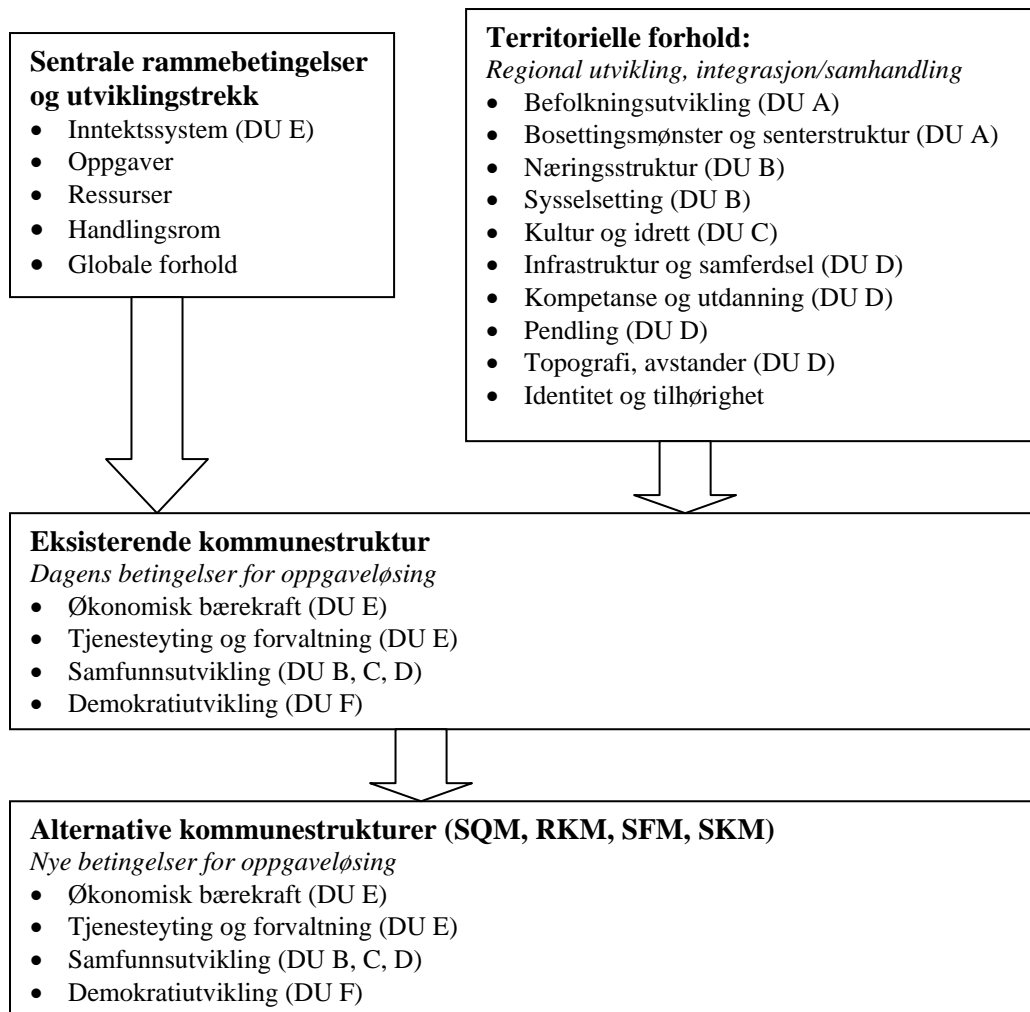
For å belyse denne utviklingen viser Agenda til samfunnsgeografen Kristian Aasbrenn som for 15 år siden lanserte begrepet *uttyningssamfunn* (Aasbrenn 1989). Med dette ga Aasbrenn en betegnelse på distriktssamfunn og kommuner som var kjennetegnet av en slik vedvarende nedgang i befolkningstallet. Aasbrenns hovedbudskap var ikke at samfunnene sto overfor en trussel om avfolkning. Hans perspektiv var at ”stadig større områder ville være kjennetegnet av uttyningsskapende prosesser som skaper gradvis svekkelse av muligheten til å innfri velferds-statens ambisjoner om likeverdige og trygge levekår i alle deler av landet. Kommunene i disse uttyningssamfunnene vil stilles overfor særskilte utfordringer, av en annen karakter enn vekstområdene i sentrale strøk” (Dølvik og Vinsand 2005, s. 22).

Som Agenda påpeker har befolkningsutviklingen etter 1989 ikke representert noe brudd med disse utviklingstrekkene. Framskrivninger for de neste 15-20 årene tyder heller ikke på noe brudd med denne trenden. Men bildet er nyansert og i en drøfting av alternative kommunestrukturer i Salten må man ta med ”en rekke motvirkende drivkrefter knyttet til mobilitetsøkning og bedre samferdselsløsninger, generell økonomisk vekst og økt levestandard, vekst i offentlig sektor og i kommunesektoren, som kan dempe de eventuelle problemskapende virkningene for ”uttyningssamfunnene” (Dølvik og Vinsand 2005, s. 22).

Figuren nedenfor (figur 1) viser den forståelsen av sammenhenger mellom ulike temaer og problemstillinger knyttet til nye kommunestrukturer i Salten som ligger til grunn for de ulike delutredningene. Hovedideen er det vi kan kalle et *territorielt perspektiv*. Dette perspektivet innebærer å betrakte en kommune som mer enn etater, organisasjonsenheter og rådmannsstab. Det territorielle perspektivet innebærer å betrakte en kommune - enten den kan betegnes som et vekstområde eller et uttyningssamfunn - som et helhetlig samfunn lokalisert innenfor et geografisk avgrenset territorium kjennetegnet av bestemte karakteristika med hensyn til befolkningsutvikling, bosettingsmønster, senterstruktur, lokal kultur, identitet og tilhørighet, topografi, avstander, samferdsel og annen infrastruktur, pendling, næringsstruktur, sysselsetting og en rekke andre faktorer.

Folketall, bosettingsstruktur og avstander har, i følge Baldersheim et al. (2003a), en sentral betydning for kommuneinstitusjonens rasjonale. Dette sammenfattes i betegnelsen ”*avstandens imperativ*”. ”Organiseringen av forvaltningen må tilpasses befolkningens geografiske fordeling, da mange av tjenestene bare kan produseres og leveres meningsfullt i nær kontakt med mottakerne. Kommunegrensene er utformert ut fra slike geografiske imperativer, satt av befolkningens fordeling, som grupperer seg atskilt av fjorder og fjell, skoger og vidder ... Problemer knyttet til avstandens imperativ kan ... deles i tre komponenter: Noen kommuner har for få folk, i noen er det langt mellom folk, mens andre ligger langt fra (andre) folk” (s. 157). ”Kommunesammanslagning kan kanskje hjelpe mot det första problemet men knappast mot de två andra” (Baldersheim et al. 2003b, s. 92).

Kommuneinstitusjonen skal altså på ulike måter betjene den befolkningen som er bosatt innenfor et avgrenset territorium.. Dette betegner Aarsæther og Vabo (2002) som kommunens ”*territorielle oppdrag*”. Dette territorielle oppdraget ”... dreier seg om at kommunen – og dei som regulerer kommunesektoren i kraft av lovgivande myndighet – må ta på alvor at det er dei busette i eit territorium og dermed dette territoriet sine vilkår som ligg til grunn for kommunen som politisk institusjon og aktør” (Aarsæther og Vabo 2002).

Figur 1. Sammenhengen mellom utredningstemaer (DU A-F refererer til de delutredningene som berører temaet)

Kommunene utfører sitt territoriale oppdrag gjennom et sett av roller og et mangfold av oppgaver knyttet til disse.³ Disse rollene kan sammenfattes til:

- i) tjenesteyting og forvaltning;
- ii) samfunnsutvikling; og
- iii) demokratiutvikling.

På grunnlag av dette blir det et sentralt tema i utredningen av ny kommunestruktur i Salten å se på hvilken betydning kommunestruktur – og dermed de mer spesifikke forholdene som karakteriserer denne strukturen og territoriet den er organisert innenfor – kan ha for kommunenes evne til å utføre sitt territoriale oppdrag og fylle sine roller på en tilfredsstillende måte.

³ Disse tre rollene blir grundigere behandlet i Delutredning B - Næringsutvikling og sysselsetting, Delutredning E - Kommunal tjenesteproduksjon og økonomi og Delutredning F - Demokrati.

1.3 KULTURENS BETYDNING FOR KOMMUNENE I ET TERRITORIELT PERSPEKTIV⁴

Det er viktig i denne utredningen å forstå kulturens betydning for menneskene som bor i alle de bygdene, tettstedene og byene som til sammen utgjør kommunene som helhetlige samfunn lokalisert innenfor geografisk avgrensede territorier. Kultur er en sektor som i stor grad griper inn i menneskers liv, men kanskje på en annen måte enn mange andre av kommunens tjenester og oppgaver. Kultur angår og engasjerer alle i en eller annen form, og har betydning for trivsel, identitet og samfunnsutvikling. Ivaretagelse av lokal livskvalitet er av stor betydning, og en viktig del av kommunenes territorielle oppdrag. For å oppnå dette er det viktig å ivareta noen primære kulturaktiviteter i tettstedene, lett tilgjengelig for mange. En rettferdig fordeling av ressursene til kulturaktivitetene i lokalsamfunnene er nødvendig. Videre må lokale kulturbærere ivaretas og framdyrkes.

Kultursektoren har dessuten noen spesielle særtrekk og utfordringer, som legger føringer for hvordan sektoren bør organiseres. Det første særtrekket er frivillighetens essensielle rolle for kulturlivet. Enkeltpersoners engasjement er avgjørende for alt arbeid i sektoren, og det fører til at kommunens territorielle oppdrag i denne sektoren framstår som vesensforskjellig fra i andre sektorer. Kommunens rolle som tjenesteproducent er ikke like fremtredende i denne sektoren som i mange andre, og samspiller med rollen som samfunnsutvikler i mye større grad. For å ivareta arbeidet i sektoren er frivilliges medvirkning, deres motivasjon og engasjement den kanskje aller viktigste oppgaven.

Det andre viktige særtrekket er at kultur ikke er en lovpålagt oppgave for kommunene, noe som gjør sektoren svært sårbar når kommunene har mange lovpålagte oppgaver og stramme budsjetter. Derfor er sektoren avhengig også av politisk velvilje og vektlegging av kultur. Sett både fra den kommunale kultursektorens side og det frivillige kulturlivets side betyr dette at det er svært viktig at politikerne i diskusjonen om ny kommunestruktur har klare politiske ambisjoner om kultur og idrett for å sikre sektoren. Det er særlig 4 kulturperspektiver som kommunenes kulturpolitikk har ansvar for å ivareta:

- Møteplasser
- Institusjoner
- Barn og unge
- Frivillighet

I tillegg til den grunnleggende betydningen frivilligheten har, vil vi her framheve det meget viktige ansvaret kultursektoren har i forhold til å ivareta levekårene for barn og unge. Kulturlivet bevares best gjennom bevaring av innbyggernes livskvalitet og bevaring av befolkningsgrunnlaget, med et særlig ansvar for og fokus på de yngre generasjoner. Det er framtidens innbyggere i Salten som må ivaretas og de må få lyst til å bli boende i region, ikke minst fordi det lokale kulturlivet er av høy kvalitet. Et viktig virkemiddel i denne sammenhengen vil kunne være å bygge opp kulturbasert næringsutvikling som kan gi grunnlag for nye arbeidsplasser og ny livskraft i bygder og lokalsamfunn.

⁴ I resten av denne delutredningen velger vi for enkelthets skyld å bruke betegnelsene kultur, kultursektoren og lignende som en samlebetegnelse på kultur- og idrettssektoren. Dette skulle være i tråd med det såkalte utvidete kulturbegrepet. Det skilles mellom kultur og idrett kun i de tilfellene hvor dette har betydning.

1.4 ANALYSEMODELL

Som metodisk hovedgrep for å belyse de sentrale sammenhengene i analysemodellen bruker vi SWOT-analyse (SWOT: Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats). Dette er et analyseverktøy som brukes til klassifisering av viktige interne og eksterne faktorer som påvirker en organisasjons strategier eller - i forbindelse med konstruksjon av scenarier/framtidsbilder som ny kommunestruktur - dens eventuelle framtider. Hensikten med SWOT-analyser er som regel å analysere den aktuelle organisasjonens ressurser og kompetanser og utarbeide en liste over dens sterke og svake sider samt en liste over de trusler og muligheter som viser seg hvis man analyserer det miljøet som omgir den.

SWOT-analyser framstilles ofte som en 2 x 2-matrise som gir et overblikk over de sentrale emnene som det skal tas høyde for når man utformer en organisasjons strategier og planer eller - som her - de emnene som skal drøftes i forhold til hvordan kommunene i Salten er i stand til å utøve sine tre roller i arbeidet med å understøtte og utvikle det kulturelle mangfoldet i regionen. I tillegg til å gi et bilde av dagens situasjon kan en slik bedømmelse bidra til utviklingen av strategier for kommunenes kulturarbeid hvor de sterke sidene holdes opp mot mulighetene samtidig med at man så langt det er mulig avverger eventuelle trusler og styrker de svake sidene. SWOT er således ikke et statisk analyseverktøy men inngår mer generelt som en dynamisk del av ledelse, virksomhetsutvikling og organisatorisk læring.

Følgende analyseskjema (tabell 2) benyttes for å drøfte dagens situasjon samt for å gi en vurdering av de fire alternative framtidsbildene for kultursektoren som nye kommunestrukturer vil representere.

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv. Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:	Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv. Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:
Eksterne faktorer	Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.	Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.

Tabell 2. Skjema for SWOT-analyse

Først fokuseres det på kommunenes utførelse av det territorielle oppdraget overfor kulturlivet *innenfor dagens modell i Saltenregionen*.

- Hvilken betydning har kommunenes rolle som *tjenesteprodusenter* i forhold til å styrke og utvikle kultursektoren i dagens modell?
- Hvilken betydning har kommunenes rolle som *samfunns- og demokratiutviklere* i forhold til å styrke og utvikle kultursektoren i dagens modell?

Deretter fokuseres det på hvilken betydning endrede rammebetingelser – i form av *fire alternative modeller for kommunestruktur* – kan ha for kommunenes virksomhet innenfor kulturlivet i Saltenregionen:

- Hva betyr det for kommunenes virksomhet overfor kulturlivet å utføre dette arbeidet innenfor de rammebetingelsene som en *videreføring av dagens modell* for kommunestruktur setter?

- Hvilken betydning har endrede rammebetingelser i form av *tre alternative modeller til dagens struktur* for kommunenes virksomhet overfor kulturlivet i Saltenregionen.

Følgende sett av variabler kan være av betydning i forhold til å drøfte sammenhenger mellom kommunenes roller og alternative kommunemodeller:

1. Økonomiske rammebetingelser og ressurser
2. Administrativ organisering og kapasitet
3. Fag- og utviklingskompetanse
4. Bredd og dybde i tjenestetilbudet
5. Tilgjengelighet
6. Utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring
7. Ekstern påvirkningskraft (mot fylke/stat)
8. Identitet og tilhørighet
9. Infrastruktur og anlegg
10. Samarbeid, samordning og synergieffekter

I neste del drøftes en del relevante forhold ved kultursektoren i Saltenkommunene for å kunne belyse sammenhenger mellom denne sektoren og kommunenes utførelse av sine territorielle oppdrag. Denne drøftingen er todelt: en prinsipiell del om de ulike rollene og en empirisk del basert på kartleggingen av dagens situasjon i kommunene.

2. KULTURSEKTOREN OG KOMMUNENES ROLLER

Hvilken betydning har kommunenes rolle som *tjenesteprodusenter* og *samfunns- og demokratiutviklere* i forhold til å styrke og utvikle kultursektoren i dagens modell for kommunal organisering i Salten? Dette samspillet skal først drøftes prinsipielt (del 2.1.). Deretter skal dette spørsmålet drøftes på bakgrunn av en kartlegging av dagens situasjon mht til hvordan kommunene spiller disse rollene (del 2.2.).

2.1 GENERELT OM ROLLENE OG HVORDAN DE KAN VURDERES

I denne delen skal sammenhenger mellom kultursektoren og kommunenes roller som ivaretaker av de kommunale oppgavene som inngår i det territorielle oppdraget synliggjøres på et prinsipielt grunnlag. Det er visse sammenhenger mellom kultursektoren i Salten og kriteriene for å vurdere disse rollene som er mer sentrale enn andre. Disse relasjonene er framstilt i tabell 3 nedenfor.⁵

Rolle	Kriterium	Relevans for samspillet mellom kommunen og kultursektoren
1. Økonomisk bærekraft	Inntektssystem Skattegrunnlag	Relevant
2. Tjenesteprodusent og forvalter	Kostnadseffektivitet	
	Kompetanse	Høy relevans
	Bredde og dybde i tjenestetilbudet	Høy relevans
	Tilgjengelighet	Høy relevans
3. Samfunnsutvikler	Planleggingskompetanse og planleggingskapasitet	Høy relevans
	Arealbruk og miljø	Høy relevans
	Næringsutvikling	Høy relevans
	Ekstern påvirkningskraft	Høy relevans
4. Demokratiutvikler	Lokal tilhørighet	Høy relevans
	Politisk deltakelse	
	Stemmefordeling ved kommunevalg	

Tabell 3. Sammenhenger mellom kultursektoren og kommunenes utførelse av det territorielle oppdraget

Hovedspørsmålet i denne delutredningen er hvilken betydning endrede rammebetingelser – i form av fire alternative modeller for kommunestruktur – kan ha for kommunenes virksomhet innenfor kulturlivet i Saltenregionen. Vi skal gå nærmere inn på relasjonene mellom kultursektoren og de rollene kommunene spiller i forhold til denne sektoren. Som en forenkling av de følgende drøftingene velger vi imidlertid å betrakte rollene som samfunnsutvikler og demokratiutvikler under ett. Hovedbegrunnelsen for dette er den tette sammenhengen mellom disse to rollene med hensyn til kulturens betydning i samfunnsutvikling. Vi betrakter altså demokratiutvikling og betydningen av kultur i forhold til lokal identitet og tilhørighet som en integrert del av kommunenes arbeid med samfunnsutvikling.

⁵ Basert på Kommunal- og regionaldepartementets *Analyseveileder kommuneinndeling*. KRD (2004). Denne veilederen er basert på Grefsrud og Hagen (2003): Kriterier for kommuneinndeling. ØF-rapport nr. 21/2003.

2.1.1 Rollen som tjenesteprodusent

Kultur og idrett utgjør en tjenestesektor hvor tilbudene produseres internt i *kommunen som organisasjon*. Når man betrakter kommunens rolle som tjenesteprodusent er det 4 kriterier som i prinsippet drøftes: kostnadseffektivitet; kompetanse; bredde og dybde i tjenestetilbudet; og tilgjengelighet. I forhold til disse kriteriene har kultur- og idrettssektoren i Salten den mest direkte innvirkning i relasjon til følgende 3 kriterier:

- i) *fagkompetanse* som er nødvendig for kvaliteten på de på tjenestene som produseres innen den kommunale delen av kultur- og idrettssektoren;
- ii) *bredde og dybde* i de tjenestetilbudene som produseres innen den kommunale delen av kultur- og idrettssektoren;
- iii) *tilgjengelighet* til de tjenestetilbudene som produseres innen den kommunale delen av kultur- og idrettssektoren.

Nærmere om kriteriene knyttet til kommunens rolle som tjenesteprodusent

Fagkompetanse

Kompetanse viktig for å motivere og utvikle. Kultur og idrettsektoren er en sektor som i høyeste grad er avhengig av frivillige. For å motivere frivillige kulturarbeidere er det viktig at kommunen kan bidra med fagkompetanse som kan gi et faglig løft for kulturlivet i kommunen. Det stilles dessuten stadig større krav til kompetanse og kvalitet, både fra brukere og samfunnet for øvrig.

Tilgangen på personer med den kompetanse kommunen etterspør, kan være liten i små kommuner. Men som noen kommuner påpeker er det ikke alltid man har behov for eller ønske om å hente all kompetanse innen egen kommune. Kultursektoren en dynamisk sektor som i stor grad evner å innhente kompetanse utenfra når den trenger det. Utveksling av kompetanse på tvers av kommunegrensene er et viktig virkemiddel for å heve kunnskapstilgangen i en kommune. Mange av kommunene i Salten har i stor grad bygd opp spisskompetanse innenfor enkelte felt innenfor kulturarbeid og produksjon. Her ligger det et potensial for at økt interkommunalt samarbeid kan gi kommunene tilgang på både bredere kompetanse og mer spisskompetanse på mange områder.

Evnen til å utnytte den kompetansen innbyggerne på mindre steder besitter er viktig. Både for å beholde dem og kompetansen deres på stedet, og for å stimulere til nyskaping og næringsutvikling, samt kompetanseheving for andre. For å klare dette er det viktig at kommunen har nærhet til lokalmiljøene. Kontakten mellom kommuneadministrasjonen og kulturlivet i kommunen er essensielt for å ta vare på lokal kompetanse og ressurspersoner. Også kommunalt ansatte innen kultursektoren utgjør en slik ressurs. Foruten at kommunalt ansatte yter konkrete tjenester er de også ressurspersoner som har kompetanse som kan utnyttes utover deres konkrete arbeidsområder. Dette utgjør viktige synergieffekter i lokalsamfunnet. I en diskusjon om kommunestruktur er det derfor viktig å framheve at kulturen i kommunene ofte er avhengig av og sterkt knyttet til slike ressurspersoner *uavhengig av hvilken formell organisasjonsstruktur som velges*.

Bredde og dybde

Bredde og dybde i tilbudet er viktig for å gi så mange som mulig anledning til å delta i kultur og idrettsliv, samt å få utfordringer og utvikle seg etter egne ønsker og evner. I dagens informasjonssamfunn er kravene til dette store. Personlig utvikling og muligheter til å dyrke sine interesser og evner er et viktig element for å skape trivsel. Kommunene har dessuten et særlig ansvar for å ivareta barn og unges interesser. Et godt og variert tilbud innen kultur og idrettsektoren er et viktig ledd i dette arbeidet.

For å oppnå bredde og dybde i tjenestetilbudet er det viktig å ha tilgang til de personer som kan skape dette. Ansatte i kultursektoren er en ressurs ute i kommunene, og det er viktig å ha ansatte ute i distriktene. I noen kommuner, som Beiarn, ser vi helt konkret hvordan kommunens ansatte bidrar aktivt i kulturlivet, og tilfører bredde og dybde i form av egen kompetanse og innsats. For lokalsamfunnene er det også viktig å kunne tilby arbeidsplasser og gode rammevilkår for ressurspersoner på kulturområdet. Enkeltmenneskers ressurser er svært viktig for å sikre både kompetanse og bredde og dybde innen kultur og idrett. Dette er spesielt viktig på steder med lavt folketall.

Tilgjengelighet

Det er en forutsetning for et rikt idretts og kulturliv at så mange som mulig kan benytte seg av de tilbudene som kommunen har innen sektoren. De fleste ønsker at så mye som mulig av tilbud skal være tilgjengelig i deres egen bygd eller tettsted. Avstand, reisetid og kommunikasjonsstilbud har mye å si for tilgjengeligheten i sektoren. Sentralisering av tjenestetilbud vil forverre tilgjengeligheten, og dermed forverre kårerne for lokalt kulturliv. Salten er en region med store geografiske avstander og spredt befolkning, noe som gjør at tilgjengelighet er spesielt viktig, men også en stor utfordring. Dette gjelder spesielt for barn og unge.

IKT gir på mange måter muligheter for å distribuere tjenester til distriktet. Man må samtidig anerkjenne hvor viktig fysisk tilstedeværelse er. Å låne bøker på internett kan ikke sammenlignes med å låne bøker i et bemannet bibliotek, for eksempel. Det er også av stor betydning om personer som bidrar til tjenestetilbudet oppholder seg i lokalsamfunnet til daglig. En teaterinstruktør som bare besøker et tettsted de ukene man har booket ham eller henne inn, vil ikke kunne generere samme synergieffekt som en instruktør som bor på et tettsted. Merverdien fysisk tilstedeværelse skaper er et viktig element i tilbudenes tilgjengelighet.

Det er verd å merke seg at det er en tendens til større reisevillighet i befolkningen. Dette gjelder ikke bare arbeidspendling, men også til en viss grad reise til attraktive fritidstilbud. Dette kan føre til at krav til tilgjengelighet minskes. Men det kan også føre til en undergraving av det engasjement som frivillige legger ned i organisering av tilbud og aktiviteter. Hvis et steds innbyggere like gjerne reiser til nærmeste tettsted for å benytte seg av tilbudene der, vil hele grunnlaget for lokalt frivillig arbeid innen sektoren svekkes.

2.1.2 Rollen som samfunns- og demokratiutvikler

Kultur og idrett utgjør et mangfoldig aktivitetsområde *i kommunen som samfunn* hvor kommunen som organisasjon har et spesielt ansvar for å drive tilrettelegging og utviklingsarbeid. Kultur og idrett som et mangfoldig aktivitetsområde i lokalsamfunnet i kommune og region har en spesielt viktig betydning i forhold til å underbygge og styrke lokal tilhørighet. Når vi fokuserer på forhold som identitet og tilhørighet synliggjøres kulturtemaets betydning i samfunnet i videste forstand. Kultur og idrett utgjør på denne måten et viktig "bindemiddel" *i kommunen som lokaldemokrati*.

I forhold til spørsmålet om alternative kommuneinndelinger i Salten kan man spørre seg om det finnes - eller kan utvikles - en *Saltenidentitet* som gjør at kommunene kan vurdere hva som er best for *regionen* - og ikke bare for egen kommune? På bakgrunn av fenomener som lokal tilhørighet, identitet og kultur, er det mulig for den enkelte kommune å se Salten som en region hvor man i fellesskap bør finne den interne administrative og funksjonelle inndelingen som best kan ivareta *regionens interesser*? Dette teamet har grenseflater mot delutredningen om demokrati og berører også noe av grunnlaget for selve utredningen av alternative kommunestrukturer i regionen.

Når man ser på kommunens rolle som samfunns- og demokratiutvikler under ett er det 5 kriterier som i prinsippet drøftes; planleggingskompetanse og planleggingskapasitet; arealbruk og miljø; næringsutvikling; ekstern påvirkningskraft; og identitet og lokal tilhørighet. I forhold til disse

kriteriene har kultur- og idrettssektoren i Salten den mest direkte innvirkning i relasjon til følgende 3 kriterier:

- i) *næringsutvikling* knyttet til å videreutvikle det potensialet som både den kommunale og den frivillige delen av kultur- og idrettssektoren
- ii) *ekstern påvirkningskraft* knyttet til å påvirke regionale og nasjonale rammebetingelser for både den kommunale og den frivillige delen av kultur- og idrettssektoren
- iii) *lokal tilhørighet* knyttet til den betydningen som kultur- og idrettssektoren i Saltenkommunene har for å utvikle og styrke lokal identitet og tilhørighet i lokalsamfunn og i regionen som helhet.

Nærmere om kriteriene knyttet til kommunens rolle som samfunns- og demokratiutvikler

Næringsutvikling

Kulturområdet har karakter som kreativt, dynamisk og nyskapende, og kan romme stort potensial i forhold til næringsutvikling. Med gode rammebetingelser kan potensialet lettere utløses. Kommuner som makter å legge til rette for utvikling av kultur som næring har et godt utgangspunkt for utvikling også av turistnæringen.

Styrende og bevilgende organers nærhet til aktørene på kulturfeltet er avgjørende for å kunne stimulere til utvikling av næring og innovasjon. Det er derfor viktig at kommunens ansatte befinner seg der det skjer, og kan plukke opp strømninger, følge opp ideer, og være til støtte for mulige etablerere. Det er derfor viktig at man ved en eventuell ny kommunestruktur er forsiktig med å sentralisere for mange av kommunens stillinger og oppgaver. I kultur og idrettssektoren er nærheten til lokalsamfunnene i kommunen viktig for å ivareta sentrale oppgaver, og kommunalt ansattes tilstedeværelse bør ikke bli vesentlig mindre enn i dag. I en sektor med så stor grad av frivillighet er denne nærheten spesielt viktig for å utnytte og utvikle potensialet innen næringsutvikling.

Ekstern påvirkningskraft

Ekstern påvirkningskraft er viktig for at en kommune skal ha mulighet til å realisere større prosjekter. Det er også viktig for å ivareta innbyggernes muligheter til utvikling og innovasjon. En kommune som makter å skaffe seg støttespillere på regionalt og nasjonalt nivå, skaper et godt klima for samfunnsutvikling i kommunen. Men ekstern påvirkningskraft krever ressurser i form av tid og kompetanse, det krever nettverk og evne til å nå fram til beslutningstakere og å ”snakke deres språk”. Man må skille mellom ekstern påvirkningskraft på fylkesnivå og statlig nivå. Små kommuner kan ha god ekstern påvirkningskraft i forhold til regionalt nivå. Nærhet til eget samfunnsliv gjør at man kan plukke opp gode ideer og hente ut potensialet i ressurspersoner, noe som kan være en fordel når man vil påvirke rammebetingelser. Samtidig kan det være vanskelig for små kommuner å oppnå ekstern påvirkningskraft i særlig grad på nasjonalt nivå. Dette på grunn av blant annet begrensede ressurser og manglende nettverk. Statlige prosesser er tids- og ressurskrevende, og det er lettere for større kommuner å kanalisere ressurser til slike prosesser enn for små kommuner.

Lokal tilhørighet

Kulturfeltet er en viktig del av kommunens rolle som samfunnsutvikler. Kultur er en viktig brikke i dannelsen av lokal identitet, og bidrar til at kommunens innbyggere føler tilknytning, engasjement og ansvar for stedet de bor på. Et aktivt lokalt kulturliv, idrettsmiljø og foreningsliv skaper aktivitet og trivsel, som igjen skaper lokal tilhørighet.

De fleste mennesker føler en eller annen form for tilknytning til et geografisk sted, en stedsidentitet. Mange har identitetsfølelser knyttet til bostedet sitt, og til stedet der de vokste opp. I tillegg til dette,

føler mange identitet knyttet til nasjonen og til landsdelen, regionen eller kommunen der de bor. Disse geografiske identitetene kan leve side om side uten å utkonkurrere hverandre, og de kan endres, skapes og forsvinne. Vi vil imidlertid framsette en påstand om at enhver geografisk identitet bygges på grunnlag av en stedsidentitet som den minste byggesteinen. I et hovedfagsarbeid utført av en av forfatterne som omhandlet både stedsidentitet og regional identitet blant unge nordlendinger oppgav informantene at de følte seg som nordlendinger, og eksistensen av en regional nordnorsk identitet ble bekreftet. Samtidig var den regionale identiteten deres tuftet på en stedsidentitet knyttet til et mye mindre geografisk område. Hjemstedet med dets mennesker, dets landskap og natur og dets kultur, var roten til både stedsidentitet og til følelsen av å være nordlending (Søfting 2004).

I forhold til endringer i kommunestrukturer er identitet et interessant element. I en rapport fra Norsk senter for Bygdeforskning sier Svein Frisvoll og Reidar Almås at interkommunal identitet, bygd på interaksjon, identifikasjon og integrasjon, er grunnlaget for en vellykket kommunesammenslåing. ”Vi lanserer begrepet *interkommunal identitet* som fundamentet alle vellykkede kommunesammenslåinger hviler på... Kommuner som deler en interkommunal identitet er identitetsmessig modne for å slås sammen. Kommuner hvor den interkommunale identiteten er fraværende eller svak, er ikke identitetsmessig modne for å slås sammen” (Frisvoll og Almås 2004). Med andre ord kan man anta at et kriterium for at en eventuell ny kommunestruktur i Salten skal bli vellykket, er i hvor stor grad det eksisterer en interkommunal identitet mellom de kommuner som slås sammen. Dette ble imidlertid til en viss grad tilbakevist av kommunenes representanter i denne delutredningen, i forhold til Saltenfjord- og Saltenkommunemodellene. Disse kommunene vil utgjøre så store enheter, både befolkningsmessig og geografisk, at kommunens representanter ville se på dem først og fremst som organisatoriske og administrative enheter.⁶ Identitet ville ifølge dem i største grad fremdeles knyttes til mindre steder og områder innenfor kommunene. Det er nærliggende å anta at interkommunal identitet er et suksesskriterium først og fremst i sammenslåinger av to-tre kommuner. Dersom ni kommuner slås sammen, vil kommunen arte seg mer som en landsdel enn det vi tenker på som en kommune. Dersom Saltens innbyggere har identitetsfølelse knyttet til hjemsteder og til landsdelen Nord-Norge, vil mangelen på en felles Saltenidentitet ikke nødvendigvis være et hinder for etablering av en ny kommunestruktur. Det man da bør vektlegge for å bygge opp under innbyggernes lokale tilhørighet og identitet, er å stimulere hver enkelt stedsidentitet knyttet til hjemsted eller bosted. Et aktivt kulturliv vil i denne sammenhengen være et av de viktigste elementene for nettopp dette.

Kultursektoren er viktig for å skape aktivitet og engasjement i lokalsamfunnet, og har dermed innvirkning på identitet, bostedspreferanser, næringsutvikling og generelt på innbyggernes deltakelse i lokale prosesser, politikk og aktiviteter. Kommunens kontakt med lokalmiljøet er et viktig kriterium for opprettholdelsen av lokalt kulturliv og identitetsdannelse. Bevaring av den tette kontakten som i dag eksisterer mellom kommunenes kulturkontorer og befolkningen vil være et viktig moment for å hegne om identitet og tilhørighet i Salten.

⁶ Se delutredning A – Demografi og delutredning D – Samferdsels- og kunnskapsinfrastruktur.

2.2 DRØFTING AV DAGENS SITUASJON I SALTENKOMMUNENE

Denne delen av utredningen er basert på en kartlegging av kultursektoren i dagens kommunestruktur.⁷ Situasjonsbeskrivelsene av den enkelte kommunes kultursektor fokuserer på:

- Ambisjoner og planer i kommunene (vektlegging av og posisjon for sektoren)
- Aktivitetsnivå/omfang i kommunal og frivillig sektor (bl.a. hva inngår i kulturell produksjon)
- Relasjonen mellom de to sektorene (krav, forventninger, osv.)
- Status for kulturbasert næringsutvikling (inkl. idrett)

Hovedtrekkene i denne situasjonsbeskrivelsen skal sammenfattes og drøftes i lys av den foregående prinsipielle drøftingen av kulturens betydning i kommunene (del 1.3.) og de ulike rollene kommunene som organisasjoner kan spille for å ivareta det kulturelle mangfoldet i de mange lokalsamfunnene i Saltenregionen (del 2.1.).

2.2.1 Saltenkommunene og rollen som tjenesteprodusenter

Kommunene spiller en sentral rolle som produsenter av kulturtjenester overfor innbyggerne i Salten. I tilknytning til denne rollen fokuseres det på *kommunen som organisasjon* og de aktiviteter som kommuneorganisasjonen er ansvarlige for i forhold til å styrke og utvikle kultursektoren i dagens modell. De fleste kommunene har relativt beskjedne kulturadministrasjoner som ofte krysser grensene mot andre sektorer, særlig mot oppvekst/undervisning men også mot miljø og landbruk. Årsaken til dette er at mange av de kommunalt ansatte kulturarbeiderne jobber nettopp i grenselandet mot andre fag- og samfunnsområdet som er så typisk for kultur som fenomen og ressurs i lokalsamfunn.

Kulturavdelingene har relativt små budsjetter, men i flere av kommunene har man unngått kutt i budsjetter både for 2005 og for 2006. Dette kan tyde på en politisk prioritering av kultur i Saltenkommunene. Det er i hvert fall samstemmighet innen sektoren at det har avgjørende betydning for videreutviklingen av dette området at kommunene har politiske ambisjoner om å styrke kultur faglig, ikke minst gjennom økt grad av samarbeid på tvers av kommunegrensene. Blant de tiltakene som står mest sentralt i alle kommunene er kulturskolen og den kulturelle skolesekken. Ellers rapporteres det om et stort omfang av aktiviteter i samtlige kommuner.

De fleste kommunene har den kompetansen de trenger for den daglige virksomheten. På grunn av til dels små fagmiljøer finner vi en rekke tilfeller av at medarbeiderne har et utvidet ansvarsområde i små kommuner. Det er behov for å dekke flere ulike fagområder, gjerne i delte stillingshjemler, noe som fører til en bred kompetanse blant de ansatte i kultursektoren. Men bredde er ikke alltid forenlig med dybde hos den enkelte medarbeider så i de fleste kommuner ønsker man seg flere spesialister innen ulike kulturfelt for å tilfredsstille etterspørselen og behovet. I en del enkelttilfeller er man i en kommune avhengige av andre kommuners eller profesjonelle aktørers kompetanse. Dette er gjerne i forbindelse med større arrangementer.

Det er generelt få faste samarbeidsformer knyttet til enkeltkommuners spisskompetanse på kulturelle felt. Selv om elementer av interkommunalt kulturelt samarbeid er på plass i dag – for eksempel i ytre Salten – så er prosjektbaserte samarbeid vanligere. I denne sammenhengen er det viktig å framheve at kultursektoren – sammenliknet med andre kommunale sektorer – er pionerer på samarbeid på tvers av kommunegrenser og regioner og at dette har foregått over et langt tidsrom. Kultursektoren i kommunene er vant med å samarbeide og samarbeidsklimaet er godt.

⁷ Detaljert presentasjon av det kartlagte materialet presenteres kommunevis i vedlegget.

Med hensyn til interkommunalt kulturelt samarbeid nevnes Salten Museum som en type samarbeid hvor kommunene får tilgang til kompetanse innen kulturminnevern. Et interessant spørsmål som kunne fortjent nærmere undersøkelse er hvorvidt dette kan være en modell for samarbeid på andre områder: *en Salten-modell for interkommunalt samarbeid innen kultursektoren*. Et annet område som trekkes frem er muligheten til samarbeid mellom nabokommuner om stillinger innen kulturskolen.

De fleste av kommunene har faste og tette forbindelser til frivillig sektor, noe som ofte betegnes som "høyt prioritert" både politisk og administrativt, mens noen kunne ønsket dette enda høyere prioritert. En måte å betrakte kommunens kulturkontor er at det skal fungerer som et servicekontor for lokalsamfunnets kulturliv. Men med få stillinger kan det være vanskelig å oppnå og opprettholde så god kontakt som ønskelig med frivillig sektor. Når det gjelder kommunenes kontakt med det profesjonelle kulturmiljøet, finnes det færre etablerte forbindelser. Her uttaler flere kommuner at dette "burde prioriteres mer" fordi det er "viktig for produksjon". Men graden av kontakt med det profesjonelle miljøet varierer mye mellom kommunene, fra mye til ingen kontakt. Dette er nok både personavhengig og avhengig av organiseringsform eller kapasitet i den enkelte kommunale kulturadministrasjon. I en stor kommune som Bodø har man for eksempel inngått 4-års avtaler med en del institusjoner og stiftelser. Profesjonelle kulturarbeidere er generelt viktige i forhold til å prioritere ut i fra et kunst- og kulturfaglig innhold eller synsvinkel - og ikke bare diskutere størrelsen på økonomiske bidrag ut fra gitte rammer. Hovedtrekkene i denne drøftingen er sammenfattet i tabell 4.

Hovedinntrykket er at kommunene kan stille seg bak følgende sentrale poenger med hensyn til kommunenes rolle som tjenesteproducent:

- Det er viktig at det kommunale kulturarbeidet er organisert på en slik måte at det blir synlig og handlingsrettet.
- Det er viktig at det kommunale kulturarbeidet ivaretar sitt handlingsrom og sin ubyråkratiske væremåte.
- Det positive samspillet mellom den skapende virksomhet på grasrotplan og byråkratiet er avhengig av nærhet og fortløpende dialog.
- Større økonomisk spillerom ville gi større mulighet for utvidet faglig bistand ved behov.
- Det kulturelle mangfoldet er en styrke og kan ytterligere styrkes gjennom økt grad av samarbeid.
- Kultursektoren er pionerer på samarbeid på tvers av kommunegrenser og regioner, noe som har foregått over et langt tidsrom.

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunenes sterke sider i rollen som tjenesteytere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mye god og relevant kompetanse i kulturetatene • Pionerer på samarbeid over kommune- og regiongrenser gjennom lang tid • Generelt godt samarbeidsklima mellom kommunen og lag og foreninger • Kulturtilbud høyt prioritert • Mange gode anlegg, arenaer og møteplasser 	<p>Kommunenes svake sider i rollen som tjenesteytere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samlende tiltak en utfordring pga spredt bosetting og store geografiske avstander • Manglende økonomisk handlefrihet og små økonomiske ressurser til lag og foreninger • Gjennomtrekk og mangel på kontinuitet blant kom. ansatte kulturarbeidere • Små fagmiljøer og mangel på kompetanse • Mangel på anlegg, arealer, møteplasser <p>Eksempler på hva kommunene har behov for i rollen som tjenesteytere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større økonomisk handlefrihet • Tilgang på flere fagpersoner • Faglig interkommunal samhandling
Eksterne faktorer	<p>Kommunenes muligheter til å ta initiativer som kan forbedre rollen som tjenesteytere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større grad av samarbeid mellom kommuner • Utnytte arrangør- og produsentkompetanse i større grad • Utvikle større fagmiljøer og trekke til seg flere kompetente medarbeidere • Støtte arbeidet for øremerkede midler til kulturskolen og en egen kulturlov 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i rollen som tjenesteytere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At det kommunale kulturarbeidet organiseres på en slik måte at det blir byråkratisk og lite fleksibelt • Vanskeligere å få tilgang til fag- og realkompetanse • Dårlige rammebetingelser – reduksjon i rammeoverføringer fra fylke og stat • Nedleggelse av skoler slik at lærerkompetansen forsvinner

Tabell 4. SWOT-analyse av dagens situasjon for Saltenkommunene i deres rolle som tjenesteprodusenter

2.2.2 Saltenkommunene og rollen som samfunns- og demokratiutviklere

Når vi setter fokus på rollen som samfunns- og demokratiutvikler synliggjøres kulturtemaets bredere betydning i *Saltenkommunene som samfunn*. Her beveger vi oss fra å se på hva det betyr for kommunene å være produsenter av kulturtjenester overfor innbyggerne i Salten til å se på hva det betyr for kommunene å være tilretteleggere og samarbeidspartnere for kultursektoren i de mange lokalsamfunnene i regionen i dagens modell.

Kartleggingen som er foretatt i forbindelse med denne delutredningen gir et inntrykk av et høyt kulturelt aktivitetsnivå i regionen. Den følgende tabellen (tabell 5) gir et omtrentlig bilde av omfanget av festivaler, spill, markeder og andre større arrangementer i kommunene. I tillegg finner det i hver

kommune sted en lang rekke ulike større og mindre arrangementer i løpet av året. Anslagsvis 4.500 mennesker er involvert på frivillig basis i gjennomføringen av disse arrangementene.⁸

Navn på aktivitet	Type aktivitet	Hvor (når)
Kraftfestivalen	Kulturfestival	Hele Sørfold kommune
Sagaspilluka hvert 2. år	foredrag, kunstutstillinger, marked, konserter, fester boklanseringer, operapub, teatergrupper	over hele kommunen
Hagbard og Signe	Sagaspill/drama	Vollmoen amfi, Engeløya
Nordfold-dagan hvert 2. år	marked/aktivitet/fest	Nordfold
Kystfolkets Helg	marked/aktivitet/fest	Helnessund
Bygdedager	marked/aktivitet	Engeløya, Leinesfjord
Vestfjordseilas	Seilregatta, havrettsbord, fest	Nordskot
Follstranddagan, hvert 2.år	marked, fest	Stamsvik
Bø barneteater	årlig teaterforestilling	Bø ungdomshus på Engeløy
Steigen Sportsklubb	2. div fotball	Saursfjord
Bonde-dagan	Marked	Engeløya, Hamarøy
Blåfrostfestivalen	Kulturfestival	Hele Saltdal (mest Rognan)
Rognandagan	Marknad ++	Rognan, Saltdal
Trebåtdagan	Trebåtfestival++	Rognan, Saltdal
Sommerdagan i Meløy	Festival	Hele kommunen
Nord-Norsk Revyfestival	Festival	Ørnes (annet hvert år)
Hamsun-dagene	Festival	Hele Hamarøy
Sagfjorddagan	Marked	Innhavet, Hamarøy
Hamarøynatta	Ungdomsmønstring	Oppeid, Hamarøy
Troilltampen	Festival	Ulvsvåg, Hamarøy
Olsokdagene	Festival	Gildeskål kirkested + andre steder
Sandhornøydagen	Folkefest	Mårnes, Sandhornøya
Kulturdagan i Valnesfjord	Kulturfestival	Valnesfjord
Mons Petter	Kulturfestival	Sulitjelma, Fauske
Saltenblusen	Musikkfestival	Fauske
Villmarksdagan	Marknad/messe	Tollå, Beiarn (2 dager)
Elveåpning	Messe/underholdning	Rulleres 3 steder i bygda (2 dager)
Bygdefolketsdag	Messe/marknad/underholdning	Interkom.m/Misvær/Rognan (1 dag)
Idrettsdagan	Div. idrettsaktiviteter	Tollå, Beiarn (helg)
Beiarnstevnet	Skytterstevne, helg	Tollå, Beiarn (helg)
The Groove Valley, Jazzcamp	Kurs, konserter og naturopplevelser	Base i Moldjord (5 dgr i hele Beiarn)
Nordland Musikkfestuke	Breddefestival	Bodø
Hardcorefestival ungdom	Rock	Bodø
Saltstraumdagene	Marknad	Saltstraumen
Kjerringøydagene	Marknad	Kjerringøy
Bertnesdagene	Marknad	Bertnes
Mørke NU	Samtidskunstfestival	Bodø
Gammelpopfestival	Pop/rock	Bodø
Pro Vee	Båtrace	Bodø
Større konserter	Musikk	Bodø

Tabell 5. Større arrangementer i Saltenkommunene

⁸ Dette er et grovt anslag basert på ufullstendige opplysninger fra kartleggingen. Se vedlegget for nærmere beskrivelse av kartleggingen og premissene for denne.

Tabell 6 gir et omtrentlig bilde av omfanget av foreninger, lag og organisasjoner i frivillig sektor i kommunene.⁹

Type lag/foreninger/aktiviteter	Antall lag/foreninger/aktiviteter
Idrettslag	Min. 160
Barne og ungdomsorganisasjoner	Min. 70
Kultur- og interesseorganisasjoner	Min. 160
Musikkorganisasjoner	Min. 100
Andre	Min. 260
Totalt	Min. 750

Tabell 6. Antall lag og foreninger i Saltenkommunene

Den offentlige delen av kultursektoren spiller en viktig rolle som tilrettelegger for det mangfoldet som her er dokumentert, noe som betyr at kommunens egne profesjonelle kulturarbeidere blir trukket med i prosesser knyttet til utvikling av lokalsamfunnet. Det finnes flere eksempler på at kommunenes kulturarbeid blir rettet inn mot profilering og tiltak for å stabilisere folketallet. Rundt i Salten kan man også se en del eksempler på at kultur og kulturbasert næringsutvikling blir koblet til stedsutvikling. Generelt har den økte forståelsen for kulturens nødvendige plass i ”det gode liv” blitt tydeligere i arbeidet med strategisk utvikling av lokalsamfunnet.

Våre informanter framhever at i hvilken grad kommunene legger til rette for aktiviteter innen kultur og idrett er avgjørende for folks lyst til å engasjere seg i det frivillige arbeid og for hvorvidt familier kan tenke seg å flytte til bygder og tettsteder i Salten. Flere av kommunene påpeker at de presenterer seg som ”kulturkommuner” og er bevisst på at gode og aktive kultursektorer er viktig for å markedsføre kommunene på en positiv måte. Generelt vektlegges kultursektoren som svært viktig for lokalsamfunnsutviklingen. Nettopp derfor er det av stor strategisk betydning å opprettholde og styrke noen primære kulturaktiviteter og identitetsbærere i bygder, småsamfunn og tettsteder. I en situasjon hvor lokalt kulturliv presses sterkt av kommersielle krefter og media oppfattes det som viktig å bevare og formidle kommunenes kulturarv og tradisjoner. Aktive velforeninger og grendelag i mange bygder og tettsteder blir på denne måten en viktig del av kulturens samfunnsbyggende funksjon.

Stramme budsjetter gjør det imidlertid ofte vanskelig å realisere nye tiltak i samarbeid med lokalsamfunnets aktive kulturliv. Kommunene klarer ikke alltid å oppfylle egne og andres forventninger om å være drivkraft, arrangør og katalysator for kulturutvikling i lokalsamfunnet. Blant de faktorene som trekkes frem som aller viktigst, er det at kommunene stiller lokaler og anlegg til disposisjon som kan fungere som møteplasser og arenaer i mer enn én forstand.

Blant Saltenkommunene finner man en varierende grad av fokus på kulturbasert næringsutvikling. Koblingen reiseliv -kultur nevnes ofte og har stor betydning i enkelte kommuner, som for eksempel Hamarøy. Her blir det framhevet at lokal bevisstgjøring på ”kulturpotensialet” i næringsammenheng kan bidra til å legitimere og øke kommunenes innsats på dette området, slik tilfellet er i nettopp Hamarøy. Enkeltstående tilfeller som for eksempel Hamsunsenteret kan ha stor betydning og stort potensial med hensyn til kulturbasert næringsutvikling.

Varierte idrettsanlegg og friluftsanser kan også ha et potensial for ny aktivitet og verdiskaping ut over den enkelte kommunes grenser. Kulturhus og idrettshaller med høy standard kan danne grunnlag for kulturbasert næringsutvikling. Bygging av kulturhus og idrettshaller kan gi nye muligheter både for lag/foreninger og for kommuner (som organisasjon):

⁹ Denne oversikten er på ingen måte fullstendig. Dette bør heller betraktes som minimumstall/anslag basert på kartleggingen som finnes i vedlegget. For de kommunene som ikke har oppgitt noe totalt antall lag/foreninger er det gjort et anslag basert på omfanget i kommuner med omtrent samme antall innbyggere.

- Nye idretter i kommunene
- Muligheter for større idrettsarrangementer
- Muligheter for større kulturarrangementer

Et annet viktig poeng med referanse til blant annet Gildeskål er at aktiviteter i forbindelse med kulturhus/idrettshall kan gi muligheter til mer deltakelse fra ulike deler av kommunene, noe som kan knytte kommunene mer sammen. Det finnes nemlig en rekke eksempler i Salten på at stedskamp, fraksjonering og kiving mellom bygder blir en negativ faktor i arbeidet med kulturbasert lokalsamfunnsutvikling eller samfunnsutvikling i det hele tatt. Det er behov for ulike typer fellesarrangementer som samler bygder, steder og kommuner. Generelt er behovet for møteplasser alltid til stede, blant annet kan man tenke seg faste kulturforum for kulturinteresserte i kommunene.

Basert på gjennomgangen av materialet fra kartleggingen kan det være grunnlag for å spørre om vi ser konturene av et helhetlig perspektiv på kultur og samfunnsutvikling hvor kultur og kulturbasert næringsutvikling kobles til stedsutvikling. Et slikt helhetssyn kommer mer eksplisitt til uttrykk i enkelte av kommunene, som for eksempel Hamarøy, hvor den ”økte forståelsen for kulturens nødvendige plass i ’det gode liv’ også er klart til stede når det arbeides strategisk med utvikling av lokalsamfunnet”. I Beiarn forsøker man å få med ulike kulturaspekter i saker som har betydning for utviklingen av kommunen og dermed blir landbruk, kultur og miljøavdelingen viktig for bygdeutviklingen. En viktig strategi i Beiarn har vært å beholde kulturkontoret som en egen faginstans. I Beiarn betrakter man kulturektoren som ”altovergripende” og en stor styrke for sektorens ansatte er at man møter innbyggerne daglig i en eller annen anledning. Den utadrettede virksomheten i kulturektoren er helt sentral og dette er den av kommunens etater som både kan og skal profilere Beiarn på en best mulig måte ikke minst innen for turisme/opplevelser, konserter/forestillinger og kulturminnevern/ kulturlandskap.

For Bodøs vedkommende argumenteres det, for eksempel, for at kulturen de senere årene har fått en større og viktigere plass i kommunens offentlige planer og dokumenter. Blant annet har man i arbeidet med den nye kommuneplanen for sentrum trukket kulturkontoret inn i hele premissdelen. På kulturkontoret merker man nå at en større del av arbeidsinnsatsen benyttes i den tverrsektorielle planleggingen på mange områder. Denne innsatsen som samfunns- og demokratiutvikler gjenspeiler det faktum at kultur har en sentral plass i befolkningens oppfatning av ”om kommunen er en god kommune å bo i”. Kulturaktiviteten i en kommune framheves ofte som en avgjørende faktor for etablering av arbeidsplasser.

Hovedinntrykket er at kommunene kan stille seg bak følgende sentrale poenger med hensyn til kommunenes rolle som samfunns- og demokratiutvikler:

- Viktigheten av å satse på kultur som grunnlag for livskvalitet i lokalsamfunnene og for å styrke lokal identitet, samhold, deltagelse og kreativitet.
- Betydningen av at alle skal få oppleve og ta del i kulturaktiviteter der de bor ut i fra egne behov og forutsetninger.
- For å få til dette må kommunen som organisasjon også i framtiden spille en aktiv rolle som utvikler av kommunen som samfunn.

Denne drøftingen – hvor hovedtrekkene er oppsummert i tabell 7 – danner dermed grunnlaget for å vende blikket mot framtiden og undersøke følgende hovedspørsmål i neste kapittel: *Hvilken betydning kan endrede rammebetingelser - i form av fire alternative modeller for kommunestruktur – har for kommunenes virksomhet overfor kulturlivet i Saltenregionen?*

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunenes sterke sider i rollen som samfunns- og demokratiutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godt samarbeidsklima • Stor aktivitet og engasjement i bygder, lag og foreninger • Kultursektoren trekkes med i prosesser knyttet til utvikling av lokalsamfunnet • Gode og aktive kultursektorer er med på å markedsføre kommunene • Kulturaktiviteter kan være en avgjørende faktor for etablering av arbeidsplasser 	<p>Kommunenes svake sider i rollen som samfunns- og demokratiutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samlende tiltak en utfordring pga spredt bosetting og store geografiske avstander • Kamp mellom bygder og steder • Mangel på anlegg og overnattingsmuligheter • Oppfyller ikke alltid egne og andres forventninger om å være drivkraft, arrangør og katalysator for kulturutvikling i lokalsamfunnet. <p>Eksempler på hva kommunene har behov for i rollen som samfunns- og demokratiutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faglig interkommunal samhandling • Ulike typer fellesarrangement som kan samle bygder og kommuner • Mer tid og bedre økonomiske rammebetingelser
Eksterne faktorer	<p>Kommunenes muligheter til å ta initiativer som kan forbedre rollen som samfunns- og demokratiutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • I større grad støtte ulike former for initiativer fra frivillig sektor og næringslivet • Opprette kulturelle næringsfond • Arbeide for at mindre kommuner får støtte til prosjekt, bygg og anlegg • Økt tilrettelegging for kulturbasert næringsutvikling • I større grad bruke eksisterende anlegg til kulturell næringsvirksomhet 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i rollen som samfunns- og demokratiutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dårlige økonomiske rammebetingelser • Politiske beslutninger og rammebetingelser som ligger utenfor kommunens innflytelse • Lokalt kulturliv presses sterkt av det kommersielle og media • Nedleggelse av skoler • Fraflytting, både generelt og ressurspersoner • Lavere politisk prioritering av sektoren • Redusert bidrag fra næringslivet

Tabell 7. Hovedtrekkene i dagens situasjon for Saltenkommunene i deres rolle som samfunns- og demokratiutviklere

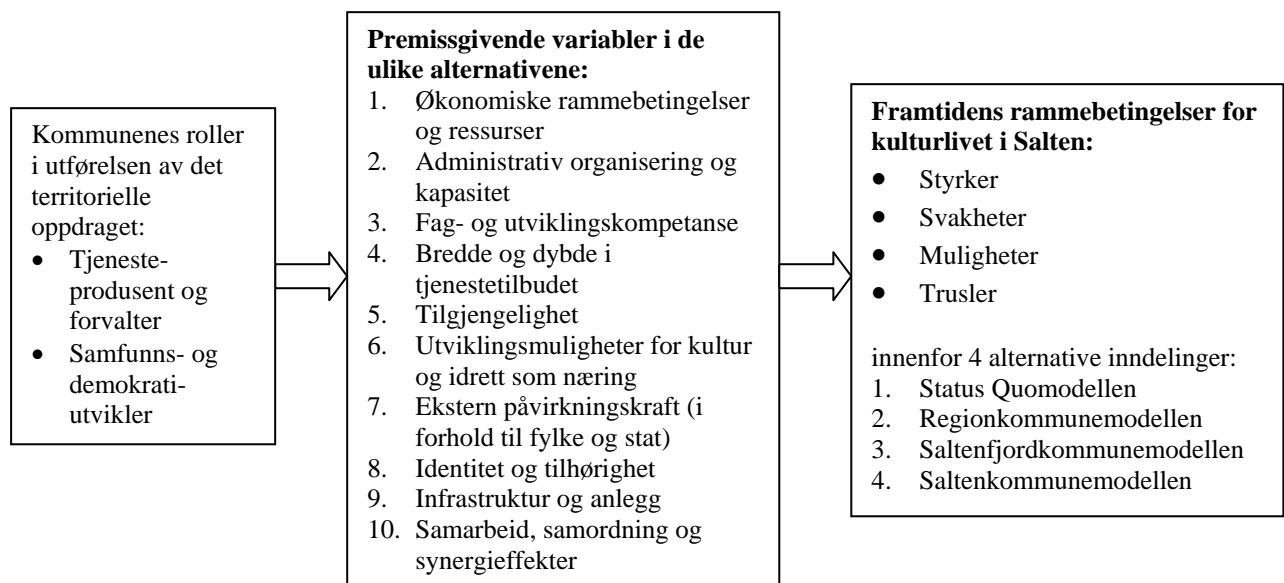
3. FIRE FRAMTIDSBILDER AV KULTURSEKTOREN I SALTEN

3.1 INNLEDNING

Vi har så langt i analysen kartlagt status og utvikling i Saltens kultursektor og kort drøftet hvordan kommunen gjennom utførelse og organisering av sitt territorielle oppdrag innenfor dagens modell påvirker, støtter og utvikler denne sektoren. Fire alternative måter å gjøre dette på skal utredes og det er tenkelig at hver av disse måtene i sin tur kan påvirke *den framtidige utviklingen i regionens kultursektor*. Hovedspørsmålet i denne delen er altså hvilken betydning endrede rammebetingelser - i form av fire alternative modeller for kommunestruktur – har for kommunenes virksomhet overfor kulturlivet i Saltenregionen. Her skal det blant annet drøftes hvilken betydning eventuelle endringer i kommunestruktur kan ha for ivaretagelse av kulturens betydning i den enkelte (nye) kommune og i Salten som region. Vi må ikke miste av syne at vurdering av alternative kommunestrukturer er et tiltak for å styrke *Salten som region*. Som det står om mandatet i oppdragsspesifikasjonen: "Utredningsprosjektet skal gi svar på hva som er den beste kommunestrukturen for Salten". For denne delutredningens del kan vi lese dette som "hva som er den beste kommunestrukturen for Salten *mht å bevare og styrke det kulturelle mangfoldet i regionen*".

Det er svært vanskelig å gi særlig detaljerte svar på spørsmålet om hvilke effekter kommunenes utførelse av sitt territorielle oppdrag innenfor de fire ulike modellene for kommunestruktur kan ha for den *framtidige* utviklingen av Saltenregionens kultursektor. Når et slikt spørsmål skal behandles må man på et prinsipielt grunnlag forsøke å belyse ulike aspekter ved hvordan den kommunale aktiviteten innenfor alternative kommunestrukturer vil kunne ha effekter på den framtidige kultursektoren i regionen. Dette kan framstilles analytisk som i figur 3 hvor følgende spørsmål er relevante:

- Hva betyr det for kommunenes virksomhet overfor kulturlivet å utføre dette arbeidet innenfor de rammebetingelsene som en *videreføring av dagens modell* for kommunestruktur setter?
- Hvilken betydning har endrede rammebetingelser i form av *tre alternative modeller til dagens struktur* for kommunenes virksomhet overfor kulturlivet i Saltenregionen?

Figur 3. Analytisk modell av mulige effekter av kommunal aktivitet og organisering på framtidens kultursektor i Salten.

Før de ulike alternative behandles i detalj skal vi først kort omtale noen forhold eller variabler som utgjør premisser for hvordan kommunene kan spille sine to hovedroller i arbeidet med å ivareta og utvikle det lokale kulturelle mangfoldet. Følgende forhold kan det være relevant å drøfte når man skal gi et samlet bilde av hvordan hvert alternativ vil utgjøre et sett av nye rammebetingelser:

1. Økonomiske rammebetingelser og ressurser
2. Administrativ organisering og kapasitet
3. Fag- og utviklingskompetanse
4. Bredd og dybde i tjenestetilbudet
5. Tilgjengelighet
6. Utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring
7. Ekstern påvirkningskraft (i forhold til fylke og stat)
8. Identitet og tilhørighet
9. Infrastruktur og anlegg
10. Samarbeid, samordning og synergieffekter

I lys av den informasjon som er tilgjengelig om disse forholdene utformes et SWOT-skjema for hvert alternativ som skal synliggjøre hovedtrekkene med hensyn til hvilke styrker, svakheter, muligheter og trusler disse alternativene representerer som nye rammebetingelser for kommunenes arbeide med å ivareta og utvikle det lokale kulturelle mangfoldet. Følgende fire forhold omtales først generelt; i) økonomiske rammebetingelser; ii) administrativ samordning; iii) demografisk og geografisk størrelse og avstander; og vi) betingelser for identitet og tilhørighet.

1. Økonomiske rammebetingelser

De økonomiske rammebetingelsene for de ulike alternativene er analysert i delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi. For hver enkelt modell presenteres detaljene nærmere nedenfor. Hovedtrekkene er at Status Quo modellen innebærer trangere økonomiske rammer for alle kommuner unntatt Bodø, Regionkommunemodellen innebærer svake økonomiske framtidutsikter - særlig på lang sikt - mens begge de to storkommunealternativene – Saltenfjord- og Saltenkommunemodellen – innebærer en viss økning i det økonomisk handlingsrommet, også på kort sikt.

2. Demografisk og geografisk størrelse og avstander

Alternativenes demografiske og geografiske størrelse og de interne avstandene vil selvsagt endres, alt etter hvor mange av dagens kommuner som inngår i hvert alternativ.

Med hensyn til folketall vil for eksempel det største alternativet – Saltenkommunemodellen – med sine til sammen 75 281 innbyggere bli den 7. største kommunen i landet etter Oslo (529 846 innb.), Bergen (239 209 innb.), Trondheim (156 161 innb.), Stavanger (113 991 innb.), Bærum (104 690 innb.) og Kristiansand (76 066 innb.). Deretter følger Fredrikstad med sine 70 418 innbyggere.

Med hensyn til areal vil Saltenkommunemodellen – med sine 11.277 km² – bli på størrelse med fylkene Østfold, Vestfold og Akershus til sammen.

Befolkningsprognosene i delutredningen om demografi - som viser den framtidige befolkningsutviklingen i Salten i de 4 modellene - kan sammenfattes på følgende måte. Den forventede utviklingen i folketallet og andre demografiske kjennetegn i de til sammen 18 alternative kommunene som inngår i de 4 modellene kan betraktes som å bestå av to hovedtendenser som gir grunnlag for å snakke om to typer demografisk profil.¹⁰

¹⁰ Se delutredning A- Demografi. Det er til sammen 18 mulige framtidige kommuner i de fire alternativene som utredes: Status Quomodellen består av 9 kommuner, Regionkommunemodellen består av 4 kommuner, Saltenfjordkommunemodellen består også av 4 kommuner og Saltenkommunemodellen er 1 kommune.

- Demografisk vekstprofil: 4 av 18 alternative kommuner har en forventet vekst i folketallet (fra 4,2 % vekst i Saltenfjordkommunemodellen til 13,8 % vekst i Bodø i Status Quo modellen). Andre demografiske kjennetegn for disse kommunene er netto innflytting, naturlig tilvekst gjennom fødsler, et relativt balansert forhold mellom den yngre og den eldre andelen av befolkningen og et relativt balansert forhold mellom kjønnene. Dette er en demografisk profil som er typisk for et vekstområde.
- Demografisk uttynningsprofil: 14 av 18 alternative kommuner har en til dels markert forventet nedgang i befolkningen fram mot 2020 (fra 5,3 % nedgang i Fauske til 17,5 % nedgang i Hamarøy). Andre demografiske kjennetegn for disse kommunene er netto utflytting, ingen naturlig tilvekst gjennom fødsler, synkende andel yngre og økende andel eldre innbyggere og en kjønnsbalanse i kvinners disfavør. Dette er en demografisk profil som er typisk for det som gjerne omtales som uttynningsområde.

3. Faglig og administrativ samordning

En forutsetning for delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi er at det er mulig å ta ut økonomiske besparelser gjennom administrativ samordning mens tjenestetilbudet i hovedtrekk skal være uforandret. Dette innebærer en viss grad av sentralisering av den administrative delen av kommunenes kultursektorer, mens den delen som skal produsere og levere tjenester lokalt i store trekk skal være uforandret. Forskjellen mellom alternativene består dermed i at flere og flere av de rent administrative funksjonene og oppgavene i kultursektoren samles på ett sted, alt etter hvor mange av dagens kommuner som inngår i hvert alternativ.

4. Betingelser for identitet og tilhørighet

Særlig de geografiske størrelsesforholdene og avstandene mellom kommunesenteret og de enkelte bygder, tettsteder og byer vil representere nye betingelser for hvordan befolkningen oppfatter identitet og tilhørighet i nye og større kommuner. Begrepet "Saltenidentitet" synes ikke å være viktig for dannelsen av eventuelle storkommuner. Det som derimot vil kunne bli en utfordring innenfor hvert alternativ er det økende antallet lokale identiteter og tilhørigheter som de nye kommunale kulturkontorene må forholde seg til i sitt arbeid. I hvert alternativ får man et betydelig – og gradvis økende – antall lokale kulturelle kontekster som skal betjenes og stimuleres. Kulturelt mangfold vil være blant de nye kommunenes styrker. Samtidig kan dette innebære utfordringer i form av å opprettholde nærhet til langt flere enheter, både organisatorisk og geografisk. Dette vil kreve økonomiske og organisatoriske ressurser på minst det samme nivået som i dag.

3.2 STATUS QUO-MODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET

Hvordan vil en videreføring av dagens modell for organisering og utførelse av kommunenes territoriale oppdrag kunne virke inn på den framtidige utviklingen av kultursektoren i Salten?

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunenes sterke sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den gode og relevante kompetansen i de 9 kulturetatene kan fortsatt være et godt grunnlag for tjenesteproduksjonen • Det generelt gode samarbeidsklimaet mellom kommunene og lag og foreninger kan opprettholdes • Identitet og tilhørighet har gode vilkår • Kulturtilbudet kan ivaretas innenfor den enkelte kommunes budsjett i samsvar med lokale prioriteringer • Mange gode møteplasser, arenaer og anlegg vil fortsatt være tilgjengelig • Opprettholdelse av aktivitet i lag og foreninger • Kultursektoren med i prosesser knyttet til utvikling av lokalsamfunnet • Gode og aktive kultursektorer med på å markedsføre kommunene • Kulturaktiviteter en avgjørende faktor for etablering av arbeidsplasser 	<p>Kommunenes svake sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt begrensede økonomiske ressurser og liten tid • Kommunene vil fortsatt mangle økonomisk handlefrihet og små økonomiske ressurser til lag og foreninger • Administrativ kapasitet vil neppe øke • Gjennomtrekk og mangel på kontinuitet blant kommunalt ansatte kulturarbeidere vil kunne vedvare • Vanskelig å gjøre noe med små fagmiljøer og mangel på kompetanse • Vanskelig å utvide bredde og dybde i tjenestetilbudet med trang økonomi • Vanskelig å gjøre noe med mangelen på anlegg og arealer • Ekstern påvirkningskraft vil neppe øke
Eksterne faktorer	<p>Kommunenes muligheter til å ta initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det vil også framover være et stort potensial for samarbeid mellom kommunene på ulike områder • Økt grad av samarbeid kan bidra til å utvikle større fagmiljøer og trekke til seg flere kompetente medarbeidere • Det vil også framover være et stort potensial for å utnytte arrangør- og produsentkompetanse • I større grad støtte ulike former for initiativer fra frivillig sektor og næringslivet • Arbeide for at mindre kommuner får støtte til prosjekt, bygg og anlegg, samt god distribusjon av slike blant lokalsamfunnene • Økt tilrettelegging for kulturbasert næringsutvikling (f.eks. næringsfond) 	<p>Situasjoner som utgjør trusler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trangere økonomiske rammebetingelsene i alle kommuner unntatt Bodø kan føre til lavere prioritering av offentlige kulturtilbud (kutt i bredde og dybde i tilbudet) • Vanskeligere å få tilgang til fag- og realkompetanse i hver enkelt kommune • Politiske beslutninger og rammebetingelser som ligger utenfor kommunens innflytelse • Lokalt kulturliv presses sterkt av det kommersielle og media • Fraflytting, både generelt og ressurspersoner • Redusert bidrag fra næringslivet • En utvikling med stadig større kommuner/enheter ellers i landet vil kunne sette framtidens små kommuner i Salten i klemme

Tabell 8. SWOT-analyse av kommunens roller i Status Quomodellen
Forhold som vil endre seg fra dagens situasjon:

1. Økonomiske rammebetingelser for rolleutførelsen¹¹

For dette alternativet er det rimelig å anta at dagens nivå vil bli forsøkt videreført. Men i følge beregninger av endringer i rammetilskuddet for årene 2006-2021 – foretatt i delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi – vil alle kommuner unntatt Bodø få en trangere økonomi framover.

2. Demografisk og geografisk størrelse og avstander

Med hensyn til geografiske forhold – arealer og avstander – vil det ikke bli noen endringer med dette alternativet. Med hensyn til utvikling i folketallet i Saltenkommunene kan man – basert på befolkningsprognosene som presenteres i delutredningen om demografi – forvente fortsatt befolkningsnedgang i alle kommuner unntatt Bodø som derimot kan forvente en fortsatt befolkningsvekst.¹²

3. Faglig og administrativ organisering

Administrativ kapasitet vil neppe øke. Kommunene uttrykker et ønske om mer og tettere faglig samarbeid, noe som innenfor denne modellen i beste fall kan realiseres gjennom tettere interkommunalt samarbeid.

4. Betingelser for identitet og tilhørighet

Det eksisterer i dag en kommunal identitet i alle disse kommunene som vi kan anta vil bestå. Betingelsene for identitet og tilhørighet oppleves som gode, mye på grunn av tett kontakt mellom kommune og innbyggere og aktører. I en del av kommunene eksisterer det i dag en viss grad av indre identitets og interessemotsetninger mellom steder i kommunen. Denne tendensen kan bli vanskelig å motvirke uten fellesarenaer og samlende aktiviteter, noe som igjen har en sammenheng med kommunens økonomi.

5. Andre forhold

Fag- og utviklingskompetanse samt bredde og dybde i tjenestetilbudet kan komme til å lide som følge av dårligere økonomi for alle andre kommuner enn Bodø.

Den tette kontakten mellom kommune og lokalsamfunn rommer store utviklingsmuligheter for næringsutvikling innen kultur og idrett, samt andre positive synergieffekter i samfunnet.

Hovedtrekk ved Status Quomodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- 8 av 9 kommuner vil få trangere økonomiske rammebetingelser
- Administrativ kapasitet vil neppe øke
- Bevaring av tett kontakt mellom kommune og lokalsamfunn
- Store utfordringer i forhold til å opprettholde kompetansemiljø

¹¹ De økonomiske rammebetingelsene for de fire modellene er basert på beregninger i delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi.

¹² Se delutredning A- Demografi.

3.3 REGIONKOMMUNEMODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET

Hvordan vil Regionkommunemodellen - som et alternativ til dagens modell for organisering og utførelse av kommunenes territoriale oppdrag - kunne virke inn på den framtidige utviklingen av kultursektor i Salten?

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større kommuner gir økt mulighet til å skaffe kompetanse og bredde og dybde i tilbudet. • Kapasiteten kan økes ved administrativt arbeid samkjøres. • Kultursektoren kan fremdeles delta aktivt i lokale prosesser • Fortsatt aktive kultursektorer med på å markedsføre kommunene • Stor aktivitet i lag og foreninger 	<p>Kommunens svake sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dårlige økonomiske rammebetingelser • Større avstander innad i kommunen kan minske tilgjengeligheten av tilbudet og føre til dårligere lokaldemokrati. • Mer kamp og konflikt mellom bygder og steder grunnet manglende interkommunal identitet • Samlende tiltak svært vanskelig pga spredt bosetning og store geografiske avstander
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større kommunes vil kunne ha større ekstern påvirkningskraft. 	<p>Situasjoner som utgjør trusler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siden kulturtjenester ikke er lovpålagt kan det nedprioriteres med dårligere økonomiske rammebetingelser • Større bredde og dybde i den sammenslåtte kommunen totalt kan gå utover det samme i enkelte lokalsamfunn. • Dårligere økonomiske rammebetingelser kan også føre til færre muligheter for å støtte div initiativ fra frivillig sektor og næringsliv

Tabell 9. SWOT-analyse av kommunens roller i Regionkommunemodellen

Forhold som vil endre seg fra dagens situasjon:

1. Økonomiske rammebetingelser i Regionkommunemodellen¹³

Vi starter med å klargjøre de økonomiske rammebetingelsene for Regionkommunemodellen da det samlede økonomiske potensialet – frigjorte midler eller nytt økonomisk handlingsrom – vil være en viktig premisse for å utføre rollene som tjenesteyter og samfunns- og demokratiutvikler. Som vist i delutredning E kommer Regionkommunemodellen klart dårligst ut økonomisk. Dette er den eneste modellen der det er **et direkte økonomisk tap** knyttet til sammenslåing fra 2021 og utover (alternativet Indre Salten vil gå med tap allerede fra sammenslåingen trer i kraft). Siden tre av de fire regionkommunene vil få et beskjedent overskudd de første årene vil den økonomiske gevinsten for denne modellen som helhet være på ca **15 mill. kr pr. år de første 10 årene for deretter å ligge på rundt -20 mill. kr pr. år fra 2021**. Dette er altså de økonomiske rammebetingelsen man har å

¹³ Dette er basert på delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi

forholde seg til i denne modellen, hvor særlig Indre Salten kommer dårlig ut allerede fra dag 1 i en eventuell sammenslåing.

2. Demografisk og geografisk størrelse og avstander

Som følge av at kommunene i denne modellen vil bli større geografisk enn dagens situasjon, blir utfordringene når det gjelder tilgjengelighet også større. I de nåværende kommunene som vil miste sine kommunesentra, blir avstandene til kommunens administrasjon til dels mye større. Dette vil kunne by på problemer for den tette kontakten mellom kommune og lokalsamfunn som finnes i dag. Med hensyn til demografi viser befolkningsprognosene for tre av regionkommunene – Søndre Salten, Indre Salten og Nordre Salten – til dels kraftig nedgang mens det forventes befolkningsvekst i Ytre Salten som omfatter Bodø.¹⁴

3. Faglig og administrativ samordning

Kapasiteten kan økes ved administrativ samordning, og dermed også den eksterne påvirkningskraften. Større kommuner vil også lettere kunne skaffe kompetanse, og sikre bredde og dybde i tilbudet. Behovet kommunene føler for større fagmiljø og flere å samarbeide med vil bedre kunne møtes i regionkommunemodellen enn i Status Quo modellen.

4. Betingelser for identitet og tilhørighet

Denne modellen er den som ser ut til å romme de største problemene når det gjelder interkommunal identitet. En del av kommunene som foreslås sammenslått har i dag en sterk motidentitet rettet mot hverandre. Ifølge teorien om at interkommunal identitet er et suksesskriterium for vellykkede kommunesammenslåinger er dette dermed en lite gunstig modell. En slik løsning kan føre til sterk økning i konflikten mellom steder. Innbyggerne vil også kunne føle at deres identitet undergraves ved en slik sammenslåing.

5. Andre forhold

Utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring kan forverres på grunn av dårlig kommunal økonomi. Samtidig kan økt grad av samarbeid og samordning gi positive synergieffekter på grunn av økt kapasitet i sektoren.

Hovedtrekk ved Regionkommunemodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- Dårlige økonomiske rammebetingelser
- Større kommuner gir økt mulighet til å skaffe kompetanse og bredde og dybde i tilbudet.
- Større kommuner vil kunne ha større ekstern påvirkningskraft.
- Mer kamp og konflikt mellom bygder og steder grunnet manglende interkommunal identitet

¹⁴ Se delutredning A- Demografi.

3.4 SALTENFJORDKOMMUNEMODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET

Hvordan vil Saltenfjordkommunemodellen - som et alternativ til dagens modell for organisering og utførelse av kommunenes territoriale oppdrag - kunne virke inn på den framtidige utviklingen av kultursektor i Salten? Her må det skilles mellom Saltenfjord storkommune, bestående av 6 av dagens kommuner og de 3 kommunene som vil bestå som i dag.

3.4.1 Saltenfjord-alternativet

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode økonomiske rammebetingelser • Større administrativ og organisatorisk kapasitet • Større ekstern påvirkningskraft • Større grad av samarbeid på tvers av dagens kommunegrenser kan gi positive synergieffekter • Mulighet for mer kompetanse og faglig bredde og dybde • Større samlet kompetanse og mulighet for mer spesialisert kompetanse • Kan gjennomføre flere ”heldekkende” kulturproduksjoner 	<p>Kommunens svake sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større avstand mellom administrasjon og utøvere/frivillige • Store avstander og spredt befolkning vanskeliggjør tilgjengeligheten for enkelte brukergrupper • Store enheter begrenser demokratisk påvirkningskraft • Nærhet til sektorens utøvere/miljøer kan bli mindre • Samlende aktiviteter og felles tilhørighet vanskelig med store avstander
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode organisasjonsformer og spredning av stillinger kan gi større handlingsrom samtidig som man opprettholder fordelene fra i dag • Større ekstern påvirkningskraft • Store utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring • Tyngde til å generere store prosjekter og for eksempel bygg/sentra av nasjonal betydning 	<p>Situasjoner som utgjør trusler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avstand mellom kommune og lokalsamfunn kan føre til dårligere kommunikasjon og samhandling • Dårligere mulighet til å plukke opp strømninger og støtte opp om lokale initiativ fra foreninger og næringsliv dersom kommunal tilstedeværelse svekkes • Bredden og dybden i tilbudet kan bli dårligere for små steder i distriktene • Kan bli en ”sovepute” ved at det ikke investeres like mye i kulturhus og arenaer rundt om i storkommunen • Identitet og tilhørighet kan bli svekket pga størrelsen på kommunen og manglende interkommunal identitet • utfordringer for lokal stedsidentitet pga en svært stor kommune

Tabell 10. SWOT-analyse av kommunens roller for Saltenfjord storkommune i Saltenfjordkommunemodellen

Forhold som vil endre seg fra dagens situasjon:

1. Økonomiske rammebetingelser i Saltenfjordkommunemodellen¹⁵

Vi starter med å klargjøre de økonomiske rammebetingelsene for Saltenfjordkommunemodellen da det samlede økonomiske potensialet – frigjorte midler eller nytt økonomisk handlingsrom – vil være en viktig premiss for å utføre rollene som tjenesteyter og samfunns- og demokratiutvikler. Som vist i delutredning E vil Saltenfjordmodellen med Fauske som kommunesenter gi en økonomisk gevinst på rundt **140 mill. kr pr. år de første 10 årene og deretter 95 mill. kr pr. år.** Med Bodø som kommunesenter blir den økonomiske gevinsten på i overkant av **50 mill. kr pr. år de første 10 årene og deretter på rundt 25 mill. kr pr. år.** Denne modellen gir større inntektsøkninger de første 10 årene, men her er det kun alternativet med Fauske som kommunesenter som også gir et høyere rammetilskudd enn Status quo modellen etter 15 år. Dette er de økonomiske rammebetingelsene man har å forholde seg til i denne modellen, betingelser som gir et betydelig handlingsrom – potensielt også for kulturutvikling.

2. Demografisk og geografisk størrelse og avstander

Denne kommunen vil bli svært stor i geografisk utstrekning – 8.357 km². Dette vil gi en situasjon som krever at man tenker helt nytt om hva en kommune er og skal være. Demografi og geografi vil i en slik kommune stille helt nye krav til lokal organisering og desentralisering av kommunens oppgaver. Det vil være helt nødvendig for blant annet lokaldemokratiet at alle de nåværende kommunesentra beholder en stor del av de funksjoner de har i dag. Også innen kultur og idrettsektoren er dette nødvendig dersom man ikke vil risikere å rasere tilbudet og ikke minst de positive ringvirkninger arbeidet i denne sektoren har i lokalsamfunnene i dag. Denne modellen krever med andre ord massiv nytenking og ny organisering av kommunens oppbygging.¹⁶

3. Faglig og administrativ samordning

Modellen vil føre til større administrativ og organisatorisk kapasitet. Dette vil gi større handlingsrom, noe som muliggjør større bredde og dybde i tilbudet. Det vil være mer rom for å heve kompetansenivået, og å få større fagmiljøer. Samordning vil kunne gi gode synergieffekter. Det er samtidig en fare for at sentralisering av administrative oppgaver og stillinger kan skade kontakten mellom kommune og lokalsamfunn. Nærheten mellom frivillige/aktører og beslutningstakere er en viktig forutsetning for å holde på motivasjon og engasjement i miljøene. Det er viktig at dette tas hensyn til under en reorganisering.

4. Betingelser for identitet og tilhørighet

En kommune av denne størrelse vil sannsynligvis fordre nytenking innen hva kommunal identitet er. Det er enighet blant kommunenes representanter om at en felles Saltenidentitet trolig ikke er nødvendig for en vellykket sammenslåing. Det legges mer vekt på at de eksisterende lokale identiteter fremdeles må ivaretas og styrkes. Dette ses på som viktig for bosetning og trivsel, og er av avgjørende betydning for stedenes og regionens framtid. En eventuell Saltenidentitet kan eventuelt vokse fram etter hvert. En av grunnene til at en felles Saltenidentitet innen denne kommunen ikke oppleves som viktig kan være at de lokale identiteter som eksisterer er sterke, samt at den Nord- Norske landsdelsidentiteten står sterkt. Siden en Saltenidentitet må sies å være vel så mye en regional som en kommunal identitet, er den kanskje delvis overflødig på grunn av dette.

¹⁵ Dette er basert på delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi

¹⁶ Se delutredning A- Demografi.

5. Andre forhold

Samarbeid og samordning vil i denne modellen gi mange positive synergieffekter. Ekstern påvirkningskraft vil sannsynligvis bli stor i denne kommunen. Innen fag og utviklingskompetanse vil det ligge store muligheter gjennom store miljøer og gode rammebetingelser. Bredde og dybde samt tilgjengelighet i tilbudet vil bli en utfordring på grunn av geografi og demografi. For næringsutvikling innen sektoren er utsiktene tosidige. Gode rammebetingelser gir mulighet for en positiv utvikling, men det er verd å merke seg at evnen fra kommunens side til å plukke opp strømninger og støtte opp om lokale initiativer til god næringsutvikling kan bli dårligere på grunn av kommunens størrelse.

Hovedtrekk ved Saltenfjordkommunemodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- Gode økonomiske rammebetingelser, spesielt gunstig med Fauske som kommunesenter
- Større administrativ kapasitet, ekstern påvirkningskraft og faglig styrke
- Store utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring
- Avstand mellom kommune og lokalsamfunn kan føre til dårligere kommunikasjon og samhandling
- Store geografiske avstander gir utfordringer for lokalt demokrati, bredde og dybde i tilbudene samt felles tilhørighet og samlende aktiviteter

3.4.2 Hamarøy, Steigen og Meløy kommuner i Saltenfjord-alternativet

Hva kan bli situasjonen i de tre kommunene Hamarøy, Steigen og Meløy som blir liggende utenfor en eventuell Saltenfjordkommunemodell? Hva vil kjennetegne de tre kommunene som rammebetingelse for kulturlivet i disse delene av Salten?

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt godt lokaldemokrati • Fortsatt gode muligheter for sterk lokal identitet • Opprettholdelse av aktivitet i lag og foreninger • Kultursektoren med i prosesser knyttet til utvikling av lokalsamfunnet 	<p>Kommunens svake sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dårligere økonomiske rammebetingelser • Vanskeligere å holde på kvalifisert arbeidskraft • Fraflytting, ”lekkasje” til Saltenfjord storkommune • Mulig lavere ekstern påvirkningskraft over nasjonale myndigheter
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • God kontakt med lokalt kulturliv, evne til å plukke opp strømninger fra frivillige og næringsliv • Satsinger kan kanaliseres direkte og målrettet, og dermed ha mulighet for å treffe bedre, og oppnå gode resultat • Mulig fordeler i ekstern påvirkningskraft ovenfor regionale myndigheter nettopp på grunn av at man er små og perifere og har store utfordringer knyttet til dette 	<p>Situasjoner som utgjør trusler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siden kulturtjenester ikke er lovpålagt kan det nedprioriteres med dårligere økonomiske rammebetingelser • Følelse av avmakt i forhold til en stor nabo • Svekking av lokal identitet/stolthet som følge av dette • Mangel på unge og kvalifiserte arbeidstakere vil føre til ytterligere befolkningsmessig uttynning på sikt

Tabell 11. SWOT-analyse av kommunens roller for Steigen, Hamarøy og Meløy kommuner i Saltenfjordkommunemodellen

Forhold som vil endre seg fra dagens situasjon:

1. Økonomiske rammebetingelser for rolleutførelsen¹⁷

For disse tre kommunene er det rimelig å anta at dagens nivå vil bli forsøkt videreført. Men i følge beregninger av endringer i rammetilskuddet for årene 2006-2021 – foretatt i delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi – vil alle de tre kommunene få en trangere økonomi framover.

2. Demografisk og geografisk størrelse og avstander

Med hensyn til geografiske forhold – arealer og avstander – vil det ikke bli noen endringer med dette alternativet. Med hensyn til utvikling i folketallet i disse tre kommunene kan man – basert på befolkningsprognosene som presenteres i delutredningen om demografi – forvente fortsatt befolkningsnedgang.¹⁸

¹⁷ Dette er basert på delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi.

¹⁸ Se delutredning A- Demografi.

3. Faglig og administrativ organisering

Administrativ kapasitet vil neppe øke. Kommunene uttrykker et ønske om mer og tettere faglig samarbeid, noe som i dette alternativet i beste fall kan realiseres gjennom tettere interkommunalt samarbeid med storkommunen i sør.

4. Betingelser for identitet og tilhørighet

Det eksisterer i dag en kommunal identitet i alle disse kommunene som vi kan anta vil bestå. Betingelsene for identitet og tilhørighet oppleves som gode, mye på grunn av tett kontakt mellom kommune og innbyggere og aktører. Det eksisterer i dag en viss grad av indre identitets- og interessenmotsetninger mellom steder i kommunene. Denne tendensen kan bli vanskelig å motvirke uten fellesarenaer og samlende aktiviteter, noe som igjen har en sammenheng med kommunens økonomi.

5. Andre forhold

Fag- og utviklingskompetanse samt bredde og dybde i tjenestetilbudet kan komme til å lide som følge av trangere økonomiske rammebetingelser i årene framover.

Den tette kontakten mellom kommune og lokalsamfunn rommer store utviklingsmuligheter for næringsutvikling innen kultur og idrett, samt andre positive synergieffekter i samfunnet.

Hovedtrekk ved Hamarøy, Steigen og Meløy kommuner som rammebetingelse for kulturlivet:

- Dårligere økonomiske rammebetingelser
- Følelse av avmakt i forhold til en stor nabo
- Fortsatt godt lokaldemokrati og gode muligheter for sterk lokal identitet
- God kontakt med lokalt kulturliv, evne til å plukke opp strømninger fra frivillige og næringsliv
- Mulig fordeler i ekstern påvirkningskraft ovenfor regionale myndigheter

3.5 SALTENKOMMUNEMODELLEN SOM RAMMEBETINGELSE FOR KULTURLIVET

Hvordan vil Saltenkommunemodellen - som et alternativ til dagens modell for organisering og utførelse av kommunenes territoriale oppdrag - kunne virke inn på den framtidige utviklingen av kultursektor i Salten?

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode økonomiske rammebetingelser • Større administrativ og organisatorisk kapasitet • Større ekstern påvirkningskraft • Større grad av samarbeid på tvers av dagens kommunegrenser kan gi positive synergieffekter • Mulighet for mer kompetanse og faglig bredde og dybde • Større samlet kompetanse og mulighet for mer spesialisert kompetanse • Kan gjennomføre flere ”heldekkende” kulturproduksjoner 	<p>Kommunens svake sider</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større avstand mellom administrasjon og utøvere/frivillige • Store avstander og spredt befolkning vanskeliggjør tilgjengeligheten for enkelte • Store enheter begrenser demokratisk påvirkningskraft • Nærhet til sektorens utøvere/miljøer kan bli mindre • Samlende aktiviteter og felles tilhørighet vanskelig med store avstander
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode organisasjonsformer og spredning av stillinger kan gi større handlingsrom samtidig som man opprettholder fordelene fra i dag • Større ekstern påvirkningskraft • Store utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring • Tyngde til å generere store prosjekter og for eksempel bygg/sentra av nasjonal betydning 	<p>Situasjoner som utgjør trusler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avstand mellom kommune og lokalsamfunn kan føre til dårligere kommunikasjon og samhandling • Dårligere mulighet til å plukke opp strømninger og støtte opp om lokale initiativ fra foreninger og næringsliv dersom kommunal tilstedeværelse svekkes • Bredden og dybden i tilbudet kan bli dårligere for små steder i distriktene • Kan bli en ”sovepute” ved at det ikke investeres like mye i kulturhus og arenaer rundt om i storkommunen • Identitet og tilhørighet kan bli svekket pga størrelsen på kommunen og manglende interkommunal identitet • utfordringer for lokal stedsidentitet pga en svært stor kommune

Tabell 12. SWOT-analyse av kommunens roller i Saltenkommunemodellen

Forhold som vil endre seg fra dagens situasjon:

1. Økonomiske rammebetingelser i Saltenkommunemodellen¹⁹

Vi starter med å klargjøre de økonomiske rammebetingelsene for Saltenkommunemodellen da det samlede økonomiske potensialet – frigjorte midler eller nytt økonomisk handlingsrom – vil være en viktig premiss for å utføre rollene som tjenesteyter og samfunns- og demokratiutvikler. Som vist i delutredning E vil det i Saltenmodellen – når en betrakter den både ut fra en inntekts- og kostnadsside og anslår det samlede økonomiske potensialet (økt rammetilskudd + reduserte administrasjonsutgifter) - årlig kunne frigjøres økonomiske ressurser i størrelsesorden **150 mill. kr de første 10 årene og rundt 95 mill. kr etter at inndelingstilskuddet faller bort etter 15 år**. Dette er de økonomiske rammebetingelsene man har å forholde seg til i denne modellen, betingelser som gir et betydelig handlingsrom – potensielt også for kulturutvikling.

2. Demografisk og geografisk størrelse og avstander

Kommunen vil bli svært stor både demografisk og i geografisk utstrekning, som nevnt i del 3.1. Med hensyn til folketall vil dette alternativet med til sammen 75 281 innbyggere bli den 7. største kommunen i landet.²⁰ Med sine 11.277 km² vil Saltenkommunen bli større enn fylkene Østfold, Vestfold, Akershus og Oslo til sammen. Dette vil gi en situasjon som krever at man tenker helt nytt om hva en kommune er og skal være. Demografi og geografi vil i en slik kommune stille helt nye krav til lokal organisering og desentralisering av kommunens oppgaver. Det vil være helt nødvendig for blant annet lokaldemokratiet at alle de nåværende kommunesentra beholder en stor del av de funksjoner de har i dag. Også innen kultur og idrettsektoren er dette nødvendig dersom man ikke vil risikere å rasere tilbudet og ikke minst de positive ringvirkninger arbeidet i denne sektoren har i lokalsamfunnene i dag. Denne modellen krever med andre ord massiv nytenking og ny organisering av kommunens oppbygging.

3. Faglig og administrativ samordning

Modellen vil føre til større administrativ og organisatorisk kapasitet. Dette vil gi større handlingsrom, noe som muliggjør større bredde og dybde i tilbudet. Det vil være mer rom for å heve kompetansenivået, og å få større fagmiljøer. Samordning vil kunne gi gode synergieffekter. Det er samtidig en fare for at sentralisering av administrative oppgaver og stillinger kan skade kontakten mellom kommune og lokalsamfunn. Nærheten mellom frivillige/aktører og beslutningstakere er en viktig forutsetning for å holde på motivasjon og engasjement i miljøene. Det er viktig at dette tas hensyn til under en reorganisering.

4. Betingelser for identitet og tilhørighet

En kommune av denne størrelse vil sannsynligvis fordre nytenking innen hva kommunal identitet er. Det er enighet blant kommunenes representanter om at en felles Saltenidentitet trolig ikke er nødvendig for en vellykket sammenslåing. Det legges mer vekt på at de eksisterende lokale identiteter fremdeles må ivaretas og styrkes. Dette ses på som viktig for bosetning og trivsel, og er av avgjørende betydning for stedenes og regionens framtid. En eventuell Saltenidentitet kan eventuelt vokse fram etter hvert. En av grunnene til at en felles Saltenidentitet innen denne kommunen ikke oppleves som viktig kan være at de lokale identiteter som eksisterer er sterke, samt at den Nord- Norske landsdelsidentiteten står sterkt. Siden en Saltenidentitet må sies å være vel så mye en regional som en kommunal identitet, er den kanskje delvis overflødig på grunn av dette.

¹⁹ Dette er basert på delutredning E – Tjenesteproduksjon og økonomi.

²⁰ Se delutredning A- Demografi.

5. Andre forhold

Samarbeid og samordning vil i denne modellen gi mange positive synergieffekter. Ekstern påvirkningskraft vil sannsynligvis bli stor i denne kommunen. Innen fag og utviklingskompetanse vil det ligge store muligheter gjennom store miljøer og gode rammebetingelser. Bredde og dybde samt tilgjengelighet i tilbudet vil bli en utfordring på grunn av geografi og demografi. For næringsutvikling innen sektoren er utsiktene tosidige. Gode rammebetingelser gir mulighet for en positiv utvikling, men det er verd å merke seg at evnen fra kommunens side til å plukke opp strømninger og støtte opp om lokale initiativer til god næringsutvikling kan bli dårligere på grunn av kommunens størrelse.

Hovedtrekk ved Saltenkommunemodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- Gode økonomiske rammebetingelser
- Større administrativ kapasitet, ekstern påvirkningskraft og faglig styrke
- Store utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring
- Avstand mellom kommune og lokalsamfunn kan føre til dårligere kommunikasjon og samhandling
- Store geografiske avstander gir utfordringer for lokalt demokrati, bredde og dybde i tilbudene samt felles tilhørighet og samlende aktiviteter

4. KONKLUSJONER

Referansegruppen for denne delutredningen har vært av den klare oppfatning at utredningsarbeidet som gjøres i forhold til ny kommunestruktur i Salten har en hovedoppgave/hovedutfordring knyttet til å drøfte hvordan man kan beholde og styrke det lokale kulturlivet innenfor nye administrative kommunemodeller i Salten. Dette er et syn utrederne deler og vi håper denne delutredningen synliggjør både kulturens grunnleggende betydning for et meningsfullt liv i lokalsamfunnene i Saltenkommunene samt de utfordringene og mulighetene man står ovenfor når de strukturelle og administrative rammebetingelsene for å drive offentlig og frivillig kulturarbeid endres.

1. Kulturens betydning i lokalsamfunnene

Vi har i denne delutredningen basert oss på en erkjennelse om at kulturen har meget stor betydning for menneskene som bor i alle de stedene, bygdene, lokalsamfunnene, tettstedene og byene som til sammen utgjør Saltenkommunene (del 1). Vi betrakter således kultur i vid forstand som selve det sosiale limet som bidrar til å skape helhetlige lokalsamfunn innenfor geografisk avgrensede områder hvor folk ønsker å bosette seg eller bli boende. Denne delutredningen viser at kultur er en sektor som i stor grad griper inn i menneskers liv. Men som offentlig tjenesteområde skiller kultursektoren seg fra andre av kommunens tjenester og oppgaver. Den betydning denne sektoren har gjenspeiles også i at dette er det eneste av kommunenes tjenesteområder som i denne omgang har blitt tilgodesett med en egen delutredning.

Alle kommunene, i kraft av å være organisasjoner som skal ivareta fellesskapets interesser i et lokalsamfunn, erkjenner at kultur angår og engasjerer alle innbyggere i en eller annen form. Som kulturpolitisk aktør er det særlig 4 kulturperspektiver som kommunenes har ansvar for å ivareta:

- Møteplasser
- Institusjoner
- Barn og unge
- Frivillighet

Av særlig stor betydning er ivaretagelsen av levekårene for barn og unge. Kulturlivet bevares best gjennom bevaring av innbyggernes livskvalitet og bevaring av befolkningsgrunnlaget, med et særlig ansvar for og fokus på de yngre generasjonene. Det er framtidens innbyggere i Salten som må ivaretas og de må få lyst til å bli boende i regionen, ikke minst fordi det lokale kulturlivet er av høy kvalitet. På dette området kan kommunen bidra til å skape og stimulere trivsel, identitet og samfunnsutvikling i de mange områdene som betyr noe for folk i Salten. Ivaretagelse av lokal livskvalitet er av stor betydning og en viktig del av det vi innledningsvis har kalt kommunenes territoriale oppdrag. For å oppnå dette er det viktig at man i hvert eneste tettsted ivaretar noen primære kulturaktiviteter som er lett tilgjengelig for mange. Innbyggerne har klare oppfatninger av hva som er en rettferdig fordeling av ressurser til de ulike områder og steder. Dette gjelder ikke minst fordelingen til og ivaretagelse av kulturbasene i lokalsamfunnene som er selve grunnlaget for å ivareta og framdyrke lokale kulturbærere. Dette viser også hvordan folketall og kulturliv er gjensidig avhengige av hverandre.

Denne delutredningen har tatt hensyn til at kultursektoren har noen spesielle særtrekk og utfordringer som legger føringer for hvordan sektoren bør organiseres. For det første har vi gjennom kartleggingen og drøftingen fått synliggjort frivillighetens grunnleggende betydning for kulturlivet. Kort sagt er alt arbeid i sektoren avhengig av enkeltpersoners engasjement, noe som betyr at kommunens territoriale oppdrag i denne sektoren framstår som vesensforskjellig fra oppgavene innenfor andre tjenesteområder. Kommunens rolle som tjenesteprodusent er ikke like fremtredende i denne sektoren som i mange andre. Det er rollen som samfunnsutvikler som i mye større grad framstår som den

grunnleggende. Dette betyr at å stimulere til medvirkning fra frivillige som er motiverte og engasjerte kanskje blir den aller viktigste oppgaven for kommunen for å ivareta arbeidet i sektoren.

Det andre viktige særtrekket henger etter vår mening tett sammen med det første. Frivillighet blir desto mer viktig nettopp fordi kultur ikke er en lovpålagt oppgave for kommunene. Dette gjør sektoren svært sårbar når kommunene har mange lovpålagte oppgaver og stramme budsjetter. Derfor er sektoren avhengig også av politisk velvilje og vektlegging av kultur. Sett både fra den kommunale kultursektorens side og det frivillige kulturlivets side betyr dette at det er svært viktig at politikerne i diskusjonen om ny kommunestruktur har klare politiske ambisjoner om kultur og idrett for å sikre sektoren

2. Kommunenes roller i lokalt kulturliv - styrker, svakheter, muligheter og trusler

Denne delutredningens analytiske hovedgrep har vært å betrakte kommunene som å spille to hovedroller i arbeidet med å støtte og utvikle det kulturelle mangfoldet i Salten, nemlig rollene som tjenesteprodusent og som samfunns- og demokratiutvikler. For begge rollene sin del har vi drøftet tre kriterier som er viktige for kommunenes evne til å utføre rollene tilfredsstillende. Vi har videre brukt en SWOT-tilnærming for å vurdere styrker, svakheter, muligheter og trusler knyttet til rolleutførelsen. Dette gjelder både i vår drøfting av hvordan kommunene utfører sine roller i dagens situasjon eller under dagens rammebetingelser (del 2)²¹ og i vår drøfting av hva som kan bli hovedtrekkene ved å utføre disse rollene under nye rammebetingelser i andre kommuneinndelinger (del 3).

Saltenkommunenes rolle som tjenesteprodusenter

For det første har vi betraktet kultur og idrett som en tjenestesektor hvor tilbudene produseres internt *i kommunen som organisasjon*. I drøftingen av kommunens rolle som tjenesteprodusent i del 2 har vi vektlagt 3 kriterier: i) fagkompetanse; ii) bredde og dybde i tjenestetilbudet; og iii) tilgjengelighet. *Fagkompetanse* er viktig for å motivere og utvikle frivillige kulturarbeidere og det er viktig at kommunen kan bidra med fagkompetanse som kan gi et faglig løft for kulturlivet i kommunen. Det stilles dessuten stadig større krav til kompetanse og kvalitet, både fra brukere og samfunnet for øvrig. Tilgangen på kompetanse i små kommuner kan løses gjennom utveksling av kompetanse på tvers av kommunegrensene, noe som er et viktig virkemiddel for å heve kunnskapstilgangen i en kommune. Evnen til å utnytte den kompetansen innbyggerne på mindre steder besitter er viktig. Både for å beholde dem og kompetansen deres på stedet og for å stimulere til nyskaping og næringsutvikling, samt kompetanseheving for andre.

Videre er *bredde og dybde i tilbudet* viktig for å gi så mange som mulig anledning til å delta i kultur og idrettsliv i lokalsamfunnet samt for å få utfordringer og utvikle seg etter egne ønsker og evner. Her er det spesielt viktig å ivareta barn og unges interesser. For å oppnå bredde og dybde i tjenestetilbudet er det viktig å ha tilgang til de personer som kan skape dette. På steder med lavt folketall er enkeltmenneskers ressurser svært viktig for å sikre både kompetanse og bredde og dybde innen kultur og idrett.

Det er en forutsetning for et rikt idretts og kulturliv at så mange som mulig kan benytte seg av de tilbudene som kommunen har innen sektoren. De fleste ønsker at så mye som mulig av tilbud skal være *tilgjengelig* i deres egen bygd eller tettsted. Avstand, reisetid og kommunikasjonstilbud har derfor mye å si for tilgjengeligheten i sektoren. IKT gir på mange måter muligheter for å distribuere tjenester til distriktet. Man må samtidig anerkjenne hvor viktig fysisk tilstedeværelse er, som for eksempel tilfellet er med biblioteker. Merverdien fysisk tilstedeværelse skaper er et viktig element i tilbudenes tilgjengelighet.

²¹ Basert på kartleggingen i vedlegget.

Når vi ser nærmere på hva som kjennetegner hvordan Saltenkommunene spiller rollen som tjenesteprodusenter under dagens rammebetingelser finner vi at det er mye god og relevant kompetanse i kulturetatene. Disse etatene er på mange måter pionerer på samarbeid over kommune- og regiongrenser, noe som har foregått gjennom lang tid. Generelt er det et godt samarbeidsklima mellom kommunen og lag og foreninger. Kulturtilbudene er høyt prioritert politisk og kommunene disponerer mange gode anlegg, arenaer og møteplasser.

På den andre siden er det en utfordring å få til samlende tiltak på grunn av spredt bosetting og store geografiske avstander. Kommunene opplever manglende økonomisk handlefrihet og har små økonomiske ressurser til lag og foreninger. En annen utfordring er knyttet til gjennomtrekk og mangel på kontinuitet blant kommunalt ansatte kulturarbeidere. Dette er del av et bilde med små fagmiljøer og mangel på kompetanse på enkelte områder. Dessuten kunne man i alle kommuner ønske seg enda flere anlegg, arealer, møteplasser som kan ivareta lokalt kulturliv. Blant de forhold som kan lette situasjonen for kommunene på dette området er større økonomisk handlefrihet, tilgang på flere fagpersoner og øktgrad av faglig interkommunal samhandling.

Ser vi på hva som kjennetegner Saltenkommunenes muligheter som tjenesteytere under de rådende rammebetingelsene vil vi her framheve potensialet som ligger i større grad av samarbeid mellom de ulike kulturetatene. Man kan bedre og i større grad utnytte arrangør- og produsentkompetanse og man kan utvikle større fagmiljøer og trekke til seg flere kompetente medarbeidere på tvers av dagens grenser. Sammen kan man også støtte arbeidet for øremerkede midler til kulturskolen og en egen kulturlov.

På den andre siden er det viktig at man klarer å organisere det kommunale kulturarbeidet på en slik måte at det ikke blir byråkratisk og lite fleksibelt. Vi ser også at små miljøer kan gjøre det vanskeligere å få tilgang til fag- og realkompetanse. Man står også i fare for å miste kulturkompetanse ved nedleggelse av skoler fordi denne blir borte sammen med lærerkompetansen. Generelt er det også slik at kommunene i Salten opplever dårlige økonomiske rammebetingelser med reduksjon i overføringer fra både fylke og stat.

Saltenkommunenes rolle som samfunns- og demokratiutviklere

For det andre har vi betraktet kultur og idrett som et mangfoldig aktivitetsområde i *kommunen som samfunn* hvor kommunen som organisasjon har et spesielt ansvar for å drive tilrettelegging og utviklingsarbeid. Kultur og idrett som et mangfoldig aktivitetsområde i lokalsamfunnet i kommune og region har en spesielt viktig betydning i forhold til å underbygge og styrke lokal tilhørighet. I drøftingen av kommunens rolle som samfunns- og demokratiutvikler i del 2 har vi vektlagt tre kriterier: i) næringsutvikling; ii) ekstern påvirkningskraft; og iii) identitet og lokal tilhørighet. Kulturområdet har karakter som kreativt, dynamisk og nyskapende, og kan romme stort potensial i forhold til *næringsutvikling*. Med gode rammebetingelser kan potensialet lettere utløses. Derfor er styrende og bevilgende organers nærhet til aktørene på kulturfeltet avgjørende for å kunne stimulere til utvikling av næring og innovasjon. Derfor er det også viktig at kommunens ansatte befinner seg der det skjer, og kan plukke opp strømninger, følge opp ideer og være til støtte for mulige etablerere. Kommuner som makter å legge til rette for utvikling av kultur som næring har et godt utgangspunkt for utvikling også av turistnæringen.

Ekstern påvirkningskraft er viktig for at en kommune skal ha mulighet til å realisere større prosjekter. Det er også viktig for å ivareta innbyggernes muligheter til utvikling og innovasjon. En kommune som makter å skaffe seg støttespillere på regionalt og nasjonalt nivå kan skape et godt klima for samfunnsutvikling i kommunen. Men ekstern påvirkningskraft krever ressurser i form av tid og kompetanse, det krever nettverk og evne til å nå fram til beslutningstakere og å "snakke deres språk". Vi tror derfor at jo større kommunene er, jo større vil deres gjennomslagskraft på nasjonalt nivå være. Mindre kommuner vil nok - på grunn av både begrensede ressurser og manglende nettverk - ført og fremst kunne ha gjennomslagskraft på regionalt/fylkesnivå.

Som vi allerede har framhevet ovenfor spiller kulturen en grunnleggende betydning i et hvert lokalsamfunn. Kulturfeltet er derfor en viktig del av kommunens rolle som samfunnsutvikler. Kultur er en viktig brikke i dannelsen av *lokal identitet* og bidrar til at kommunens innbyggere føler tilknytning, engasjement og ansvar for stedet de bor på. Et aktivt lokalt kulturliv, idrettsmiljø og foreningsliv skaper aktivitet og trivsel, som igjen skaper *lokal tilhørighet*. Det har vært en premiss for vår drøfting at det er dette lokale nivået – knyttet til bosted – som er grunnleggende for dannelsen av identitet og tilhørighet for befolkningen i Salten. Siden vi antar at enhver geografisk identitet bygges på grunnlag av en stedsidentitet som den minste byggesteinen betyr dette at mangelen på en felles Saltenidentitet ikke nødvendigvis vil være et hinder for etablering av en ny kommunestruktur.

Når vi ser nærmere på hva som kjennetegner hvordan Saltenkommunene spiller rollen som samfunns- og demokratiutviklere under dagens rammebetingelser vil vi i denne sammenhengen framheve det gode samarbeidsklimaet og den store aktiviteten og engasjementet i bygder, lag og foreninger. Et svært viktig forhold er at kultursektoren trekkes med i prosesser knyttet til utvikling av lokalsamfunnet. Dessuten er gode og aktive kultursektorer med på å markedsføre kommunene overfor potensielle tilflyttere, mulige etablerere og søkende turister. På denne måten kan kulturaktiviteter også bli en avgjørende faktor for etablering av arbeidsplasser.

På den andre siden gjør spredt bosetting og store geografiske avstander at det kan være en utfordring å få til samlende tiltak. Dette kan i en del tilfeller være påkrevd på grunn av kamp og stridigheter mellom bygder og steder. I en del tilfeller er mangel på anlegg og overnattingsmuligheter et problem. Dessuten opplever nok kommunene fra tid til annen at de ikke oppfyller egne og andres forventninger om å være drivkraft, arrangør og katalysator for kulturutvikling i lokalsamfunnet. Blant de forhold som kan lette situasjonen for kommunene på dette området er større grad av faglig interkommunal samhandling, ulike typer fellesarrangement som kan samle bygder og kommuner samt mer tid og bedre økonomiske rammebetingelser.

Ser vi på hva som kjennetegner Saltenkommunenes muligheter som samfunns- og demokratiutviklere under de rådende rammebetingelsene vil vi her framheve at man i større grad kan støtte ulike former for initiativer fra frivillig sektor og næringslivet. Generelt kan kommunene i større grad tilrettelegge for kulturbasert næringsutvikling, for eksempel gjennom å opprette kulturelle næringsfond som kan støtte etableringer av kulturbasert bedrifter. Man kan også i større grad bruke eksisterende anlegg til kulturell næringsvirksomhet. Dessuten kan arbeidet for at mindre kommuner skal få støtte til prosjekt, bygg og anlegg styrkes.

På den andre siden kjennetegnes kommunene av dårlige økonomiske rammebetingelser og kan rammes av politiske beslutninger og andre rammebetingelser som ligger utenfor kommunens innflytelse. I mange tilfeller konkurrerer lokalt kulturliv med sterke kommersielle krefter og kan oppleves seg som sterkt presset av profittbaserte aktiviteter og av ulike medier. En vedvarende trussel mot småsamfunn er nedleggelse av skoler, noe som igjen vil kunne føre til fraflytting, både generelt og med hensyn til ressurspersoner i lokalmiljøene. En annen generell trussel mot sektoren er at den kan bli lavere politisk prioritert enn tilfellet er i dag siden dette stort sett er en kommunal aktivitet som ikke er lovpålagt.

3. Nye rammebetingelser for tjenesteproduksjon og samfunns- og demokratiutvikling

Denne delutredningens mandat er å drøfte hvordan man kan beholde og styrke det lokale kulturlivet innenfor nye administrative kommunemodeller i Salten. Vi har i rapportens del 2 dannet oss et bilde av hvordan dette gjøres innenfor de rådende rammebetingelsene. Spørsmålet vi har behandlet i del 3 er hvordan kommunene kan ivareta sine roller som tjenesteprodusenter og samfunns- og demokratiutviklere under nye rammebetingelser. Vi har der drøftet de styrker, svakheter, muligheter og trusler som de nye kommuneinndelingene i Salten *kan* representere for framtidens kulturarbeid. Det er viktig å legge vekt på "kan" da våre drøftinger ikke gir seg ut for å være sannheten om hva framtiden vil bringe. I en relativt begrenset delutredning må drøftingene nødvendigvis også begrense

seg til noen mulige hovedtrekk basert på vårt inntrykk av dagens situasjon og de skriftlige og muntlige innspill og bidrag vi har fått fra representanter for sektoren. I det følgende presenteres hovedtrekkene ved de fire alternative inndelingene sett som rammebetingelser for offentlig og frivillig kulturarbeid.

Hovedtrekk ved Status Quomodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- 8 av 9 kommuner vil få trangere økonomiske rammebetingelser
- Administrativ kapasitet vil neppe øke
- Bevaring av tett kontakt mellom kommune og lokalsamfunn
- Store utfordringer i forhold til å opprettholde kompetansemiljø

Det er viktig å merke seg at økonomien i kommunene vil bli dårligere de kommende år. Kommunene uttrykker et ønske om mer og tettere faglig samarbeid, noe som innenfor denne modellen i beste fall kan realiseres gjennom tettere interkommunalt samarbeid. Samtidig har kultur og idrettssektorene i kommunen i dag et godt samarbeidsklima, og medvirker til lokal identitet og engasjement, og spiller en viktig rolle i lokalsamfunnene. Dette er verdier det er viktig å ta vare på, uansett framtidig kommunestruktur.

Hovedtrekk ved Regionkommunemodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- Dårlige økonomiske rammebetingelser
- Større kommuner gir økt mulighet til å skaffe kompetanse og bredde og dybde i tilbudet.
- Større kommuner vil kunne ha større ekstern påvirkningskraft.
- Mer kamp og konflikt mellom bygder og steder grunnet manglende interkommunal identitet.

Modellen kan løse en del utfordringer med hensyn til kompetanse, fagmiljøer, bredde og dybde i tilbudet og ekstern påvirkningskraft. Samtidig innebærer modellen dårlige økonomiske rammebetingelser, noe som vil ha følger for handlingsrommet i kommunene. Sterke lokale identiteter og kommunale motidentiteter vil by på store utfordringer for enkelte av de foreslåtte kommunene i denne modellen.

Hovedtrekk ved Saltenfjordkommunemodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- Gode økonomiske rammebetingelser, spesielt gunstig med Fauske som kommunesenter
- Større administrativ kapasitet, ekstern påvirkningskraft og faglig styrke
- Store utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring
- Avstand mellom kommune og lokalsamfunn kan føre til dårligere kommunikasjon og samhandling
- Store geografiske avstander gir utfordringer for lokalt demokrati, bredde og dybde i tilbudene samt felles tilhørighet og samlende aktiviteter

Hovedtrekk ved Hamarøy, Steigen og Meløy kommuner som rammebetingelse for kulturlivet i Saltenfjordmodellen :

- Dårligere økonomiske rammebetingelser
- Følelse av avmakt i forhold til en stor nabo
- Fortsatt godt lokaldemokrati og gode muligheter for sterk lokal identitet
- God kontakt med lokalt kulturliv, evne til å plukke opp strømninger fra frivillige og næringsliv
- Mulig fordeler i ekstern påvirkningskraft ovenfor regionale myndigheter

Modellen innebærer for seks kommuner en struktur som likner på Saltenkommunemodellen, mens det for de tre siste en modell som i praksis er den samme som Status Quo. For de tre kommunene som ligger utenfor Saltenfjord storkommune i denne modellen, er dette trolig en lite attraktiv løsning. For de seks kommunene innenfor Saltenfjord storkommune vil forskjellen mellom denne og Saltenkommunemodellen være liten. Det er derfor ønskene og behovene til Hamarøy, Steigen og Meløy kommuner som bør være toneangivende for hvordan denne modellen skal vurderes.

Hovedtrekk ved Saltenkommunemodellen som rammebetingelse for kulturlivet:

- Gode økonomiske rammebetingelser
- Større administrativ kapasitet, ekstern påvirkningskraft og faglig styrke
- Store utviklingsmuligheter for kultur og idrett som næring
- Avstand mellom kommune og lokalsamfunn kan føre til dårligere kommunikasjon og samhandling
- Store geografiske avstander gir utfordringer for lokalt demokrati, bredde og dybde i tilbudene samt felles tilhørighet og samlende aktiviteter

Modellen innebærer store muligheter på grunn av gode økonomiske utsikter, og større administrativ kapasitet. For fag- og kompetansemiljø og næringsutvikling innen sektoren er det også stort potensial i denne modellen. Geografisk utstrekning byr på store utfordringer, og innebærer en risiko for å miste den gode samhandlingen som i dag finnes mellom lokalsamfunn og kommune. Denne kommunens størrelse gjør at den krever nytenking i forhold til blant annet kommunal organisasjon og lokal medvirkning.

4. Konklusjoner og avsluttende betraktninger

Kommunegrensene oppleves ikke som viktig av representantene for kultur- og idrettssektoren. Hvis rammebetingelsene styrkes betraktelig innen større kommuner, ser man en mulighet for at dette kan styrke kulturlivet i regionen. Kulturarbeid er i stor grad samarbeid, og det finnes allerede i dag tette interkommunale samarbeid innen sektoren. Det blir også uttrykt et ønske om mer og tettere samarbeid, men det oppleves som viktig at slikt samarbeid må være klart definert og ikke for generelt. Det er avstander og organisasjonsformer som er de viktigste momentene for denne sektoren. Dersom man finner fram til gode samarbeidsformer og samarbeider på områder der det er *nyttig og tjenlig* er kommunestrukturen mindre viktig. Stedsstruktur, bosettingsstruktur og avstand (mellom stedene) betraktes som viktigere enn kommunegrensene. Kommunikasjonsforhold som kan motvirke avstandsulempene er svært viktig – det er og vil fortsette å bli større reisevilje blant befolkningen i Salten.

Man må videre være oppmerksom på at det positive samspillet mellom den skapende virksomhet på grasrotplan og byråkratiet er avhengig av nærhet og fortløpende dialog. Nærhet til innbyggere/brukere er av enorm viktighet for å opprettholde og utvikle sektoren i kommunene, og har betydning i mange av elementene innen kommunenes roller og utførelsen av det territoriale oppdrag. Frivillighet og personlig engasjement er viktige kriterier for kulturlivet i kommunene, og svært mange av kommunens oppgaver kan kun utføres i nært samspill med innbyggerne. Det er også et viktig poeng å få fram at kulturen i kommunene ofte er avhengig og sterkt knyttet til ressurspersoner uavhengig av hvilken formell organisasjonsstruktur som velges. Bevaring av befolkningsgrunnlaget er derfor en forutsetning for bevaring av kulturlivet. Ivaretagelse av lokal livskvalitet er således av stor betydning, også for å sikre et fortsatt aktivt kulturliv i Salten. Et viktig virkemiddel for å bevare befolkningsgrunnlaget og sikre lokal livskvalitet vil kunne være å bygge opp kulturbasert næringsutvikling. Det er også viktig å styrke primære kulturaktiviteter i tettstedene. Lokale kulturbærere/identitetsbærere må opprettholdes og styrkes, og en rettferdig fordeling av ressursene til kulturaktivitetene i lokalsamfunnene er viktig. Samtidig har kommunene (eller stedene) behov for noen å samarbeide med innenfor ulike fagmiljøer, uansett hvilken størrelse kommunen har. Det er derfor vesentlig å styrke de lokale miljøene, og å legge vekt på samarbeid på tvers av dagens kommunegrenser, uansett hvilken kommunestruktur man velger i framtiden.

Lokal identitet oppleves som en viktig faktor for trivsel, engasjement og bosetting. I Salten finnes det i dag et vell av stedsidentiteter, flere innenfor hver av dagens kommuner. Det er viktig å ivareta og stimulere til den tilhørigheten disse skaper. En eventuell felles Saltenidentitet oppleves ikke som nødvendig for nye kommunestrukturer, men må gjerne komme etter hvert. Etablering av ny kommunestruktur vil først og fremst være økonomisk og praktisk fundert.

Det er også et poeng for utredningen at en kulturdebatt i Salten må skje i lys av Fylkeskommunens rolle dersom det blir aktuelt å innføre en større Saltenkommune. Hva kan det bety at fylkeskommunen blir borte? En Saltenkommune med sammenslåing av 9 kommuner vil utgjøre en helt ny demokratisk modell. Geografisk vil kommunen bli på størrelse med Vestfold, Østfold og Akershus fylker. I debatten om nye regionale nivåer som skal erstatte dagens fylkeskommuner kan en slik regionkommune utgjøre en interessant organisasjonsmodell innen storregionen.

Vi mener at man i denne utredningen kan ane framveksten av et helhetlig perspektiv på kultur og samfunnsutvikling hvor kultur og kulturbasert næringsutvikling kobles til stedsutvikling. Som et eksempel kan vi nevne Bodø kommune, der kulturen de senere år har fått en større og viktigere plass i kommunens offentlige planer og dokumenter. Gjennom arbeidet med den nye kommuneplanen for sentrum har kulturkontoret vært trukket inn i hele premissdelen. Man merker at større del av arbeidsinnsatsen benyttes nå i den tverrsektorielle planleggingen på mange områder. Et annet godt eksempel er kultursektoren i Beiarn, som skildrer sin rolle som altovergripende, der man møter innbyggerne daglig i en eller annen anledning. Utad er kultursektoren den av etatene som både kan og skal profilere Beiarn på en best mulig måte ikke minst innen for turisme/opplevelser, konserter/forestillinger og kulturminnevern/kulturlandskap. En viktig strategi har vært å beholde kulturkontoret som en egen faginstans. Man forsøker å få med ulike kulturaspekter i saker som har betydning for utviklingen av kommunen og dermed blir samarbeid mellom landbruk, kultur og miljøavdelingen viktig for bygdeutviklingen.

Kulturen har med andre ord en sentral plass i befolkningens oppfatning av om kommunen er en god kommune å bo i. Ofte trekkes kulturaktiviteten frem som en avgjørende faktor for etablering av arbeidsplasser. Hovedoppdraget for sektoren er å satse på kultur som grunnlag for livskvalitet og for å styrke lokal identitet, samhold, deltagelse og kreativitet. Dernest at alle skal få oppleve å ta del i kulturaktiviteter ut fra egne behov og forutsetninger. Den økte forståelsen for kulturens nødvendige plass i "det gode liv" er også klart til stede når det arbeides strategisk med utvikling av lokalsamfunnet.

REFERANSER

Baldersheim, Harald, G. Gustafsson, J. Johansson, B. Sundstrøm og G. Törnquist (2003a): *Demokratins geografiska granser - en antologi om storlek, demokrati och effektivitet*. Svenska kommunförbundet. Landstingsförbundet.

Baldersheim, Harald, P.A. Pettersen, L. E. Rose og M. Øgård (2003b): *Er smått så godt? Er stort så flott? Analyser av kommunestrukturens betydning*. Forskningsrapport 1/2003. Institutt for statsvitenskap UiO.

Dølvik, Tor og G. Vinsand (2005): *Bør kommunene ha forskjellige oppgaver. Generalist-kommuneprinsippet og differensiert oppgavefordeling*. Agendarapport.

Frisvoll, Svein og Almås, R. 2004: *Kommunestruktur mellom fornuft og følelser. Betydningen av tilhørighet og identitet i spørsmål om kommunesammenslutning*. Norsk senter for bygdeforskning/KS.

Grefsrud, Reidun og S. E. Hagen (2003): *Kriterier for kommuneinndeling*. ØF-rapport nr. 21/2003.

Kommunal- og regionaldepartementet (2004): *Analyseveileder kommuneinndeling*. Kommunal- og regionaldepartementet.

Søfting, Erika (2004). *Fra torsk til cappuccino*. Hovedoppgave, Universitetet i Bergen.

Aarsæther, Nils og S. I. Vabo (2002): *Fristilt og velstyrt? Fokus på Kommune-Norge*. Samlaget.

Aasbrenn, Kristian (1989): *Uttynningssamfunnene - en utfordring for velferdsstaten*, ØF-notat 11/1989, Østlandsforskning

VEDLEGG - KARTLEGGING AV KULTURSEKTOREN I SALTEN

I dette vedlegget presenteres en situasjonsbeskrivelse av den enkelte kommunes kultur og idrettssektor med hovedfokus på:

- Ambisjoner og planer i kommunene (vektlegging av og posisjon for sektoren)
- Aktivitetsnivå/omfang i kommunal og frivillig sektor (bl.a. hva inngår i kulturell produksjon)
- Relasjonen mellom de to sektorene (krav, forventninger, osv.)
- Status for kulturbasert næringsutvikling (inkl. idrett)

Hovedtrekkene i denne situasjonsbeskrivelsen er sammenfattet og drøftet i del 2.

KARTLEGGINGSTEMAER

I kartleggingen er kommunene bedt om å levere inn materiale knyttet til følgende 12 spørsmål og temaer. I tillegg er kommunene bedt om å foreta en egnevaluering i form av en såkalt SWOT-analyse som fokuserer på de styrker, svakheter, muligheter og trusler som kommunene ser i forhold til sine roller med hensyn til å ivareta det kulturelle mangfoldet i kommunen og i regionen som helhet.

Det er variasjoner mellom kommunene med hensyn til hvor mye tid som er lagt i besvarelsen av kartleggingen. Dessuten er det forskjeller mellom kommunen med hensyn til grunnlaget for å rapportere stillinger og budsjett. Det er ikke foretatt noen definisjon og operasjonalisering av typer stillinger og budsjettposter knyttet til kultursektoren som er lik for alle kommunene. Her har det vært opp til den enkelte kommunes skjønn å avgi relevante opplysninger. Formålet har her kun vært å få en oversikt i grove trekk.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

- De overordnede ambisjoner, målsettinger og planer kommunen har for kultur og idrett.
- Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.
- Den strategiske posisjonen sektoren har for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.
- Kultursektorens betydning for kommunens omdømme.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

- Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde.
- Antall årsverk.
- Budsjett 2005 (i 1000 kr).
- Ulike typer virksomheter som inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

- Et anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor så langt det er mulig, for eksempel antall idrettslag, korps, etc.

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

- Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.
- Samarbeidsformer som i dag finnes mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur/idrett.
- Prioritering av dette arbeidet politisk-administrativt.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

- Et anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.
- Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

- Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.
- Samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.
- Prioritering av dette arbeidet politisk-administrativt.
- Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Det skilles ikke mellom det offentlige, private eller det frivillige, men fokuseres på det totale bildet i kommunen. Kompetanse kan være både av formell karakter eller mer uformell opparbeidet gjennom erfaringer.

- Kommunens tilgang på den type kompetanse/fagfolk den trenger for å produsere det kulturtilbudet kommunen ønsker å tilby.
- Kompetanse man mener kommunen mangler pr i dag.
- Eksistensen av slik kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.
- Kommunens tilgang på denne kompetansen pr i dag?

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

- Ulike former for interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.
- Samarbeidsformer hvor de deltakende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

- Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling
- Antall private ansatte
- Antall frivillige
- Antall besøkende
- Omsetning 2004 (i 1000 kr)

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

- Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune i årene som kommer med tanke både på pågående aktiviteter og eventuelle nye aktiviteter man ser for seg.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

- Vekstmuligheter for kultursektoren som næring i egen kommune i årene som kommer med tanke på i forhold til sysselsetting og verdiskapning.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Anslag/vurdering av betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester og støtte, medvirkning, bidrag til lokal kulturproduksjon.

13. SWOT-analyse

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv. Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:	Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv. Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:
Eksterne faktorer	Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.	Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.

SØRFOLD²²

Dagens situasjon innen kultursektoren i Sørfold kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

A. Støtte, backe opp, stimulere og samarbeide med det frivillige kulturliv.

Resultatmål 2006:

- Gjennomføre Kraftfestivalen i juni 2006, i samarbeid med det frivillige kulturliv, kulturskolen, skolene og andre
- Videreutvikle den årlige fellessamlingen for det frivillige kulturlivet
- Beholde kulturkalenderen
- Beholde tilskuddene til det frivillige kulturliv på samme nivå som før

B. Stimulere til økt fysisk aktivitet hos alle grupper av befolkningen

Resultatmål 2006:

- Realisere og følge opp handlingsprogrammet i plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser (vedtas i kommunestyret desember 2005)
- Bidra til nytt opplag av turbok for Hamarøy, Steigen, evt. Tysfjord og Sørfold

C. Bidra til at alle får en meningsfylt fritid, med særlig vekt på barn og ungdom

Resultatmål 2006:

- Fortsatt og økt innsats innenfor (forebyggende) ungdomsarbeid gjennom feltarbeiderstillingen
- Gjennomføre fellesarrangementer for ungdom, og arbeide for at ungdom skal bli kjent med hverandre på tvers av bygde – og skolegrenser
- Stabil drift av ungdomskubbene
- Gjennomføre teaterprosjekt for ungdom

D. Motvirke fraflytting og bidra til tilflytting.

Resultatmål 2006:

- Backe opp hjemvendte kunstnere som etablerer seg i hjemkommunen
- Være med og profilere og markedsføre kommunen

²² Informasjon er innhentet fra Sørfold kommune v/Bente Bråten.

E. Bevare og formidle Sørfold's kulturarv og tradisjoner

Resultatmål 2006:

- Samarbeide med og backe opp Salten Museums virksomhet i Sørfold

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

- I Sørfold kommune har kultursektoren høyt aktivitetsnivå og bredt "repertoar". Man engasjerer seg i mer enn kun det rene kulturarbeidet, f. eks. i profilering og tiltak for å stabilisere folketallet. I tillegg har man en del ansvar for kommunal informasjon og tiltak i retning turistinformasjon. I en liten kommune blir det ofte slik at man får et utvidet ansvarsområde. Kultursjefen uttaler at kultur vektlegges i tråd med dette, at det anses som en viktig virksomhet.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

- Kultursektoren blir trukket med i slike prosesser.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Sørfold liker å presentere seg som kulturkommune og man har inntrykk av at kultursektoren også utad har en sentral plass.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde:

- 6 inkl. bibliotek og ungdomsklubber.

Antall årsverk: 4,62

Budsjett 2005 (i 1000 kr): 2.259 (netto drift)

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- Kulturskolen, distriktsmusikerordning og Den kulturelle skolesekken. Ingen av disse virksomhetene er budsjettmessig eller administrativt plassert under kultur, de ligger under opplæring.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- Til sammen ca. 60 frivillige organisasjoner. 2 korps, 2 kor, 3 skytterlag, 6 idrettslag og 2 helsesportslag.

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Lagene anser det som viktig at kommunen støtter opp om deres aktivitet gjennom lokaler og anlegg, tilskudd samt markedsføring av deres aktivitet.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Fast årlig møte mellom kommunen og lagene, ellers møter etter behov. I tillegg idrettsråd, der samtlige idrettslag er representert.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Dette er høyt prioritert.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

- Spørsmålet oppfattes som knyttet til det profesjonelle private, ikke kommunalt ansatte. Det er tre distriktsmusikere i kommunen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Sørfold har to profesjonelle kunstnere i kommunen – en innen fortellerkunst og en innen billedkunst, grafisk design, etc. I tillegg har kommunen en tradisjon med å hente hjem profesjonelle musikere og skuespillere fra Sørfold i forbindelse med festivaler etc.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

- Ingen spesielle faste samarbeidsformer, samarbeidet er gjerne knyttet til prosjekter.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- Det har stor betydning.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- Kommunen har den kompetansen man trenger.

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Hovedsakelig skolekonserter, samt enkelte prosjekter som er en del av Den kulturelle skolesekken.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltagende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Kommunen er ikke involvert i noen faste samarbeidsformer.

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 1

Antall private ansatte:

Antall frivillige:

Antall besøkende:

Omsetning 2004 (i 1000 kr):

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Kraftfestivalen	Kulturfestival	Hele kommunen

Lokale byggedager rundt om

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- Kommunen skal bygge idrettshall. Dette vil forhåpentlig føre til vekst i aktivitet.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Vanskelig å si noe om. Det kan ligge et potensial i koblingen friluftsliv – reiseliv.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

- Kommunen har ikke gjort noen undersøkelser på dette. Men man vet at en del bruker både det nye Badelandanlegget og jevnlig er på konserter og forestillinger i Bodø Kulturhus.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none">• Relativt god tilgang på ressurser og kompetanse.• Godt samarbeidsklima. <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kulturskolen• Festivalen• De mange store egenproduksjonene som lagene har• Kulturkalenderen	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none">• Spredt bosetting og stor geografisk spredning gjør det til en utfordring å få til samlende tiltak. <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mer tid og større økonomisk handlefrihet.
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p>	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none">• Det er viktig at det kommunale kulturarbeidet er organisert på en slik måte at det blir synlig og handlingsrettet, og ivaretar sitt handlingsrom og sin ubyråkratiske væremåte.

STEIGEN²³

Dagens situasjon innen kultursektoren i Steigen kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser har som hovedmålsetting:

- Alle skal gis et tilbud om fysisk aktivitet og naturopplevelser ut fra egne forutsetninger og behov

Plan for Den Kulturelle Skolesekken har som hovedmål (DKS):

- DKS skal bidra med å gi alle grunnskoleelever i Steigen opplevelser. Gjennom kontakt med profesjonelle kunstnere skal elevene få en forståelse av at folk "ser" på forskjellige måter. DKS skal bidra til at elevene får styrke og selvtillit til å bruke sin egen skaperevne og DKS skal bidra til utfoldelse der prosessen er det viktigste.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

- I den strategiske kommuneplan, som er under arbeid i Steigen, vil viktige innsatsområder for å sikre livskvalitet og velferd for de som bor i kommunen være:
Kultur/kunst/idrett/natur og friluftsliv

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

- Prøver å være med, men det er for små ressurser.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Svært mye. Steigen forbindes av mange med kulturminner og kulturaktiviteter. Kulturaktivitet skyldes først og fremst fordi kommunen har mange frivillige, ett svært aktivt foreningsliv og stor dugnadsånd.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde:

Kulturkontor inkl. bibliotek: 3

Kulturskole: 16

SLT/miljøarbeider (Samordning av Lokale kriminalforbyggende tiltak): 1, Amatørteaterinstruktør i samarbeid med Sørfold, Fauske og Saltdal: 1

Antall årsverk: kulturkontor inkl. bibliotek og ungdomsklubb: 2,

kulturskole: 4,93 ,

SLT/miljøarbeider: 0,6

Budsjett 2005 (i 1000 kr):

Kultur: 1 829 000

Kulturskole: 1 736 000

SLT: 230 000

Totalt 3 795 700

²³ Informasjon er innhentet fra Steigen kommune v/Eli Harildstad.

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- Biblioteket yter meget god service til innbyggerne i kommunen og er spesielt rettet mot skolene og barnehagene.
- Kulturskolen gir et mangfoldig tilbud spesielt til barn og ungdom, men også til voksne. Barn og ungdom får et opplæringstilbud på forskjellige instrumenter, drama og teater, dans og bilde. Voksne får musikkundervisning i den grad det er kapasitet. Kulturskolen har ansvar for Ungdommens Kulturmønstring. Grunnskolene samarbeider tett med kulturskolen vedr. Den Kulturelle Skolesekken. Grunnskolens teaterprosjekter eller dramaforestillinger er helt avhengig av deltakelse fra Kulturskolen
- Steigen kommune blir markedsført i reiselivssammenheng som en kommune med utallige fornminner, med vekt på Steigen Fortidspark på Engeløya der en kan følge historie og kulturlandskap fra jernalder, gjennom vikingtid og middelalder, for å ende opp i nyere tid med Steigen Bygdetun, Batterie Dietl, Løvøy handelssted og hageanlegget ved Steigen prestegård. Utenom Engeløya må Grøtøy Handelssted vektlegges. Anleggene er blitt ivaretatt av kommunen i nært samarbeid med frivillige organisasjoner og enkelt mennesker. Løvøy handelssted er privat drevet i sin helhet. Salten museum har overtatt kommunens ansvar for Batterie Dietl og Steigen Bygdetun.
- Ungdomsråd
- Kommunen gir tilskudd til frivillige organisasjoner.
- Støtte til Bygdekinoen (meget populær)
- Gratis utleie av kommunens lokaler til organisasjoner og lag, inkl. lån av skolens gymsaler
- Svømmebassengene i Leinesfjord og på Leines er tilgjengelige for folk i begrenset tid av året
- Ungdomsklubb og internettkafe med tilbud om deltakelse i Base Camp, Rock mot Rus, Juleball og Hamarøynatta.
- Sagaspilluka med Steigen Sagaspill hvert annet år, Støtte til Steigen Sportsklubb, fotball 2.div.
- Kommunen har ansvar for Stiftelsen Grøtøy Handelssted.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

Det er et høyt og allsidig kulturelt aktivitetsnivå i kommunen. Med de begrensede ressurser kommunen har til rådighet, hviler en stor del av aktiviteten på frivillig aktivitet.

- 2 musikkorps som har god rekruttering og som har med både barn, ungdom og voksne. Antall medlemmer: tils. 60
- Nord-Salten Storband har 10-årsjubileum i 2005. Antall medlemmer: 20
- Steigenkoret med ca 30-40 medlemmer. Familiekoret: 25
- 6 idrettslag (ca. 900 medl.) , 2 skytterlag, Jeger- og fiskeforening
- Seniordans
- Tilrettelagte turløyper over hele kommune, hytter til disposisjon.
- Historielag som årlig gir ut årbok. Utgir også andre publikasjoner, bøker.
- 2 lokallag av Røde Kors som driver bruktbuikk og bokollektiv for eldre, Røde Kors Hjelpekorps, Sanitetsforeninger, Pensjonistforeninger, Misjonsforening,
- Vannskianlegg med høy aktivitet og standard
- Bø barneteater, Steigen Amatørteaterlag, UL Vestfjorden
- Søndagsskoler, kristne barneklubber
- Praktisk Ungdomsvisjon – aktivitetstilbud på en gård med ridning, mekking, baking
- Skjelstad Kunst – og kulturgård

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Relasjonen er og har vært god, men det er igjen bare 1 av 2 stillinger i administrasjonen og det merkes.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- En direktelinje mellom frivillige lag og kommunen.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Kulturskolen har vært prioritert og skjermet for store nedskjæringer, men tilskudd til idrett er redusert. Videre er det reduksjon fra 2 til 1 stilling, som er en nedprioritering politisk.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

- Steigen har for dårlige muligheter til forestillinger fra Riksteateret. Nordland Teater har enkelte forestillinger.
- Kirkene blir brukt til konserter i tilknytning til Sagaspilluka og ellers i året, ofte i samarbeid med Steigenkoret.
- Honningsvågrevyen har vært i Steigen flere ganger

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Clive Ardagh Film. Skjelstad Kunst – og kulturgård v/Lillian Selvik, drama/teater. Eva Bakkeslett, billedkunstner. Hugo Aasjord, billedkunstner. Bjørn Stemland, forfatter. Geir Magne Pedersen, manusforfatter. Lars Blomberg, designer. Lech Sarnowski, musiker og komponist.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

- Kommunen benytter seg av de profesjonelle kunstnerne etter behov

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- At lærerne innen kulturskolen er godt skolerte, har enorm betydning for kvaliteten av undervisningen og for graden av inspirasjon de gir til sine elever. Halvgodt er ikke godt nok. Det gjelder både innen musikk, billedkunst og teater/drama. Steigen sentralskole fikk fylkets kulturpris i 2005.
- Kor, korps og Storband nyter godt av skolerte dirigenter og av lokalt produsert og arrangert musikk
- Lokal produksjon av manus til teaterstykker, kabareter og musikaler
- Filmproduksjon som profilerer kommunen, bl.a. deltagelse på filmfestival i Tromsø.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- Kommunen har stor uformell kompetanse bygd opp over flere år. Dette gjelder spesielt innenfor idrett.
- Kommunen har musikere med høg faglig og pedagogisk kompetanse i tillegg til amatører på høgt nivå.
- Drama/teater dekkes av kommunens egen faglige kompetanse, og av regional amatørteaterinstruktør.
- Salten Museum har museal kompetanse

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

- Mulig.

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

- Tror det går greit.

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Amatørteaterinstruktør, samarbeid med MiN, kulturskolen gjennom RKK, Salten Museum, Base Camp

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltakende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Ja

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 0

Antall private ansatte: 0

Antall frivillige: flere hundre (300-400)

Antall besøkende:

Omsetning 2004 (i 1000 kr): 1 million

Navn på aktivitet:

Sagaspilluka hvert 2. år

Type aktivitet:

foredrag, kunstutstillinger, marked, konserter, fester boklanseringer, operapub teatergrupper

Hvor:

over hele kommunen

Hagbard og Signe

Nordfold-dagan hvert 2. år

Kystfolkets Helg

Bygdedager

Vestfjordseilas

Sagaspilldramaet

marked/aktivitet/fest

marked/aktivitet/fest

marked/aktivitet

Seilregatta, havrettsbord, fest

Vollmoen amfi, Engeløya

Nordfold

Helnessund

Engeløya, Leinesfjord

Nordskot

Follstranddagan, hvert 2.år	marked, fest	Stamsvik
Bø barneteater	årlig teaterforestilling	Bø ungdomshus på Engelhøy
Steigen Sportsklubb	2. div fotball	Saursfjord

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- Det er viktig å holde nivået. Det er en utfordring i seg selv. Innen reiseliv/kultur er det muligheter i en felles satsing mellom kommune og gründere.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Innen reiseliv/kultur er det muligheter i en felles satsing mellom kommune og gründere. Kultur- og næringsfond i Steigen kommune som er målrettet mot markedsføring av kommunen i reiselivssammenheng og etablering av ny virksomhet.
- Felles kultur- og næringsfond for Steigen, Tysfjord og Hamarøy gir tilskudd til virksomhet som markedsfører kommunene utad.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

- Mange i Steigen benytter seg av tilbud som konserter, fotballkamper og kino
- Elever i videregående skole fra Steigen er aktive deltakere i forestillinger og arrangement som skolene de går på setter opp
- Fotball-laget i 2.divisjon trener oftest i Bodø.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mange idrettsanlegg og nærmiljøanlegg • Spille på lag med lag og foreninger • Vi er flinke til å gi lokale ressurspersoner en arena til eksponering og utvikling <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagaspilluka med Steigen Sagaspill • Kulturskolen • 2. div fotball 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tar ting for gitt • Kulturell virksomhet er for personavhengig. • Aktiviteter hviler i for stor grad på enkeltpersoner. Lederkrise innen frivillig arbeid, idrett, musikk o.a. Ressurspersoner blir utslitt <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kulturplan • Flere stillinger, slik at kommunen har mulighet for å ta ansvar for mer aktivitet og flere tiltak • Flere stillinger for å kunne bistå initiativ fra enkeltpersoner og organisasjoner • Stimuleringsmidler til kulturaktiviteter i frivillige organisasjoner • Midler til aktiviteter i kommunal regi • Allhus (kultur og idrettshall)
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med for eksempel Bodø og Hamarøy • Bakke opp frivillige 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dårlige rammebetingelser. De må bli mye bedre.

SALTDAL²⁴

Dagens situasjon innen kultursektoren i Saltdal kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

- Ingen konkrete planer knyttet kun til kultur.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

- Det legges stor vekt på kultur (for eksempel i kommuneplanen)

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

- Kultursektoren har et godt rennome og blir tatt vare på

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Betyr svært mye og blir fremhevet i festtaler og andre sammenhenger

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde: 28

Antall årsverk: 13 (gjelder kun kulturenheten. Ikke tatt med arbeidere med idrettsanlegg (enhet for teknisk drift)

Budsjett 2005 (i 1000 kr): 6.321' (2006: 6.814') (kun kulturenheten)

Dette er netto utgifter. Omsetningen er betydelig større. Mange inntektsposter.

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

Kulturvern

- Saltdal museum (økonomisk samarbeid med Salten museum)
- Blodveimuseet
- Fotoarkiv (21.0000 fotografier)
- Saltdalsboka
- Saltdalskalenderen
- Gård- og Slekts historie for Saltdal i 4 bind (ferdig 2006)

Bibliotek

Kino/samfunnhus

²⁴ Informasjon er innhentet fra Saltdal kommune v/Christian Næsteby.

Idrett

- Saltdalshallen
- Trimkasser i samarbeid med FYSAK
- Spillemiddelsøknader
- Tildeling av økonomiske midler til idrettslag
- Kommuneplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser

Barn og ungdom

- Rognan ungdomsklubb
- Rognan juniorklubb
- Røklund ungdomsklubb
- Ungdommens kulturmonstring
- Teaterprosjekter

Kulturskolen

- musikkbarnehage
- instrumental opplæring i alle typer instrumenter
- undervisning i sang, samspill, billedkunst, dans og drama
- SMIA (øvingslokale for rockeband)

Samarbeid med lag og foreninger

- Aktivitetshuset
- Tildeling av kulturmidler
- Utstillinger (kunst/kunsthåndverk, samlinger)
- Trebåtdager, Rognandager, Blåfrostfestival
- Frivillighetssentral (kontorfellesskap)

Andre arbeidsområder

- Reiseliv/turisme (produksjon av turistbrosjyre)
- Teater- og konsertarrangør
- Samisk kultur
- Samarbeid med andre kommunale instanser (barn og ungdom, psykiatri, tekniske tjenester, eldre m.m.) samt videregående skole
- Samarbeid med andre kommuner

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- 16 idrettslag (ca 980 medlemmer, ca 110 frivillige, 0 ansatte, ca 2.393' i omsetning)
- 30 lag og foreninger knyttet til kultur (kor, korps, teaterlag o.l.) har ikke oversikt over antall medlemmer, budsjett o.l., men aktiviteten er stor-

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Kulturkontoret er servicekontor for det frivillige kulturlivet i kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Idrettsråd. Formelle og uformelle møter. Planlegging i forb. med festivaler og andre arrangementer.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Arbeidet ses på som meget viktig. For eksempel er det gjort politisk vedtak om at de ansatte ved kulturenheten kan bruke kommunal arbeidstid i forbindelse med planlegging og avvikling av Blåfrostfestivalen hvert år.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

- Har ingen kunnskap om størrelsen på profesjonelle kulturlivet (hvis det er noe)

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Eventuelle profesjonelle lever et anonymt liv.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- Har det som trengs.

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

- Vet ikke.

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Ikke noe for øyeblikket. Hadde tidligere et samarbeid om ungdomsteater.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltakende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Ikke noe for øyeblikket.

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 3

Antall private ansatte: 0

Antall frivillige: svært mange

Antall besøkende: 10.000,- til sammen i løpet av året

Omsetning 2004 (i 1000 kr): 500' (bare Blåfrostfestivalen)

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Blåfrostfestivalen	Kulturfestival	Hele kommunen (mest Rognan)
Rognandagan	Marknad ++	Rognan
Trebåt dagen	Trebåtfestival++	Rognan

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- Fantasi, pågangsmot, kreativitet og kompetanse er til stede blant kulturarbeidere, men vanskelig å få gjennomslag for nye ideer når økonomien er svak og politikerne må prioritere såkalte "lovbestemte" tiltak. Til tross for betydelig reduksjon i budsjettet for 2006 (12, 9 millioner) blir kulturbudsjettet ikke redusert.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Store muligheter, hvis politikerne og andre klarer å se sammenhengen mellom kultur og næring.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • En stor og samlet kulturenhet i forhold til kommunens størrelse <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blåfrostfestivalen • Rognandagan/Trebåtdagan • UKM • Kulturskolens arrangement 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liten bevilgning til lag og foreninger <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p>
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p>	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reduksjon i den statlige rammeoverføring og andre forhold (ekstraordinære pensjonsutgifter, manglende momskompensasjon o.l. som gjør at kultur blir nedprioritert av hensyn til ”lovbestemte oppgaver)

MELØY²⁵

Dagens situasjon innen kultursektoren i Meløy kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

- Kultur og fritid er tatt med på lik linje med andre sektorer i kommunens handlingsprogram. Mål: Meløy kommune skal være en pådriver og tilrettelegger for at innbyggerne skal ha gode og varierte kulturtilbud og fritidsaktiviteter. Kommunen har kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Kultursektoren har en stor betydning for dette. En god og aktiv kultursektor er med å markedsføre kommunen på en fin måte.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde: 12

Antall årsverk: ca. 6

Budsjett 2005 (i 1000 kr): netto ca. 3,6 mill (kultur) - i tillegg kommer kulturhuset/Glomfjordhallen som nå er org. under eiendomavd. Museumsdriften er organisert gjennom Salten Museum

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- 2 kommunale fritidsklubber,
- bibliotek m/filialer og bokbuss,
- kulturhuset/Glomfjordhallen,
- kulturkontoret med ansvar for den kulturelle skolesekken,
- FYSAK,
- tilbud til barn/unge/eldre,
- kulturarrangement,
- kulturfestivalen Sommerdagan,
- idrett, sang og musikk,
- kulturvern,
- Meløy Ungdområd
- m.m.

²⁵ Informasjon er innhentet fra Meløy kommune v/Grete Stenersen.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- En aktiv frivillig sektor med bl.a. 11 idrettslag, 8 korps, ca. 9 kor, 2 private ungdomsklubber, 1 speidergruppe, 1 hestesportslag, 1 dykkerklubb, skytterlag, teknologiklubb, swingklubb. I tillegg er det endel aktiviteter i regi av kirken/frikirken og andre mindre lag og foreninger. Det er velforeninger og grendelag på de fleste stedene i kommunen.

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Vanskelig å svare på, det er nok ulike oppfatninger her. Har en god dialog med frivillig sektor, men tror nok at forventningene deres ikke blir helt innfridd. Dette går bl.a. på økonomi, hva som prioriteres av tiltak osv.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Har dialog ved hjelp av musikkrådet og idrettsrådet. Ellers gjennomføres det en del møter med kulturlivet, det tas kontakt ved enkeltsaker/arrangement osv. Samarbeidsformene kunne vært bedre organisert.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Dette arbeidet er ikke prioritert godt nok verken politisk eller administrativt.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

- Hvis det her tenkes på profesjonelle som bor i kommunen så er det ingen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Nei

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

- Kommunen har en del kompetanse men mangler flere fagfolk som bl.a. flere dansepedagoger (har en), sceneinstruktør (har delvis tilgang via samarbeid), idrettskonsulent, musikere, utdannede trenere, dirigenter

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

- Ja

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

- Har noe tilgang, men ikke nok til å kunne ha faste tilbud.

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Er med i Kultursamarbeidet Ytre Salten, samarbeid ang. sceneinstruktør

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltagende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Nei

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 3

Antall private ansatte: 0

Antall frivillige: mellom 4-500

Antall besøkende: samlet rundt 11.000

Omsetning 2004 (i 1000 kr): ca. 1,1 mill (Sommerdagan) Har ikke tall for revyfestivalen.

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Sommerdagan i Meløy	Festival	Hele kommunen
Nord-Norsk Revyfestival	Festival	Ørnes (annet hvert år)

Ellers tilfeldige ting som arrangeres.

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- Gode vekstmuligheter med videreutvikling av de aktiviteter som finnes. Et utvikling må basere seg på et tett samarbeid mellom det offentlige og frivillig sektor. En utvikling avhenger av at det er nok ressurser i offentlig sektor til å jobbe med dette.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Det er nok mulig å utvikle dette, men dette er noe kommunen ikke har sett så mye på.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

- Endel som benytter seg av spesielle kulturtilbud/forestillinger. Blir nok noe sporadisk. Mer nytte av at tilbud finnes i kommunen, det blir for langt å reise.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

- Pr. i dag liten eller ingen betydning. Kan nok utvikles mye mer.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none">• Godt kjennskap til kulturlivet.• Ønske om å skape noe, ha aktivitet, være en aktiv kulturenhet.• Ressurser både når det gjelder ansatte og for så vidt budsjett i forhold til andre kommuner <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none">• Mange hendelser - både små og store - er viktige for å synliggjøre lokalt kulturliv. Det er like viktig med en lokal konsert eller en fotballturnering som en større aktivitet/oppsetning.	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none">• Noe manglende kompetanse på enkeltområder.• Kunne vært bedre samarbeid internt i kommunen.• Selv om vi har gode ressurser vil nok også tidsbruken være en svak side - mye aktivitet gir også manglende tid til å gjøre alt godt nok og følge opp det lokale kulturliv så godt som en ønsker. <p>Nevn eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollene som ivaretaker av lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none">• Økt kompetanse og ressurser. Det er nødvendig å hele tiden følge med i hva som skjer/være oppdatert for å kunne ivareta det lokale kulturliv. Da må det flere ressurser/bedre tid til, evt. må en se på prioriteringen av hva det arbeides med.
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p>	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none">• Dårligere økonomi i kommunen. Lett at kultur blir nedprioritert da det ikke er lovpålagt oppgave.

HAMARØY²⁶

Dagens situasjon innen kultursektoren i Hamarøy kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Hamarøy kommune definerer seg og markedsfører seg som kulturkommune – i første rekke som et resultat av å være ledende på Hamsunrelaterte tilbud-/arrangementsutvikling og verdiskaping i kjølvannet av denne satsingen. I naturlig samspill med denne står bl.a. også Hamarøys rike kystkultur sentralt.
- På idretts- og friluftsområdet har det over år vært arbeidet målbevisst med oppbygging og tilrettelegging av ulike typer anlegg, idrettshall, klatrevegg, turløyper etc. både for vinter- og sommeraktiviteter.
- I dag er kultur (i vid forstand) og kulturbasert næringsutvikling et hovedsatsingsområde for kommunen. Dette gjenspeiles i stedutviklingsplanene som nå er utarbeidet for alle kommunens tettstedsområder og det er tverrpolitisk enighet om en slik satsing.
- Hamsunsatsingen har vist at det går an å skape ny virksomhet med basis i kultur innenfor flere genrer, og at dette kan knyttes opp mot ulike typer næringsvirksomhet. Den lokale bevisstgjøringen på "kulturpotensialet" i næringssammenheng har bidratt til å legitimere og øke kommunens innsats på området.
- Den økte forståelsen for kulturens nødvendige plass i "det gode liv" er også klart til stede når det arbeides strategisk med utvikling av lokalsamfunnet.
- For Hamarøy kommunes omdømme har merkelappen *kulturkommune* svært stor betydning.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde:

Kulturetaten: 4, musikk- og kulturskolen 7, frivillighetssentralen 1

Antall årsverk:

Kulturetaten 2,5,

Musikk- og kulturskolen 3,

Frivillighetssentralen 1

²⁶ Informasjon er innhentet fra Hamarøy kommune v/Helga Wiik.

Budsjett 2005 (i 1000 kr):

Kulturetaten 4760 (brutto) – 2700 (netto),

Musikk- og kulturskolen 1136 (brutto) – 909 (netto),

Frivillighetssentralen ca 500 (brutto)

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- I tillegg til ”vanlige” kulturaktiviteter, musikk- og kulturskolen og Den kulturelle skolesekken:
 - Kulturminnevern
 - friluftsliv
 - tilskudd frivillig kultur- idrettsarbeid
 - idrettshall
 - svømmehall
 - skolekantine
 - elevhybelhus (vgs.)
- Hamsunstiftelsen/Hamsun-dagene er organisert som egen stiftelse med fast tilskudd fra kommunen kr. 200.000,- årlig.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- Totalt antall frivillige lag og foreninger: Ca 60
- Av disse er 5 idrettslag + 5-6 ulike friluftsföreninger, 1 barne- og ungdomskorps, 1 voksent blåseensemble, 2 voksenkor, 1 TenSing-kor, 1 barnekor, diverse ungdomslag, velföreninger, historielag, 1 leseklubb, 1 museums lag, amatørteaterlag, diverse lokalutvalg, kunstforening, ungdomsklubber, båtforeninger, diverse støtteforeninger sykdom/helse, pensjonistforeninger m.m.

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Forholdet oppfattes som overveiende positivt og samarbeidspreget. Det relativt store aktivitetsnivået hviler på dette fundamentet

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Arrangementssamarbeid, komitésamarbeid, Ungdommens Kulturmønstring, rådgivning, økonomiske støtteordninger, fellesorganene idrettsråd og musikkråd med kommunal representasjon, anleggssamarbeid/tippemidler m.m.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Har relativt høy prioritet. Hamsun-dagene for eksempel hadde ikke vært mulig å gjennomføre uten et tett og omfattende samarbeid med frivillige lag og foreninger

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Spørsmålet forstås slik at det her dreier seg om profesjonell kulturproduksjon i vid forstand, og da hører produsentfunksjonen inn under begrepet. Hamarøy har etter mer enn 24 års arbeid med Hamsun-arrangementer i inn- og utland bygget opp en betydelig kompetanse på dette området.
- Profesjonell er også kunstformidlingen og kunstutstillingene som enkeltpersoner står bak gjennom etablering av en rekke kunstgallerier. I utgangspunktet et resultat av Hamsun-dagene.
- Hamarøy teaterlag som står bak ”tunge” teateroppsetninger i forbindelse med Hamsun-dagene, har tross sin amatørstatus, høy kunstnerisk standard og samarbeider med profesjonelle instruktører (bl.a. den regionale teaterordningen), skuespillere og forfattere.
- Når det gjelder utøvende profesjonelle kunstnere, er disse i første rekke knyttet til musikk- og kulturskolen. De øvrige har flyttet ut og etablert seg under større forhold men opptrer gjerne ved lokale festivaler.
- På kunsthåndverksiden er det etablert et keramikkverksted.
- Øvrig kommentar:
I forbindelse Hamsun-dagene nyter kommunen godt av å være en attraktiv arena for profesjonelle kunst- og kulturutøvere fra hele landet og utlandet, tidvis i samhandling med egne lokale viderekomne amatører. Dette til inspirasjon og som incitament for videre utvikling lokalt. Med en befolkning på ca 1700 sier det seg imidlertid selv at muligheten for profesjonell utfoldelse er begrenset.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- Spørsmålene er delvis berørt ovenfor. Utover musikk- og kulturskolen, den kulturelle skolesekken, den regionale teaterinstruktøren - og et visst samarbeid med galleriene - er det ingen etablerte samarbeidsformer.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

Generelt tilfredsstillende.

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

Kommentar:

- Kommunen vil aldri, og det er heller ikke ønskelig, kunne "selvprodusere" for eksempel tilbudene som kreves under Hamsun-dagene.
- Kommunen trenger også tilførsel av kompetanse innenfor kulturminnevern, noe som i dag ivaretas gjennom samarbeidet med Salten Museum.
- For det "løpende øvrige behovet" er kommunen rimelig godt skodd, men savner noe større faglig bredde innenfor sang, musikk, dans, bildende kunst. Ikke desto mindre vil det neppe være realistisk at en kommune med så få innbyggere skal være "selvforsynt" på alle områder. Her må man samarbeide med nabokommunene om løsninger, noe som allerede skjer i dag.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

- Er tilstede (Gjelder ikke Hamsun-dagene)

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

- Er tilgjengelig

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltagende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Salten Museum, teatersamarbeid, samarbeid med MiN, musikk- og kulturskolen.
- Utover dette sporadisk samarbeid på prosjektbasis innenfor ulike områder (eks. bibliotek)

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 0

Antall private ansatte: 1 + ekstra bemanning under festivalen (Hamsun-dagene)

Antall frivillige: 500

Antall besøkende: ca 18000 (totalt cirkaanslag)

Omsetning 2004 (i 1000 kr):

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Hamsun-dagene	festival	Hele kommunen
Sagfjorddagan	marked	Innhavet
Hamarøynatta	ungdomsmønstring	Oppeid
Troilltampen	festival	Ulvsvåg

Diverse sportsturneringer

Diverse lokale "éndagsfestivaler", markeder spredt ut over året med hovedtyngde sommerstid

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- De største forventningene knyttes nå til byggingen av Hamsunsenteret med de mulighetene som ligger i denne etableringen, både i forhold til kommunens befolkning og næringsliv, skoleverk, regionen og landsdelen for øvrig
- Likeledes ser en de varierte idrettsanleggs- og friluftsaenaene som et potensial for ny aktivitet og verdiskaping ut over kommunegrensene.
- Hamarøys mange spennende kulturminner og –miljøer er allerede trukket fram som ”utviklingsmateriale”, blant annet med prosjekt som vant den nasjonale prisen i Kulturminneåret 1997. Dette er noe en ønsker å videreutvikle, men det skorter i første rekke på penger.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Spørsmålet er allerede delvis berørt i det ovenstående, og som det framgår her, er kombinasjonen kultur - næring et satsingsområde for Hamarøy. Et eksempel på dette er kultur- og næringsfondet som yter tilskott til slike etableringer.
- Hamarøy tok også initiativet til den interkommunale reiselivsorganisasjonen ”Reiseliv i Hamsuns Rike” som nå arbeider målbevisst med utvikling av kultur- og opplevelsestilbud i Tysfjord, Hamarøy og Steigen. Her foregår et bredt og kreativt samarbeid mellom private næringsdrivende, skole og kommunale instanser. I dette bildet inngår bl.a. kompetanseformidling med basis i fagressursene som finnes i skoleverket/videregående skole og samarbeid med museer, høyskoler og universitet.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

Generell kommentar:

- Tror ikke kommunegrensene spiller så stor rolle innenfor dagens dataverden bare man finner fram til gode samarbeidsformer der det er nyttig og tjenlig med samarbeid.
- Med hensyn til større kommuneenheter tror man at slike enheter ikke kan være ”generelle”, men være mål-/fagdefinert mot spesifikke genrer, jfr. teatersamarbeidet. Ellers kan det fort ”flyte ut”. Dessuten må man være oppmerksom på at det positive samspillet mellom den skapende virksomhet på grasrotplan og byråkratiet er avhengig av nærhet og fortløpende dialog.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetanse og evne til å utnytte disse kompetansene effektivt. • Fine og varierte anleggs- og friluftssarenaer. • Samarbeidspolicy <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hamsun-dagene • teater (voksne/barn) • lokale kulturdager • galleriutstillinger • museumstilbud/tilrettelegging • kulturminner • idrettsturneringer • ”Eventurer” (natur - og kulturopplevelser) • Hamarøynatta 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Manglende økonomisk handlekraft.</u> Større økonomisk spillerom ville gi større mulighet for utvidet faglig bistand ved behov. Mye tid går også med til prosjektutforming, - søknader for å skaffe eksterne midler. • <u>Sårbarhet/manglende kontinuitet</u> Med kun et fåtall til å drive ”hele butikken” går ting fort i stå dersom noen er syke/er borte <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tid og penger • Tilgang på fagpersoner • Et fast kulturforum som møteplass for kulturinteresserte i kommunen
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handlingsrom overfor frivillig sektor, andre kommuner, fylkeskommunen. • Hamarøys arrangør- og produsentkompetanse bør utnyttes i en større sammenheng (regionalt, nasjonalt, internasjonalt.). • I tilknytning til Hamsunsenteret – utviklingsprosjekter på nasjonalt/ internasjonalt nivå (litteratur, bildende kunst, undervisning, arkitektur, film, teater etc) • Hamarøy som idrett- og friluftssarena / større arrangementer / undervisningstilbud. 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rammebetingelser og politikk som ligger utenfor kommunenes innflytelse. • Uvisshet knyttet til den rådende ”prosjektdominerte” virkeligheten. Større grad av forutsigbarhet ønskelig. Det ville frigjøre ressurser og gjøre arbeidet mer effektivt. • F.ø. oppleves samarbeidet med fylket som positivt!

GILDESKÅL²⁷

Dagens situasjon innen kultursektoren i Gildeskål kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde: 7

Antall årsverk: 3,4

Budsjett 2005 (i 1000 kr): 2500

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- Skole- og folkebibliotek
- Kulturskole
- Den kulturelle skolesekken
- Ungdomsarbeid inkl. fritidsklubber
- Revygrupper, dels i regi av ungdomslag

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- 3 idrettslag med ca. 390 medlemmer
- 2 aktive skytterlag
- Felles musikkorps for kommunen, som rekrutterer både barn, ungdom og voksne.
- Ungdomslag i alle bygder, med ulik grad av aktivitet.
- Husflidslag og andre foreninger for håndarbeid av ulike slag

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Kommunen gir økonomisk støtte (for 2005 kr 100.000) som fordeles på lag og foreninger.
- Lag og foreninger forventer at kommunen er katalysator og bidragsyter for planlegging og gjennomføring av kulturarrangementer.

²⁷ Informasjon er innhentet fra Gildeskål kommune v/Petter Kjærnes.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Ingen etablerte samarbeidsrutiner eller samarbeidsfora.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Det er politisk uttrykt ønske om at kommunens kulturarbeid i større grad skjer i samspill med frivillig sektor. Dette er foreløpig ikke gjennomført.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

- Det profesjonelle kulturlivet i Gildeskål har et lite omfang ut over tilsatte i kulturskolen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overført kommunen.

- Ikke avklart

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

- Ingen

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Ingen

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- Liten

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- En mangel, se nedenfor.

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

- Instrumentalopplæring

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

- Ja

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

- Ja

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Kultursamarbeidet i Ytre Salten
- Teaterinstruktør i samarbeid med Kultursamarbeidet og fylkeskommunen.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltakende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Nei

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 2

Antall private ansatte: 0

Antall frivillige: Har ikke tall på dette

Antall besøkende: Har ikke tall på dette

Omsetning 2004 (i 1000 kr): Har ikke tall på dette

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Olsokdagene	Festival	Gildeskål kirkested + andre steder i kommunen
Sandhornøydagen	Folkefest	Mårnes, Sandhornøy

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- Bygging av kulturhus/idrettshall på Inndyr, der arbeidet forventes igangsatt i 2006, vil gi nye muligheter både for lag/foreninger og kommunen:
 - Nye idretter i kommunen, som håndball og volleyball
 - Muligheter for større idrettsarrangementer
 - Muligheter for større kulturarrangementerAktiviteter knyttet til kulturhuset vil også gi muligheter til aktiviteter med deltakere fra ulike deler av kommunen, som knytter kommunen mer sammen.
- Satsingen på den kulturelle skolesekken gir muligheter for i større grad å bruke lokale kunstnere i skoleverket. Dette gir igjen disse et bredere inntekstgrunnlag.
- Prosjektene The Nord Land / Sørfinnset skole har et stort utviklingspotensial, der kunstnere fra andre land involveres.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Nytt kulturhus gir grunnlag også for arrangementer av profesjonell karakter, som f.eks. konferanser og kurs.
- Vedr. Den kulturelle skolesekken: Se punkt 10.
- Prosjektet The Nord Land skal ikke være et kommersielt prosjekt, men det vil gi grunnlag for økt satsing på turisme i området.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

- Dette utnyttes en del, særlig av befolkningen som bor nord i Gildeskål. Fra enkeltpersoner er det kommet negativ tilbakemelding på at båtrutene ble endret slik at det ikke går an å reise til Bodø om ettermiddagen og tilbake om kvelden. Tilbudene som særlig blir/ble brukt er kino og konserter.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

- Dette er i hovedsak knyttet til samarbeidsavtaler (ref. punkt 8) og til å kjøpe av tjenester fra firmaer innenfor lyd/lys.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gode musikktradisjoner i kommunen, særlig i forhold til korps og kor. • Aktive idrettslag i de tre bygdene. <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Idrettslag / Gildeskål musikkorps • Bygging av kulturhus • Olsok 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stort gjennomtrekk av kommunalt ansatte kulturarbeidere. • Lite fagmiljø. (Behov for bredere kompetanse og samhandling med andre.) • Med mindre ressurser får kommunen i mindre grad muligheter til å være en drivkraft, arrangør og katalysator i kulturlivet. • Gildeskål kommune sliter enda med kiving mellom bygdene. <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bredere tilbud til lag/foreninger på instruktørsida • Faglig interkommunal samhandling i forhold til utredninger og gjennomføringer
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultursamarbeidet i Ytre Salten gir / kan gi hjelp til produksjon og utvikling ut over det kommunen selv makter. • Fylkeskommunale ordninger som sceneinstruktør <u>kan</u> fungere godt. 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trangere kommuneøkonomi gir mindre ressurser til kulturarbeid. • Lokalt kulturliv presses sterkt av det kommersielle og media.

FAUSKE²⁸

Dagens situasjon innen kultursektoren i Fauske kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Kulturstaben skal legge til rette for et aktivt kulturliv, og et kulturtilbud preget av mangfold og kvalitet som et vesentlig bidrag til læring, utvikling av identitet, tilhørighet og trivsel i lokalsamfunnet. Bevaring - videreutvikling - nyskaping - Innkobling - påkobling - avkobling

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde: ca 35

Antall årsverk: 25

Budsjett 2005 (i 1000 kr): 13,8

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- Kulturskolen, Den kulturelle skolesekken, bibliotek, bygde og årbøker, fritidsklubber, fysisk aktivitet, kulturdager, kino, kulturpris/stipend, støttefunksjon lag og foreninger, museum, ungdomsråd, informasjonsarbeid, frivillighetssentral

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- Vanskelig å si noe om ulike kategorier. Det er totalt registrert hos oss ca 180 ulike lag og foreninger. Aktivitetsnivået varierer sterkt, men jevnt over er det et stor grad av aktivitet.

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Det er et jevnt over godt forhold mellom lag og foreninger og kommunen. Kommunen bidrar med økonomi og rammefaktorer. Det er stor grad av samhandling mellom kommunen og lag foreninger.

²⁸ Informasjon er innhentet fra Fauske kommune v/Vegard Dybvik.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Ingen formaliserte samarbeidsform. Det meste går på direktekontakt. Det som er formalisert er der det inngår økonomi.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Organisert som egen resultatenheter

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Kommunen har flere profesjonelle kunstnere, men de fleste er flagget ut. De bidrar allikevel i stor grad i kulturlivet i kommunen. De fleste profesjonelle kunstnere som bor i Fauske kommune har andre jobber ut over det kunstneriske.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

- Det er ingen formalisert kontakt mellom kommunen og det profesjonell kulturlivet

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- De har stor betydning i form av at de er deltakere på ulike arrangement og er fyrtårn for andre som driver samme virksomhet.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- Tilfredsstillende

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Ja, kulturskole og ungfilmprosjekt.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltagende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Nei

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling:

Antall private ansatte:

Antall frivillige:

Antall besøkende: ca 2.000

Omsetning 2004 (i 1000 kr):

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Kulturdagan i Valnesfjord	kulturfestival	Valnesfjord
Mons Petter	kulturfestival	Sulitjelma
Saltenblusen	Musikkfestival	Fauske

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- Vi ser for oss økt aktivitetsnivå innen kulturskole, dans, film, teater og musikk. Ut over dette er det et ønske om å få til en arena med et kulturhus. Pr i dag er det konkurrerende interesser med henblikk på arealbruk mellom idrett og kultur.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Det ligger et potensial i å kunne tilby lokaliteter til utøving av kunst og derigjennom produsere arbeidsplasser. Fauske har en mulighet til å skape turistnæring ut fra samarbeid med museum og andre instanser rundt gruvedrift og museum.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

- Kulturlivet i Bodø blir til en viss grad benyttet av kommunens befolkning, men dette dreier seg i første omgang om tilreisende som har leid lokaler i Bodø.

- Fauske kommune drar videre nytte av de profesjonelle kreftene som finnes i Bodø når det trengs kompetanse eks Bodø Sinfonietta

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke besvart <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke besvart 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke besvart <p>Nevn eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollene som ivaretaker av lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke besvart
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke besvart 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ikke besvart

BEIARN²⁹

Dagens situasjon innen kultursektoren i Beiarn kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

- Fra den tematiske kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser
 - Beiarn kommune ønsker å innta en mer aktiv og avklart holdning til befolkningens fremtidige tilbud og behov innenfor området fysisk aktivitet, naturopplevelser. Også innenfor anleggsområdet vil det være viktig med en mer tydelig, og offensiv politikk.
- Hovedmålsetting
 - Alle innbyggere i Beiarn kommune skal i sin hverdag stimuleres til å drive regelmessig fysisk aktivitet, både i nærmiljøet og i skog og mark.
- I 2004/05 innrullerte kommunen også noen av aktiviteter fra den kulturelle skolesekken (DKS) og prosjektet The Groove Valley, jazzcamp i Beiarn (TGV) i kommunedelplanen.
- **Den kulturelle skolesekken**
 - Skal være en varig og regelmessig satsing for hele grunnskolen med basis i 1.97. Kulturtilbudene skal være av høy kvalitet og vise mangfold gjennom å representere hele bredden av kulturuttrykkene:
 - scenekunst
 - visuell kunst
 - musikk
 - film
 - litteratur
 - kulturarv
- Prinsippene er nedfelt i St.meld nr. 38 (2002-2003), ”Den kulturelle skolesekken” og St.melding nr. 39 (2002-2003). ”Ei blot til lyst. Om kunst og kultur i og i tilknytning til grunnskolen” og Den kulturelle skolesekken for Beiarn kommune 2004-2007 vedtatt i sak 027/04 den 29.10.2004 i driftsutvalget. DKS plan fungerer også som en ”kulturplan” for kommunen med et eget kapittel som omhandler samarbeidet til kulturskolen og lag og foreninger. Kulturskolen har også egen virksomhetsplan.
- The Groove Valley, JazzCamp
 - TGVs jazzcamp skal bli Norges viktigste og beste scene/arena i opplæring/kurs innen jazz og beslektet rytmisk musikk, med bl.a. bruk av naturbaserte opplevelser som virkemiddel.
- **Nyscenen:**

Alle lag og foreninger kan gjøre bruk av den nye scenen på Moldjord skole. Scenen/sal og garderobes er renoverte og er det er kjøpt inn profesjonelt sceneteknisk utstyr. En meget gunstig leiesats for det scenetekniske utstyret kommer i tillegg til de ordinære kulturmidlene og det er arrangert scenetekniske kurs i hele 2005 slik at disse resurspersonene er med på å forvalte utstyret.

²⁹ Informasjon er innhentet fra Beiarn kommune v/Rune Paulsen.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

- Kulturen vektlegges sterkt i de offentlige planene se punkt nr 1.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

- Kulturkontoret er også en del av landbruk og miljøavdelingen. Sammen favner man veldig bredt samtidig som man er med å legge til rette for landbruket som er en av hovednæringene i kommunen. Miljø, kulturvern og naturopplevelser har vært et satsingsområde i flere år og man forsøker nå å følge opp denne satsingen i det allmenne kulturarbeidet.

Kulturkontoret leder DKS selv om det er skolens ansvarsområde og i samarbeid med helsesektoren har man en egen ungdomsarbeiderstilling i kommunen som relateres til alle aktiviteter innen forebyggende arbeid for barn og unge.

Kulturkontoret samarbeider tett med nærmiljøsentralen (frivillighetssentralen) og Salten Museum. Etter beste evne forsøker man å få med ulike kulturaspekter i saker som har betydning for utviklingen av kommunen og dermed blir Landbruk, kultur og miljøavdelingen viktig for bygdeutviklingen.

En viktig strategi har vært å beholde kulturkontoret som en egen fag instans og ikke legge det inn under for eksempel skolesektoren som mange andre kommuner velger å gjøre.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Kultursektoren i Beiarn er altovergrepene og man møter innbyggerne daglig i en eller annen anledning.

Utad er kultursektoren den av etatene som både kan og skal profilere Beiarn på en best mulig måte ikke minst innen for turisme/opplevelser, konserter/forestillinger og kulturminnevern/kulturlandskap.

Laksefiske i Beiarelva er vår største turistmagnet, men Nyscenen, jazzcampen og DKS satsingen har satt Beiarn på kartet ikke bare lokalt/regionalt, men også i landsmålestokk. At Beiarn er en liten kommune med begrensede ressurser betyr at samspillet med media og ikke minst bruk av Internett i kommunikasjonen er veldig viktig.

En nylig stor negativ sak viser hvor sårbar man er i et samfunn der alle kjenner hverandre og at man da har bygd opp en organisasjon som kan overta andres arbeidsoppgaver (les har tilgjengelig fagkompetanse) blir viktig selv i små kommuner.

At kommunen legger til rette for aktiviteter innen kultur og idrett er avgjørende for folks lyst til å engasjere seg i det frivillig arbeid og at familier kan tenke seg å flytte til bygda. At kravet til innholdet i aktivitetene er også høyere enn for få år siden merkes også i Beiarn. Dette er i takt med samfunnsutviklingen for øvrig m.h.t økt personlig økonomi hvor man spesielt på større steder kan kjøpe seg "kvalitets tilbud" på Sportsentra, Badeland, Kino, kulturhus og på faglig godt utbygde kulturskole tjenester. På små steder må finne seg i at disse tjenestene ikke finnes eller er overlatt til frivillige.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde: 11. stk

Antall årsverk: ca 5,0 inkl. kulturskolen og den kulturelle skolesekken.

Budsjett 2005 (i 1000 kr): 4.643.000,- kr brutto

- I tillegg kommer kr 250.000,- til støtte for Salten museum av Beiarn Bygdetun og ca kr 50.000 i kulturellt støttestøtte til nærmiljøsentralen, samt kirkelig virksomhet relatert til musikk og da er totalbudsjettet på ca 5,0 millioner.

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- Bibliotek
- Kulturskolevirksomhet (skole sektor) inkludert salg av dirigenttjenester.
- Den kulturelle skolesekken (ledes av kultursektoren, driftes over skolebudsjett)
- Saksbehandling, kulturkontoret
- Aktiviteter knyttet til ungdomslederstillingen (helse og sosial/kultur)
- Fysisk aktiviteter, ungdomsklubb/lokaler, internettkafè, turer/ekskursjoner på vinter, Basecamp, feriekubb for barn, Idrettsdager, ungdommens kulturmønstring, vannrelatert aktiviteter. m.m. a
- Tilskudd Nærmiljøsentralen og Salten Museum og drift av Bygdekinoen
- Kulturmidler til frivillige lag og foreninger.
- Utleie av gymsal/trenigstudio/øvelseslokaler/Scene m/teknisk utstyr.
- Kulturformidling og egne arrangement / naturopplevelser via turistkontoret.
- Større kunst og kulturprosjekter samt bygdeutviklings prosjekt i nærmiljøområder.
- Kulturminnevern/kulturlandskap.
- Kunstnerstipend og tilrettelegging for kunstgalleri/utstillinger/atelie og husflid.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- Det er 38 lag og foreninger med ca 15-1700 medlemmer tilknyttet musikk og kultur. Aktivitetene spenner fra: 1 korp, 3 kor, ungdomslag, grendelag/velforeninger, gammeldans, pensjonistforeninger, historie og husflidslag m.m. Kor og korps har et snitt på ca 20 medlemmer.
- 35 stk. politiske partier og faglige lag (som grunneierlag, bondelag) er ikke tatt med selv om mange legger til rette for kulturellt relatert virksomhet. Det er vanskelig å anslå et sikkert medlemsantall for disse.
- Innen idrett og fysisk aktivitet er det 12 lag og foreninger med ca 450 – 500 medlemmer. Hvorav 3 er rene idrettslag. Her finner man også skytterlag, jeger og fiskerforening, turlag og scooterklubb. Største idrettslag har 100 medlemmer.

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

- Idrett: Idrettslagene drifter sine anlegg selv og påpeker at kommunen ikke eier noen anlegg foruten gymsal på skolene. De er fornøyd med gratis leie av gymsal men ønsker mer treningstid spesielt på vinteren også for typiske utendørsaktiviteter som fotball. Laget som har svart på vår

undersøkelsen savner en mer aktiv engasjement fra kulturadministrasjonen og synes kommunen vektlegger for mye av det øvrige kulturarbeidet. Idrettslagene føler at disse driftes mer på frivillighet og vil ha ansatt personer i administrasjonen som arbeider med idrett.

Det er lett å se at slike krav kommer når idrettslagene i kommunen har spesialisert seg. Et lag organiserer ski, et annet fotball osv. Med en betydelig aktivitet på kultursalen/gymsalen er det vanskelig å finne plass til alle som ønsker det og man må ta hensyn til alle kulturformer og gjennom ungdomsarbeidet er det lagt til rette for en bred satsing på andre fysiske aktiviteter.

Idretten har rett i at det har vært stor fokus på det øvrige kulturarbeid men kulturkontoret har etter beste evne prøvd å videreformidle deres ønsker i den tematiske kommunedelplanen for fysisk aktivitet, uten at det har medført større bevilgninger.

- Kultur: Det er en svakhet at kommunen ikke har en egen kulturplan. Men siden kommunen står som eier av teknisk utstyr og drifter kulturskolen blir det automatisk et nærmere samarbeid til disse lag og foreninger. Kommunen har imidlertid regler, statutter og leiesatser som ikke forfordeler noen. Krav om sceneteknisk kurs for lån/leie av det scenetekniske lyd og lys utstyret gjelder så vel som disse som for idrettslag og skoler. Ulike virksomhetsplaner og DKS planen legger rammer og føringer for arbeidet men kan ikke erstatte en helhetlig kulturplan..

Salten museum drifter nå bygdetunet og kulturkontoret merker at den direkte kontakten med lag og foreninger som relateres til bygdetunet har avtatt. Dette er helt naturlig og selv om kommunen ikke drifter bygdetunet er man blitt faglig styrket. Totalt sett føles det nok at krav og forventningene i høyere grad er innfridd på allmennkultursiden enn idrett uten at kulturkontoret kan si seg helt enig når man ser på den totale type virksomhet og planarbeidet i Beiarn.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- Kulturkontoret prøver å oppfylle det som legges av føringer i den tematiske kommunedelplanen for fysisk aktivitet og naturopplevelser gjennom idrettsrådet og man stiller opp på møter der det er mulig. Dette gjelder også søknadsveiledning og prosjektering på stønadsberettigede midler.

Samarbeidsformen for det øvrige kulturlivet går gjennom kulturskoledriften i form av undervisning og salg av tjenester. Kommunen bruker musikkrådet på samme måte som idrettsrådet og kulturadministrasjonen prøver å stille opp på de fleste arrangement. Kulturkontoret leier ut sceneteknisk utstyr og samarbeider med lag og foreninger om konserter og forestillinger.

- Generelt.
Kulturkontoret tilgjengelig for alle lag og foreninger og man samarbeider også med skolesektoren der det er nødvendig.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- At en liten kommune som Beiarn har beholdt et kulturkontor og bruker så mye ressurser på kulturarbeidet tyder på en høy politisk prioritering og et godt administrativt arbeide og samarbeid med kulturlivet opp gjennom årene.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

- Beiarn har to profesjonelle kunstnere. Produksjonen akkurat for tiden er ganske liten men det kommer av at de bygger atelier og galleri samt at de fikk barn nylig. Begge er en stor ressurs for kommunen og har mottatt næringsstøtte for nyetablering

Kommunen har høg faglig kompetanse innen miljø og kulturarv. 1 faglig konservator stilling på bygdetunet samt at 2 ansatte med høgskoleutdannet er ansatt innen miljø/kulturlandskap.

Kulturkontoret har også en høgskoleutdannet drama og musiker som p.g.a administrasjon ikke utøvende sin kompetanse annet enn i prosjekter og i form av kulturproduksjoner.

Kommunen er i besittelse av et meget god sceneteknisk utstyr og god kompetanse innen lyd og lys.

Kulturskolen har en høgskoleutdannet gitarist, resten har kunst/kulturutdanning på lærerskolenivå.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

- Man føler at det er god kontakt med de profesjonelle som ikke er tilknyttet kulturadministrasjonen og prøver å legge til rette for at de skal kunne virke i kommunen. De forsøkes inkludert i prosjekter og kulturkontoret får også lov til å initiere produksjoner som gir en faglig utfordring til sine egne.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Dette arbeidet er nok prioritert lavere en arbeidet for de frivillige. Bl.a. har ikke rektor i kulturskolen faglig kompetanse innen noen av kunstfagene. Først og fremst går dette ut over mangelen/evnen til å få fram en kunstfaglig/profesjonelt ståsted for kulturskolen og ikke mangelen til å kunne gjennomføre en forsvarlig økonomisk drift.

Denne prioritering kommer av at det er vanskelig å rekruttere fagpersoner i små stillingshjemler og at det dermed er lettere å drifte kulturskolen når majoriteten av kulturskolelærerne allerede er allmennlærere. Kommunen har dermed akseptert/prioritert både på et økonomisk og faglig grunnlag at krav til kompetanse i kulturskoledriften skal være lik skolesektoren.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- På et generelt grunnlag har det stor betydning å være i besittelse av profesjonelle eller høg fagkompetanse innen en kommune pga av at kultursektoren med unntak av kulturskolene ikke er lovfestet. Kunst og kultur har en egenart, men det er lett å glemme når det er mangel på penger. Uten profesjonelle vil kunst og kulturkravlisten befinne seg på et lavmål. Dvs. at de som skal prioritere evner kun å diskutere størrelsen på det økonomisk bidraget ut fra en gitt ramme og er ikke i stand til prioritere ut fra et kunst- og kulturfaglig innhold eller synsvinkel.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- Delvis inntil et vist nivå.

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

- Kommunen mangler trenere og instruktører på idrett med høyere utdanning.
- Det er mangel på profesjonelle instruktører/pedagoger over høgskole/lærerskole nivå i kulturskolen. Dette gjelder spesielt innen musikk, dans og teater. Det finnes kunstfaglig kompetanse i kommunen.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

- Ja

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

- I enkeltstående prosjekt, men ikke i et formalisert samarbeid

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Kultursamarbeidet i Ytre Salten: Bodø, Gildeskål, Meløy, Rødøy og Beiarn
Diverse samarbeid og støtte til produksjoner og tiltak.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltakende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

- Kultursamarbeidet i Ytre Salten. Samarbeider om drama og teaterinstruktør
- Salten Museum, avd Beiarn bygdetun. Kommunen gir økonomisk støtte og tilrettelegger for kontor m.m.
- Friluftsliv: samarbeid om Basecamp arrangement (actionpregede naturaktiviteter for ungdom)
Har vært arrangert i Beiarn, Sørfold, Steigen. Saltdal og Fauske.

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling: 2

Antall private ansatte: 2

Antall frivillige: 270-300

Antall besøkende: Normalår ca 6500 besøkende + 3000 når bygdefolkets dag arrangeres hver 3 år.

Omsetning 2004 (i 1000 kr):

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Villmarksdagan	Marknad/messe 2 dager	Tollå
Elveåpning	Messe/underholdning 2 dager	Rulleres 3 steder i bygda
Bygdefolketsdag	Messe/marknad/underholdning 1 dag	Interkom.m/Misvær/Rognan
Idrettsdagan	Div. idrettsaktiviteter, helg	Tollå
Beiarstevnet	Skytterstevne, helg	Tollå
The Groove Valley, Jazzcamp	Kurs, konserter og naturopplevelser 5 dager i hele Beiarn.	Base i Moldjord

I tillegg kommer 5 stk. større 1-dags arrangement innen idrett og kultur.

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

- I Beiarn er det et ganske stort potensial for kultur som næring. Dette kan skje med fokus på Fiske i Beiarelva og naturopplevelser fordi det er korte avstander. Dette må skje sammen med lokale tilbydere. Jazzcampen viser at å koble bruken av nyscenen med musikere/artister på høgt nasjonalt nivå sammen med naturopplevelsene kan man skape et unikt tilbud. En videreføring vil naturligvis knyttes opp til scenetekniske utstyret, og i dag kan det over samme lest arrangere en teatercamp på samme nivå hvis det er ønskelig

Vekstpotensial innen idrett knytter seg til uteaktiviteter på vinteren og det mest nærliggende er å utvikle dagens arrangement med nye aktiviteter. Kan et tradisjonelt turrenn utvikles til også å omfatte hundeløp. Tanken er et sprintløp for hunder som krysser polarsirkelen samme dag som turlangrennet. Det er da nærliggende å ta i bruk ordet with artic circle for å stedsspesifisere løpet på lik linje som man ønsker å bruke The Groove Valley, jazzcamp Artic circle for å markedsføre jazzcampen i utlandet.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- Greier man å skape kultur og idrettsarrangement gjennom hele året kan tanken på å bygge et turisthotell og et større alpinanlegg ned Beiarfjellet realiseres. Dette vil skape grobunn sysselsetning året rundt.
Laksefiske på sommer med kulturarrangement – jakt på høsten – Vinteraktiviteter knyttet til bakken.
Teatercamp på våren. Kurs og konferanser kan legges hele året og knyttes opp til f.eks grotting som heller ikke trenger å være sesongbetont.

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nær og lett tilgjengelige naturopplevelser. - Aktive historie og bygdelag, sammen med faglig høg kompetanse innen kultur og miljø. - Godt utstyr inne scenekunst og kompetanse til å gjennomføre både interne og eksterne forestillinger, konserter og arrangement på et høgt nivå. - Driftige idrettslag - Ungdomssatsing <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Åpningen av laksefiskesesongen. - Villmarksdagen - Beiarstevnet - Bygdetundagan - Jazzcampen - Reinhornrennet - Den kulturelle skolesekken - Ungdommens kulturmønstring 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manglende kompetanse i kulturskolen ut over grunnleggende undervisning. - Stedskamp/fraksjonering - For sesongavhengig innen fysisk aktivitet turisme og naturopplevelser. - Mangel på hotell/motell standard overnatting i sesongen. - Ingen større idrettshall, svømmebasseng eller alpinanlegg som kan trekke turister til Beiar gjennom hele sesongen. <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Midler til å arrangere konserter og kulturprosjekt. - Kulturskoleutvikling. Dvs. Større og flere typer fagstillingshjemler. Midler til drift og kjøp av instrumenter. - Flere idrettsinstruktører med fagkompetanse. - Ulike typer fellesarrangement som samler bygda.
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Være med på planarbeid og prosjektere framtidige idrett og kulturbygg. - Lage et "kultur som næringsfond" - Styrking av idrettskompetansen i bygda og i administrasjonen. - Samarbeide med nabokommunene om stillinger i kulturskolen. - Egen danseinstruktør og en ekstra stilling som sceneinstruktør i kultursamarbeidet Ytre Salten - Gjøre Jazzcampen og overbyggingen The Groove Valley til en stiftelse slik at man kan lage flere typer kunst og kulturcamper - Støtte arbeidet for øremerkede midler til kulturskolen og en egen kulturlov. - Arbeide for at tidsbruken innen kommunal administrasjon kan brukes som egenandel ved prosjekter/produksjoner og ikke regnes som drift. - Sikre at mindre kommuner også får støtte til prosjekt og bygg. - Alle innbyggerne i en kommune må kunne svømme uavhengig hvor de bor. Arbeide for at kommunene skal få funksjonelle svømmehaller og ikke badeland. Minimum 16 meters lengde og 4 m dypt med fallplata/stupbrett fra 3 meter slik at reel livredding og svømmeopplæring kan gjennomføres. 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> - At det blir overført mindre midler til kommunesektoren slik at ikke lovpålagte tjenester må legges ned. - At fylket kutter i kulturstønadene. - At kravene til kunst og kulturkompetanse stilles så høgt at mindre kommuner ikke kan oppnå støtte uten store investeringer, eller må gjøre bruk av eksterne konsulenter. - Nedleggelse av skoler slik at lærerkompetansen forsvinner - Fraflytting.

BODØ³⁰

Dagens situasjon innen kultursektoren i Bodø kommune.

1. Ambisjoner og planer for kultur og idrett i kommunen

Kommunens overordnede ambisjoner, målsettinger og planer for kultur og idrett.

- I kommuneplanen for Bodø, langsiktige mål og retningslinjer 2003-2016, fremkommer noen av føringene for hva som skal arbeides med i perioden. Her heter det bl.a.

” LM 9: Oppvekst- og kulturoppgaver:

Det skal arbeides for:

- At kommunes opplærings-, oppvekst- og kulturtilbud skal ha høy kvalitet.
- Å tilrettelegge og utvikle et levende og flerkulturelt bysentrum
- Å utvikle bydelssenter/kulturbygg med tilbud om ulike offentlige tjenester og frivillig kulturaktivitet”

I slutten av 1990 ble det utarbeidet et eget kulturstrategiprogram for området. Her fremkommer både en mål- og tiltaksdel. Målformuleringene ligger fast, mens tiltakene evalueres årlig. Dette dokumentet brukes som kulturretatens virksomhetsplan, der man fastsetter konkrete arbeidsmål og tiltak for kommende år. Denne virksomhetsplanen har 6 langsiktige mål, som omhandler bl.a. forholdet og rammebetingelsene til frivillige og profesjonelle og utvikling av kulturelle møteplasser.

Innenfor kulturområdet er det også utarbeidet og vedtatt en egen kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser(2004-2007). Dette er en handlingsplan som har til formål å klarlegge/prioritere tiltak innefor området.

Det foreligger egne planer for Kulturskolen, ”Den kulturelle skolesekk” og oppvekstområdet

I disse dager behandles nye kommuneplan for sentrum. I denne planen omhandles ulike sider ved kultur, bla nye kulturbygg, kunst i offentlig byrom, kulturminnevern, parker m.m.

Vektlegging av kultur i offentlige planer og dokumenter.

- Kulturen har de senere år fått en større og viktigere plass i kommunens offentlige planer og dokumenter. Gjennom arbeidet med den nye kommuneplanen for sentrum har kulturkontoret vært trukket inn i hele premissdelen. Man merker at større del av arbeidsinnsatsen benyttes nå i den tverrsektorielle planleggingen på mange områder.

Kultursektorens strategisk posisjon for kommunens arbeid med utvikling av lokalsamfunnet.

- Kulturen er vektlagt som et av satsingsområdene innenfor strategisk næringsplan. Lokalsamfunnsutviklingen er håndteres bl.a. gjennom dette programmet.

³⁰ Informasjon er innhentet fra Bodø kommune v/Arne Vinje.

Hva betyr kultursektoren for kommunens omdømme?

- Kulturen har en sentral plass i befolkningens oppfatning av ”om kommunen er en god kommune å bo i”. Ofte trekkes kulturaktiviteten frem som en avgjørende faktor for etablering av arbeidsplasser. Hovedmisjon er å satse på kultur som grunnlag for livskvalitet og for å styrke lokal identitet, samhold, deltagelse og kreativitet. Dermed at alle skal få oppleve og ta del i kulturaktiviteter uti fra egne behov og forutsetninger.

Det er kommunens samlede kulturtilbud og folks oppfatning av tilbudet som bidrar til kommunens omdømme. Kulturen vil derfor ha en sentral plass i dette. Dette skyldes bl.a. at kulturens hovedmisjon er å involvere mennesker i utvikling av området.

2. Aktivitetsnivå og omfang i kommunal sektor

Antall ansatte med kultur og idrett som del av sitt arbeidsområde: 50

Antall årsverk: ca 32

Budsjett 2005 (i 1000 kr): 51 013

Hvilke typer virksomheter inngår i den kulturelle produksjonen i kommunen?

- Idrett, barne- og ungdomstilbud, musikk, kulturvern, kulturtilbud for eldre, teater/dans/billedkunst, diverse tilskuddsordninger.

NB! Kulturskolen og Den kulturelle skolesekken synliggjøres ikke over kulturbudsjettet. Det ligger på skolebudsjettet.

3. Aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i frivillig sektor.

- Antall idrettslag: ca 65
- Barne- og ungdomsorganisasjoner: ca 35
- Kultur- og interesseorganisasjoner: ca 50
- musikkorganisasjoner: ca 60
- Pensjonistforeninger: 8

4. Relasjonen mellom kommunal og frivillig sektor

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som frivillig sektor har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal og frivillige sektor knyttet til kultur og idrett.

- De mottar økonomisk støtte, subsidiering av leie av idrettsanlegg, ulike samarbeidsavtaler, samarbeid/støtte til ulike arrangement. Egne retningslinjer er utarbeidet.

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

- Kommunen ivaretar behandling av saker og søknader om støtte. Administrasjon har fullmakter på inntil kr. 50.000 til utbetaling av økonomisk støtte. Søknader som faller utenfor retningslinjene for økonomisk støtte eller krever midler utover våre fullmakter blir politisk behandlet.

5. Aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet

Anslag på aktivitetsnivå og omfang i det profesjonelle kulturlivet i kommunen.

Spesielle profesjonelle kulturelle virksomheter eller miljøer som kan eller bør framheves.

6. Relasjonen mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet

Forholdet mellom de to sektorene ut i fra krav, forventninger, osv. som det profesjonelle kulturlivet har overfor kommunen.

Eksisterende samarbeidsformer mellom kommunal sektor og det profesjonelle kulturlivet.

- Muligheter for økonomisk støtte til produksjoner, egne avtaler med en del institusjoner som sikrer økonomisk støtte. Det er inngått 4 – års avtaler med en del institusjoner/stiftelser, for eksempel; Nordland Musikkfestuke, SINUS, Bodø kunstforening, Musikkteater i Bodø m.m. Dette gir en større økonomisk forutsigbarhet for organisasjonene/institusjonene.
- I tillegg er Bodø Kulturhus og Norlandshallen/Badeland gjort om til kommunale foretak. Det er inngått særskilte avtaler om bl.a. økonomisk medvirkning, kulturinnhold/formål m.m

Prioriteringen av dette arbeidet politisk-administrativt.

Det profesjonelle kulturlivets betydning for den kulturelle produksjonen i kommunen.

- Det profesjonelle kulturlivet har en avgjørende betydning for kvaliteten av de kulturelle produksjoner. I tillegg er de gode talsmenn for kultursaken. Det bærende er å få frem en balanse mellom det frivillige og det profesjonelle. Det avgjørende er de ambisjoner som legges til grunn for produksjoner. Et rikt kulturliv vil være avhengig av profesjonell bistand.

7. Kompetanse innen kultur- og idrett i kommunen

Kommunens kompetanse/fagfolk i produksjon av det kulturtilbudet man ønsker å tilby.

- Tilfredsstillende

Eventuelle mangler i denne kompetansen pr i dag.

Eventuell tilstedeværelse av denne typen kompetanse i andre Saltenkommuner pr i dag.

Kommunens tilgang til denne kompetansen pr i dag.

8. Samarbeid om kulturproduksjon i regionen

Kommunens engasjement i ulike typer interkommunalt samarbeid om kulturell produksjon.

- Er med i det regionale kultursamarbeidet i Ytre Salten, bidrar med ca kr 170 000 til sekretariat og produksjonsmidler. I tillegg har 3 av kommunene en egen avtale med fylkeskommunen om sceneinstruktør. Kommunen bidrar med ca kr 110.000.

Kommunens engasjement i samarbeidsformer hvor de deltakende kommunene har spesialisert seg innen deler av kulturell produksjon.

9. Festival- og marknadsaktivitet i kommunen

Antall offentlige ansatte med dette som del av sin stilling:

- Fordelt på flere saksbehandlere (ulike områder) På årsbasis antas at kommunen bruker ca en halv stilling innenfor dette området.

Antall private ansatte:

Antall frivillige:

Antall besøkende:

Omsetning 2004 (i 1000 kr):

<i>Navn på aktivitet:</i>	<i>Type aktivitet:</i>	<i>Hvor:</i>
Nordland Musikkfestuke	Breddefestival	Bodø
Hardcordfestival ungdom	Rock	Bodø
Saltstraumdagene	Marknad	Saltstraumen
Kjerringøydagene	Marknad	Kjerringøy
Bertnesdagene	Marknad	Bertnes
Mørke NU	Samtidskunsthifestival	Bodø
Gammelpopfestival	Pop/rock	Bodø

Andre arrangement:

Pro Vee	Båtrace	Bodø
Større konserter	Musikk	Bodø

10. Vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i egen kommune

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som aktivitet i kommunen mht. både pågående og eventuelle nye aktiviteter.

11. Vekstmuligheter for kulturbasert næringsutvikling

Framtidige vekstmuligheter for kultursektoren som næring i kommunen i forhold til sysselsetting og verdiskaping.

- I hovedsaken vil veksten innefor kultur være knyttet til nye kulturetableringer i sentrum (Kulturkvartalet), samt innefor kunst – og musikkområdet. Kommunen har fokus på kulturbasert næringsutvikling. En økt verdiskaping vil forutsette kulturarbeidsplassene i større grad blir næringsrelatert. Kunstarbeidsplasser er et av vekstområdene

12. Bruk av kulturtilbudet i Bodø

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til befolkningens bruk av tjenester.

Kulturlivet har stor betydning for lokalbefolkningen i Bodø. Kultursjefen har et bestemt inntrykk av at folk både er aktive deltagere og tar seg tid til å oppleve tilbudene. Høye besøkstall på konserter og arrangement underbygger dette. Amatørvirksomheten/konserter er godt besøkt. Kommunen registrerer at anleggene er særdeles godt etterspurt for trening og aktivitet, (Bestemoenga Sportsanlegg med løypenett., Nordlandsbadet/Nordlandshallen, idrettshallene, turløypene m.m). Barn og unge er prioritert i bruk av innendørsanleggene. Tilbudene er rimelig godt besøkt til tross for at det er mange arrangementer/ konserter/begivenheter som skjer i samme tidsrom/samme dag.

Betydningen av kulturtilbudet i Bodø med hensyn til støtte, medvirkning og bidrag til lokal kulturproduksjon.

Kommunen har en rimelig god støtteordning for frivillige og profesjonelle miljøer. Dette er avgjørende for den kulturproduksjon som foregår. For enkelte miljøer oppfattes støtten mer som anerkjennelse for virksomheten, men de fleste er kommunens støtte viktig. Den økonomiske støtten til lag og foreninger, spesielt innenfor barn og ungdom har økt de siste årene. Kommunen har egen subsidieringsordning for barn og unge som trener i idrettsanleggene. Dette sikrer at alle betaler samme timepris uavhengig av hvor de trener. Time kostnadene for trening er lave sammenlignet med landet for øvrig (65 kr/t, landsgjennomsnittet er kr 120 kr/t)

13. SWOT-analyse av kommunens kulturarbeid

	Positive faktorer	Negative faktorer
Interne faktorer	<p>Kommunens sterke sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Et sterkt politisk engasjement for utvikling av kulturtilbudene. (Høyt prioritert) • Det er investert/investeres i infrastruktur, kulturelle møteplasser (fritidsklubber, idrettsanlegg, konsertscener, m.m). • Den økonomiske støtteordningen for frivillige lag og foreninger og profesjonelle er rimelig god. Å ha fokus både på amatør og den profesjonelle aktiviteten. <p>Tre kulturelle aktiviteter, hendelser eller virksomheter i kommunen som er spesielt viktige for å ivareta og synliggjøre lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bodø Domkirke/Bodø kulturhus som arena for produksjoner (amatør/profesjonelle) • Aktiv deltagelse i idretts- og friluftsanleggene (Bodømarka, Nordlandshallen/Badeland m.m) • Arrangement (Nordland Musikkfestuke, barnas idrettsdag, Bertnesdagene, Bodø Cup m.m, Bodø Glimt kamper) 	<p>Kommunens svake sider mht å ivareta og utvikle lokalt kulturliv.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mangler tilstrekkelige arealer (lagerrom, atelier, verksteder, øvingsrom, m.m.) for deler av produksjonsmiljøene. • Kontoret har realkompetanse, har behov for mer fagkompetanse. Dette vil bli mer nødvendig i tiden som kommer • En del av virksomheten er organisert i foretak/selskaper, innebærer redusert kulturpolitisk påvirkning. (innhold og prisfastsetting) <p>Eksempler på hva kommunen har behov for mht å spille rollen som ivaretaker av lokalt kulturliv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sikre tilfredsstillende lokaliteter til lag og foreninger. • Sikre at organisasjonen har fagkompetanse. • Har økonomiske virkemidler til lag og foreninger og profesjonelle produksjonsmiljøer.
Eksterne faktorer	<p>Kommunens muligheter til å ta initiativer som kan forbedre stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sterkere statlig- og fylkeskommunal medvirkning til enkelte miljøer vil bidra til høyere kunstnerisk kvalitet og aktivitet. • Økte ressurser til informasjon og synliggjøring av tilbudene. • Økt satsing på profesjonelle utøvere (scenekunst, teaterkunst, m.m) • Økt tilrettelegging av kulturbasert næringsutvikling. • Etablering av Kulturkvartal i sentrum, med ekstern finansiering 	<p>Situasjoner som utgjør trusler i forhold til stillingen som kulturutvikler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manglende eller reduserte midler fra det offentlige vil svekke kulturlivets posisjon. Ressurspersoner vil flytte fra byen og landsdelen. • Manglende real og fagkompetanse i kommunen • Et lavere politisk engasjement for området • Reduserte bidrag fra næringslivet (sponsing). • Redusert frivillighetsarbeid/dugnad,